

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 256 Wydanie P

Poznań, czwartek dnia 18 stycznia 1934

Rok 29

Poznań, 17 stycznia.

Próby ratowania Ligi Narodów

Najbliższa sesja Ligi Narodów zbiera się w atmosferze optymizmu i dobrej wroźby dla instytucji genewskiej. Strach ma wielkie oczy, mówiono sobie nad Lemanem. Pierwsze mocne zastrzyki marki francusko - angielskiej, jeśli od razu nie postawiły jej na nogi, to w każdym razie dodały jej siły i pewnej nadziei na rekonwalescencję. Czy ma długo? Niewiadomo. Bądźco bądź narazie Liga i całe środowisko genewskie odetchnęły.

Sumując bowiem wszystko razem, najważniejszym rezultatem spotkania Simona z Mussolinim jest oddalenie bezpośredniego niebezpieczeństwa od Ligi. Minister angielski zrobił wszystko, by Mussoliniego przekonać o potrzebie wzmocnienia instytucji genewskiej, a w przesłankach stosunków angielsko - włoskich miał on dość argumentów, z którymi polityka włoska zniewolona jest liczyć się.

W rozmowie z dziennikarzami zagranicznymi i włoskimi Simon podkreślił, że reforma Ligi musi polegać na jej wzmocnieniu, a nie na jej osłabieniu. W tym duchu brzmiały też głosy prasy angielskiej z „Times'em” na czele, który w artykule z dnia 5 b. m. p. t. „Sir Simon w Rzymie”, rozbiegając poszczególne drażliwe artykuły Ligi, jak XI, XVI i IX, skłania się raczej do opinii, iż nietylko sam statut paraliżuje funkcjonowanie Ligi, ile procedura. Simon wprowadził pod wpływem rozmów paryskich doszedł do przekonania, że zbyt daleko idąca reforma statutu Ligi byłaby jej śmiercią, ale nie mniej ulega on pewnym mirażom, rozlaczanym przez Mussoliniego, a ten, jak wiadomo, jest za rozdzieleniem statutu Ligi od traktatu wersalskiego i w tym kierunku dyplomacja włoska pracuje wytrwale w Londynie i w Paryżu. W ten sposób chce Mussolini utworzyć drogę swej ulubionej idei paktu czterech i rewizji traktatów.

W ostatnich czasach sam wódz faszyzmu i prasa włoska starają się ten plan przedstawić w złagodzonej wydaniu. Mówi się i pisze więc, że porozumienie wielkich mocarstw w pakcie czterech, ewentualnie rozszerzonym, nie zwraca się bynajmniej przeciwko małym i średnim państwom, lecz przeciwnie, ma ono na celu „zagwarantowanie lepszego i pokojowego ich rozwoju”. Oczywiście pomija się narazie sprawę rewizji granic. Z systematycznością i wnikliwością tej propagandy należy się liczyć i nie można jej lekceważyć.

Sprawa rozbrojenia została w Rzymie, jak chciał Simon, uznana za naglejszą, a dyskusja nad nią, jak znowuż chciał Paryż, została przeniesiona do Genewy. O ile stanowi to pewien sukces tezy francuskiej w sprawie Ligi, o tyle bynajmniej nie usuwa niebezpieczeństwa w sprawie samego rozbrojenia, bo właśnie nad Lemanem zostanie wywarty skombinowany nacisk angielsko - włoski w kierunku jak najdalejzego zbliże-

Wobec groźby germańskiego odwetu

Wielka debata w senacie francuskim — Ostrzeżenia Milleranda i Bourgeois przed niemieckim niebezpieczeństwem zbrojnym

MOWA MILLERANDA

Paryż. (Tel. wł.) W Senacie odbyła się dziś dyskusja nad polityką zagraniczną. Dłuższe exposé o polityce zagranicznej Francji wygłosił minister Paul Boncour, poczem po krótkiej przerwie pierwszy przemawiał były premier i prezydent Francji Millerand, który stwierdził, że Niemcy zagrażają obecnie bardzo poważnie pokojowi. Przeciw Niemcom, którzy jawnie domagają się dziś rewizji traktatów pokojowych zwraca się około 150 milionów ludzi, którzy zdecydowani są bronić swych praw. Niemcy nietylko dozbroili się już dziś, ale — nawet uzbrojeni — żądają rozbrojenia innych państw. Propozycje niemieckie podporządkowania się ogólnej kontroli międzynarodowej w zbrojeniach i zawarcia paktów nieagresji są nieistotne. W obecnych warunkach, pokój, pilnowany zbrojną mocą, jest kosztowny, jednak wojna byłaby o wiele kosztowniejszą.

JOUVENEL ZA POROZUMIENIEM

Następny mówca senator de Jouvenel, bronił swego poglądu co do wspólnego porozumienia z Niemcami. Wywody jego jednak nie znalazły większego aplauzu wśród zebranych.

Dalsze obrady Senatu odroczone zostały do czwartku. Na posiedzeniu wygłosił większe przemówienie, o celach i zadaniach polityki francuskiej i obecnej polityki zagranicznej rządu, premier Chautemps.

BOURGEOIS O NIEMCACH POD BRONIA

Paryż. (PAT.) W czasie wczorajszej dyskusji w senacie nad polityką zagr., przemawiał sen. gen. Bourgeois, który specjalną uwagę poświęcił sprawie zbrojeń niemieckich. Zastanawiając się nad możliwością mobilizacji w Niemczech w 1934 i 1935 r. mówca

stwierdził, że roszczenia niemieckie, które zamierza urzeczywistnić kanclerz Hitler, wynikają z zastosowania planu, opracowanego już w r. 1921. Przez zastosowanie motoryzacji, dalekawiacji, lekkiej i ciężkiej artylerji oraz służby łącznikowej, Niemcy mogą dysponować dywizjami, złożonymi z 3 pułków piechoty, pułku kawalerji, 2 pułków artylerji oraz służby łączności. Dywizje te nie mają nic wspólnego z temi, jakie przewidział Traktat Wersalski. Mówca opisuje dalek ducha, który ożywia najwyższe dowództwo niemieckie. Duch ten jest wyraźnie ofensywny. Kadry wojska niemieckiego są już gotowe. Rekrutować się one będą z Reichswehry, oddziałów S. A. i S. S. Senator twierdzi, że istnieją w Niemczech również i nielegalne biura werbunkowe. Niemcy posiadają materiał wojskowy ten, który jest im dozwolony, i ten, który fabrykują tak w Niemczech, jak i zagranicą. Niemcy posiadają wiele artylerji ciężkiej, antyczołgowej. Materiał automobilowy jest bardzo bogaty.

30 GOTOWYCH DYWIZYJ

Po mobilizacji pierwszych oddziałów nastąpi mobilizacja przemysłu, która jest dokładnie przygotowana przez Reichswehrę. Według gen. Bourgeois stan sił niemieckich, które już jutro mogą być postawione, wynosi 20 do 30 dywizyj. Równocześnie wykazują Niemcy wielką aktywność w dziedzinie fabrykacji prochu i gazów trujących. W dziedzinie awiacji posiadają 500 aparatów, nadających się do lotnictwa i mogących być przerobionymi na aparaty wojskowe. Niemcy posiadają przeszło 3.000 pilotów. Dzień, w którym Niemcy przejdą od dobrowolnej do przymusowej służby w oddziałach pracy, będzie dniem faktycznego zaprowadzenia obowiązkowej służby wojskowej w Niemczech.

Z powyższych względów siły Francji, które niewątpliwie są duże, nie mogą być zmniejszone. Francja — zakończył mówca — pragnie całkowitego bezpieczeństwa. Jest ona już u kresu poświęceń. Pozostaliśmy więc przy tem, co posiadamy. Jest to najlepsza gwarancja pokoju.

„Dokąd idzie Wielka Brytania”

Zasadnicze przemówienie min. Churchilla w radjo

Londyn. (PAT.) W cyklu odczytów pod tytułem „Dokąd idzie W. Brytania” wygłosił wczoraj wieczorem w radjo niezmiernie interesujące przemówienie min. Churchilla.

Wypowiedział się on zdecydowanie za Ligą Narodów, widząc w niej pożyteczny organ współpracy międzynarodowej. Wyraził wątpliwość, czy wolno ją obarczać tak ciężkim zagadnieniem, jak rozbrojenie, które jest zdaniem mówcy utopją. Churchill oświadczył, że W. Brytania jest dziś najzupełniej bezbronna i wskazał na konieczność wzmocnienia sił, zwłaszcza

w powieirzu, jako na zadanie najważniejsze.

Churchill jest za tem, by W. Brytania współpracowała w zakresie spraw międzynarodowych ściśle nietylko z wielkimi mocarstwami, ale również z mniejszemi a przede wszystkim z t. zw. neutralnemi.

Co do polityki wewn. to Churchill wypowiedział się przeciwko socjalizmowi i faszyzmowi a za utrzymaniem angielskiej demokracji parlamentarnej, występując, jako zwolennik reformowania Izby lordów na wzór senatu oraz zmodernizowania Izby gmin.

Ogromny pożar w Niemczech

Plonie olbrzymi zakład macierzysty Franciszkanów dla niedorozwiniętych umysłowo koło Wiedthal — Kościół i szpital w niebezpieczeństwie — Utrudniona akcja ratunkowa

Berlin. (Tel. wł.) W zakładzie macierzystym ojców Franciszkanów

św. Józefa w Waldbreitbach koło Wiedthal, sroży się od środy rana

wielki pożar.

Ogień powstał w komorze, gdzie przechowywano odzież, na poddaszu lewego skrzydła wielkiego kompleksu budynków. Dotychczas zniszczonych zostało 15 sal.

Już w kilka minut po wybuchu płomieni przybyła na miejsce straż pożarna z Neuwied i w krótkim czasie było niebawem na miejscu 10 straży pożarnych z okolicy, które przy pomocy ludności przystąpiły do energicznej akcji ratowniczej.

Największe niebezpieczeństwo zagraża kościołowi i szpitalowi. Chorych musiano w pośpiechu przetransportować do głównego skrzydła.

Mimo nadludzkich wysiłków w obecnej chwili (godz. 12) pożar sroży się dalej. Istnieje jednakże nadzieja, że kościół i szpital uda się uratować.

W zakładzie św. Józefa, oraz zakładzie Marji — macierzystym sióstr Franciszkanek umieszczonych jest przeszło 1200 osób obojga płci, umysłowo niedorozwiniętych.

nia stanowisk Francji i Niemiec, czyli, że Francja do daleko idących ustępstw już poczynionych, będzie zniewolona dodać nowe. Bo jeśli kto, to Włochy zrobią wszystko, by uzyskać dla Niemiec przyznanie im istotnej równości w przedmiocie zbrojeń.

W przeddzień wyjazdu Simona z Rzymu przybył tu grecki minister spraw zagranicznych Maximos. Przyjazd ten pozostaje w związku z wielką ruchliwością państw bałkańskich, pracujących od dłuższego już czasu nad wzajemnym porozumieniem. Ostatnia wizyta królestwa bułgarskich w Białogrodzie jest tego dowodem. Między Sofją a Białogrodem nastąpiło zbliżenie, które nie może być dobrze widziane w Rzymie. Coraz wyraźniej rysuje się tendencja do ogólnego paktu bałkańskiego.

Z tych dwu ewentualności dla siebie

niemiłych, Włochy wolą drugą, licząc, że w pakcie bałkańskim będą miały za sobą Turcję i Grecję i że ewentualnie odzyskają z powrotem Bułgarię. Maximos w swych rozmowach i deklaracjach w Rzymie zaznaczył, że państwa bałkańskie, dając do paktu, spodziewają się, iż Bułgaria podpisze go, jakkolwiek zmierza on do skonsolidowania obecnego status quo na Bałkanach. Układy z Sofją nie biorą bowiem pod uwagę zmiany traktatu w Neuilly.

Na zapytanie jednego z korespondentów pism angielskich, czy Albania weźmie udział w pakcie bałkańskim, Maximos odpowiedział przecząco, ale zaraz dodał, nie bez wywołania zabawnego wrażenia, że Albania jest państwem niepodległym. Oczywiście Albania nie może zrobić kroku bez zezwolenia Włoch.

Rzym.

S. M.

Kłopoty z Zagłębiem Saary

Przewodniczący komisji rządzącej w Zagłębiu o bezprawach narodowych - socjalistów — Dlaczego Niemcy nie godzą się na propozycję Francji i Ligi — Sprowadzenie hiszpańskiej żandarmerji?

HITLEROWSKIE KNOWANIA

Paryż. (PAT.) Z Genewy donoszą, iż w odpowiedzi na petycję „Frontu niemieckiego” do Ligi Narodów, szef rządu Zagłębia Saary, Knox, podniósł m. in., co następujące:

Stronictwo narodowo - socjalistyczne, organizując potajemną administrację, obejmuje samowolnie funkcje rządowe, zwracając się z wezwaniami do władz komunalnych lub komunikując się bezpośrednio z władzami niemieckimi. Pomimo surowego zakazu, organizacje narodowo - socjalistyczne o charakterze wojskowym istnieją w dalszym ciągu, odbywając systematyczne ćwiczenia. W jednym z dokumentów, będących w posiadaniu komisji rządzącej Zagłębiem Saary, jeden z funkcjonariuszy narodowo - socjalistycznych oświadcza, iż może w ciągu kilku godzin w razie niebezpieczeństwa zmobilizować oddział 1500 ludzi z samochodami i motocyklami.

Te organizacje wojskowe, w szczególności niebezpieczne na terytorium plebiscytowym, istnieją nie tylko w Zagłębiu Saary. List narodowo - socjalistycznego przywódcy Habichta, wysłany do Monachjum 9. 11. 1933, zwraca uwagę na fakt, iż obywatele Zagłębia Saary mogą bez trudności dostać się do Austrii. „Być może — dodaje w swym liście Habicht — będziecie mogli ten fakt wykorzystać”.

W tych warunkach komisja rządząca Zagłębiem Saary wyraża głębokie przekonanie, że wydane przez nią zarządzenia nie powinny ulec żadnemu złagodzeniu. Komisja rządząca nie spełniłaby swego obowiązku, ukrywając przed Radą Ligi Narodów sytuację, istniejącą w Zagłębiu Saary od chwili, gdy parja narodowo - socjalistyczna odgrywa tam poważną rolę.

POWODY ODMOWY

Berlin. (PAT.) Prasa niemiecka donosząc o wysłaniu odpowiedzi rządu Rzeszy na zaproszenie Rady Ligi, przewiduje, że nota ta zawiera odmowę na wezwanie Massigliego.

Według informacji „Der Tag” rząd Rzeszy motywuje swoje stanowisko tem, iż Niemcy nie mogą dla odosobnionego wypadku zmieniać zasadniczej decyzji w sprawie stosunku do Ligi Narodów.

„Germania” wskazuje, że już sam fakt równoczesnego opublikowania w prasie paryskiej planu francuskiego wobec Zagłębia Saary z wystosowaniem przez Radę zaproszenia do Niemiec uniemożliwia rządowi Rzeszy powrót do Genewy. Poza tem udział Niemiec w naradach byłby częściowo bezcelowy, gdyż dla uchwał Rady Ligi w sprawie Saary nie jest wymagana zgoda wszystkich jej członków. Zjawienie się Niemiec Francja uważałaby za dowód, iż rząd Rzeszy gotów jest pertraktować na temat żądań francuskich.

OBURZENIE PRASY FRANCUSKIEJ

Paryż. (Tel. wł.) Cała prasa poranna zajmuje się obszernie stanowiskiem Niemiec w sprawie zaproszenia Ligi Narodów do współpracy nad przygotowaniem plebiscytu w Zagłębiu Saary, nie szczędząc słów ostrej krytyki pod adresem Rzeszy.

Korespondent genewski „L'Oeuvre” donosi swemu piśmu, że sprawozdanie przewodniczącego komisji rządzącej w Zagłębiu wskazuje na poważne zaangażowanie na tym obszarze. Położenie jest poważniejsze, niż przypuszczano.

Dalej tenże korespondent stwierdza, że w kołach Ligi poważnie zastanawiają się nad wysłaniem wojsk do Zagłębia Saary. Aby hitlerowców możliwie

jak najmniej drażnić, myśli się o obsadzeniu Zagłębia przez żandarmerję hiszpańską.

Paul Boncour o polityce Francji

DYSKRETNE FORMY

Paryż. (PAT.) Bezpośrednio po sen. Bourgeois przemawiał min. Paul Boncour. Na wstępie mówca oświadczył, że nie można twierdzić, aby Francja nie przemawiała w chwili, gdy powinna było to uczynić. Jeżeli jej głos nie zachował skali tej hałaśliwej dyplomacji, która zdaje się ustalać sobie panowanie w świecie, to dlatego, że trzyma się form o wiele dyskretniejszych.

STOSUNEK DO NIEMIEC

Należy sprecyzować różne niepokoje. Przedewszystkiem silne prądy, które przeszły przez Niemcy, stawiają przed Europą wielki znak zapytania. Nie pozwolimy sobie na ingerencję w sprawy wewnętrznej polityki naszych sąsiadów, jednak musimy stwierdzić, że określa je ich polityka zagraniczna. Należy zaznaczyć, że koncepcja rasowa Niemiec hitlerowskich wyraża pojęcia, które stoją w sprzeczności z naszymi.

ZAGŁĘBIE SAARY

Przechodząc do problemu Saary, minister zaznacza, że od chwili pierwszych rozmów z Niemcami powiedziano, iż nie jest rzeczą Francji rezygnować z plebiscytu. Narazie jedna sprawa nas zajmuje, mianowicie zapewnienie wolności i poważnego przeprowadzenia plebiscytu.

PROBLEM AUSTRII

W dalszym ciągu minister poruszył sprawę problemu Austrii. Francja uważała zawsze niepodległość Austrii za klucz do równowagi europejskiej tej części kontynentu. Potępienie Anschlussu w Hadze było jednym z najbardziej doniosłych wypadków po wojnie.

O UTRZYMANIE POKOJU

Polityka Francji nie zmierza do okrażenia żadnego z wielkich mocarstw, a dąży do zjednoczenia i wzmocnienia mocarstw, zdecydowanych utrzymać pokój. Robimy to na gruncie planowej współpracy międzynarodowej i chodzi tylko o to, aby Niemcy przyłączyły się do nas. Wskazuje na to sposób, w jaki przyjęliśmy propozycję Niemiec co do paktu nieagresji.

WZMOCNIENIE SOJUSZÓW

Francja wzmocniła przez pakt, zarejestrowane w Lidze Narodów węzły, łączące ją z narodami, które poczyniły poświęcenia dla nas, tak jak my dokonaliśmy takiego poświęcenia dla użytkowników przez nie ich niepodległości. Musimy skończyć z legendą osłabienia naszych węzłów.

WŁOCHY I MAŁA ENTENTA

We wszystkich insynuacjach widać spóźnione echo kampanji przeciw naszemu zbliżeniu z Włochami przy pomocy paktu czterech. Jest do wybaczenia, jeżeli niezbędna dyskrekcja rokowań tej miary pozbawia rząd, min. spr. zagr. i ambasadora, którzy je prowadzą, możliwości zakomunikowania, że roko-

wania te miały na celu wyłącznie zbliżenie nas do Włoch, bez chęci odsuwania się od naszych wczorajszych, starych przyjaciół, z chęci unicestwienia w pakcie czterech tego, co w początkowej propozycji szefa rządu włoskiego mogło wywołać ich zaniepokojenie. Dziś publiczna wymiana not między nami i państwami Małej Ententy stwierdziła, że nic się nie zmieniło i że nic się zmienić nie mogło w tych postanowieniach, w których deklaracja Ligi Narodów gwarantuje nienaruszalność granic i podaje możliwość ich modyfikacji jedynie przez jednogłośnie jej przyjęcie, a więc i przez aprobatę państw bezpośrednio zainteresowanych. Chciałem, aby senat był przekonany, że nigdy nasze przyrzeczenia nie były bardziej żywotne, bardziej silne, niż dziś, i że takimi pozostaną zawsze. (Oklaski)

SIEĆ BEZPIECZEŃSTWA

Nasz wysiłek szedł zawsze w kierunku rozszerzenia tych sojuszków, w kierunku rozciągnięcia na cały obszar Europy pewnego rodzaju sieci bezpieczeństwa. Może jest ona jeszcze daleka od doskonałości, ale wyniki, osiągnięte w ostatnich miesiącach, znacznie ją wzmocniły. Zachowując nienaruszalność naszych traktatów z Polską i Małą Ententą, staramy się dzięki aktywnej dyplomacji polepszyć ich stosunki na zachodzie i wschodzie oraz na południu.

ROSJA SOWIECKA

W dalszej części przemówienia min. Paul Boncour omawiał stosunek Francji do Rosji, podkreślając, że polityka zagraniczna zmierza po tej samej linii porozumienia i przyjaźni bez osłabienia starych sojuszków. Poza tem min. Boncour omówił dalsze kroki Z. S. R. R. w kierunku porozumienia ze swymi sąsiadami.

PAKT BALKAŃSKI

Podobne usiłowania rozwijają się bardzo korzystnie na Bałkanach. Wypracowuje się projekt paktu bałkańskiego.

ZAUFIANIE DO LIGI NARODÓW

Francja w swojej polityce międzynarodowej będzie szła po linii największego zaufania do Ligi Narodów. Należy się starać, aby znikły nieporozumienia między członkami Ligi Narodów i nie powtarzały się więcej.

Francja nie może być odosobniona przy zabiegach wprowadzenia w życie art. 213. Należy trzymać się zasady logicznej i na konferencji rozbrojeniowej nie zajmować stanowiska, które byłoby sprzeczne z zasadami naszej wierności względem Ligi Narodów. Jeżeli konferencja nie doprowadzi do skutku, jeżeli rozpocznie się z powrotem wyścig zbrojeń, będziemy mogli powiedzieć, że zrobiliśmy wszystko, aby temu zapobiec.

Zołądek, kiszki i przemiana materji utrzymują w porządku Ziola Przetyszczające KARPINSKIEGO.
Tz. 317

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.44 — 5.45 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.35 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.35 zł, gotówka 209.00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172.71 do 172.97 zł, gotówka 172.37 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 17. 1. 1934 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono w dalszym ciągu za 5% pożycz. konwersyjną 54 1/2%, za 4% pożycz. inwest. 104.— oraz za 4% premj. dol. 50.—

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obniżyli się ponownie 4 1/2% dolarowe listy zast. na 41.—% (przy kursie dolara 5,47)

w zaofiarowaniu, natomiast obracano 4 1/2% dol. listy zast. w złocie po 42.—, 4% listy zast. konwert. po 40.—% oraz 4 1/2% złotych listy zast. po 42.—%.

Z akcji bankowych poszukiwano przy większym braku materiału Bank Polski po 84.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej Papierów procentowe:

(Kurs w procentach nominatu)
5% pożyczka konwersyjna 54 1/2% P.
4 1/2% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 5,47 41% O.
4 1/2% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 8,90 42% +
4% listy zastawne konw. ostepml. P. Z. K. 40% +

(Kurs w złotych)
4% pożycz. premj. dolar., serja III 50.— P.
4 1/2% złotych listy zastaw. s. K. z r. 1933 42.— +
4% premj. pożycz. inwestycyjna 104.— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 84.— P.
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 17. 1. 1934 r.
Warunki: Handel hurtowy partjei Poznania, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 718 g/l. 2. pszenica 749 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne
Żyto 645 tonn par. Poznań 14,75
Żyto 30 tonn par. Poznań 14,68 1/2
Żyto 60 tonn par. Poznań 14,70
Żyto 15 tonn par. Poznań 14,65

Ceny orientacyjne
Żyto . . . . . 14,50— 14,75
Usposobienie spokojne.
Pszenica . . . . . 17,75— 18,25
Usposobienie spokojne.
Jęczmień browarowy . . . . . 15,00— 15,75
Usposobienie spokojne.
Jęczmień 695—705 g/l . . . . . 14,25— 14,50
Jęczmień 675—685 g/l . . . . . 13,75— 14,00
Usposobienie spokojne.
Owies . . . . . 12,00— 12,25
Usposobienie spokojne.

Mąka żytnia I gat. 0,55% w/l. w. . . . . 21,00— 22,50
Mąka żytnia I gat. 0,65% w/l. w. . . . . 19,50— 21,00
Mąka żytnia II gat. 55—70% w/l. w. . . . . 16,50— 18,00
Mąka żytnia poślednia ponad 70% w/l. w. . . . . 13,00— 15,00
Mąka żytnia razowa 0,95% w/l. w. . . . . 17,00— 18,00
Usposobienie spokojne.

Mąka pszenna gat. IA 20% w/l. w. . . . . 32,50— 33,00
Mąka pszenna gat. IB 45% w/l. w. . . . . 29,50— 33,50
Mąka pszenna gat. IC 60% w/l. w. . . . . 28,00— 32,00
Mąka pszenna gat. ID 65% w/l. w. . . . . 26,50— 30,50
Mąka pszenna gat. II 45-65% w/l. w. . . . . 24,50— 28,50
Mąka pszenna gat. III pośl. A 65—70% w/l. w. . . . . 17,00— 20,00
Mąka pszenna gat. III pośl. Bponad 70% w/l. w. . . . . 14,00— 17,00
Usposobienie spokojne.

Otręby żytnie z przemiału standartowego . . . . . 10,25— 11,00
Otręby pszenne z przemiału standartowego . . . . . 10,75— 11,50
Otręby pszenne grube z przemiału standartowego . . . . . 11,50— 12,00
Rzepak zimowy . . . . . 45,00— 46,00
Gorczyca . . . . . 33,00— 35,00
Wyka latowa . . . . . 14,00— 15,00
Peluska . . . . . 14,00— 15,00
Groch Viktoria . . . . . 22,00— 26,00
Groch Folgera . . . . . 21,00— 23,00
Seradela . . . . . 13,00— 14,00
Koniczyna czerwona . . . . . 170,00— 220,00
Koniczyna biała . . . . . 70,00— 100,00
Koniczyna szwedzka . . . . . 90,00— 110,00
Koniczyna żółta odluszczone . . . . . 90,00— 100,00
Ziemniaki fabr. za kilo % 20

Siano pszenne luzem . . . . . 1,25— 1,50
„ pszenne prasowane . . . . . 1,75— 2,00
„ żytnia luzem . . . . . 1,25— 1,50
„ żytnia prasowana . . . . . 1,75— 2,00
„ owsiana luzem . . . . . 1,25— 1,50
„ owsiana prasowana . . . . . 1,75— 2,00
„ jęczmienna luzem . . . . . 1,25— 1,50
„ jęczmienna prasow. . . . . 1,75— 2,00
Siano zwykłe luzem . . . . . 5,00— 5,25
Siano zwykłe prasowane . . . . . 5,50— 6,00
Siano nadnoteckie luzem . . . . . 6,00— 6,25
Siano nadnoteckie pras. . . . . 6,50— 7,00
Makuch lniany w taflach . . . . . 18,25— 19,25
Makuch rzepakowy w tafl. . . . . 15,75— 16,25
Makuch słonecznik. w tafl. . . . . 18,25— 19,25
Śrut Soja . . . . . 22,50— 23,00
Mak niebieski . . . . . 49,00— 54,00

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 1435 tonn, pszenicy 325,5 tonn jęczmienia 557,5 tonn, owsa 18 tonn, maki żytniej 194,5 tonn, maki pszennej 76 tonn, otrab żytnich 120 tonn, grochu Viktoria 62 tonn, rajgrasu 3 tonn, seradeli 20 tonn, rzepaku 20 tonn, makuchu słonecznikowego 10 tonn, makuchu lnianego 2,5 tonn, maki ziemniaczanej 53 tonn, cukru gronowego 7,5 tonn, koniczyny czerwonej 0,2 tonn, maku niebieskiego 13 tonn, fasoli 15 tonn, korzyny białej 8 tonn, lucerny 0,8 tonn, syropu 12,5 tonn.

Powódź różnych funduszków

Dyskusja w komisji budżetowej Sejmu

Warszawa. (Tel. wł.) Dziś rano komisja budżetowa Sejmu omawiała część budżetu, dotyczącą funduszków, należących do ministerjum skarbu, a mianowicie kredytowego, gospodarczego, budowlanego, rozbudowy miast i specjalnego rachunku terenowego rozbudowy miast. Trzeba wspomnieć, że za rządów „sanacji” wprowadzono ogółem aż 18 rozmaitych funduszków. Faktycznie pod postacią opłat ściągają się nowe podatki.

W dyskusji przemawiał pos. Ry-mar (Kl. N.) stwierdzając, że 4 fundusze służą temu samemu celowi, t. j. budownictwu mieszkaniowemu są

niepotrzebnym zbytkiem, wprowadzając zamieszanie. Należałoby przede wszystkim poddać rewizji podatek od lokali, który przeznaczony na budowę mieszkań, stał się niepotrzebny, wskutek obniżenia oprocentowania kredytów budowlanych zarówno krótko- jak i długoterminowych. Fundusz rozbudowy miast ma w tej chwili 11 milj. zł gotówki oprócz pewnych sum, złożonych w B. G. K.

Z odpowiedzi przedstawicieli ministerjum skarbu wynika, że rząd zamierza utrzymać nadal podatek od lokali w tej samej wysokości. (w)

Wzburzenie we Francji trwa

(Od wł. kor. „K. P.”)

Paryż, 16 stycznia.

Wrzenie w Paryżu, a raczej w całej Francji, nie ustaje. W opinii publicznej na drugi zupełnie plan zeszyły wszelkie zagadnienia polityczne, nawet najważniejsze, jak rozmowy francusko-niemieckie; zmniejszyło się też znacznie jej zainteresowanie straszną katastrofą kolejową i odpowiedzialnością, jaką ona za sobą pociąga. Niedość na tem; nawet ostatnie ciągnięcie loterii przyjęte zostało prawie że obojętnie. Jedno i to samo nazwisko obiega natomiast z ust do ust: Stawiski. Śmierć oszusta nie uśmierzyła wcale wzburzenia; przeciwnie, wzrosło ono jeszcze bardziej i przybrało charakter zbiorowy. W kawiarniach, od stolika do stolika, obce zupełnie sobie osoby nawiązują na ten temat rozmowy; w autobusach czy tramwajach publiczność również głośno manifestuje swe niezadowolenie, komentuje afery, wyraża się ze sceptycyzmem o odpowiedzialnych władzach i wersjach oficjalnych.

Sceptycyzm ten najcharakterystyczniej wyraził się dniu, gdy po Paryżu rozeszła się pierwsza wiadomość o samobójstwie Stawiskiego. Nikt w nie nie chciał wierzyć i do obecnej chwili można powiedzieć, iż większa część społeczeństwa w nie nie uwierzyła. Wydaje się jej to zbyt szczęśliwym, zbyt wygodnym rozwiązaniem sprawy dla niezliczonych winowajców. Opinia jest przytem przekonana, że Stawiski oddał policji pewne usługi, może pod formą służby wywiadowczej, może pod inną; że musiał z nią w jakiś sposób współpracować, skoro przez tyle lat mógł mieć wolny wstęp do jej przybytku, nie odsiedział kar więziennych, a wreszcie mógł na kilka dni przed wykryciem oszusta zbiec z Paryża z paszportem, opatrzonym w wizę szwajcarską...

Pozostaje zagadką, dlaczego tego paszportu nie wyszukał. Są jednak chwile w życiu największych cyników, najpotworniejszych oszustów, żonglujących przez długie lata wszystkimi walorami, w których załamuje się im grunt pod nogami, zmniejsza się odporność nerwów, budzi się obawa. Z temi czynnikami psychicznymi należy się bezwzględnie liczyć.

Zresztą cała ucieczka Stawiskiego została zorganizowana w sposób dziecinnie niezręczny. Zamiast schronić się w Chamonix, Stawiski mógł znacznie prędzej przekroczyć granicę belgijską — formalności na niej są dla Francuzów zredukowane do minimum — a następnie wsiąść na okręt. Tymczasem najpierw w Servoz, a potem w samem Chamonix ustawiczne zmiany pobytu nieznanych gości w nagłe wynajętych wилach, za które płacono bez targowania się i zwiedzania ich, obudziło momentalnie uwagę policji, o ile — jak dodają inni — nie była ona wogóle poinformowana o wszystkich krokach żydowskiego oszusta.

Coprawda jego samobójstwo zostało stwierdzone przez lekarzy. Poza tem listy, pozostawione do żony, zdają się je potwierdzać. Pomimo tego legenda już się wytworzyła, a tę, jak wiadomo, niezmiernie trudno uśmiercić. Tu i tam przypomina się też rzekome samobójstwo pułkownika Henry z czasów afery Dreyfusa, lub Almeredy z procesu „Bonnet Rouge”.

Zresztą zniknięcie ze sceny głównego protagonisty tego kolosalnego skandalu nie zakończy afery. Zbyt wiele wysoko stojących osób jest w nią, wmiieszanych. Śmierć Stawiskiego pozostaje też pomimo wszystko okryta tajemniczością. Sprzeczności w zeznaniach są niepokojące. Według jednych informacji Stawiski był sam w willi „Vieux Logis”, gdy wtargnęła tam policja, i w chwili, gdy wywalała drzwi, wymierzył strzał w swą skroń; według innych natomiast znajdowali się tam świadkowie, a mianowicie towarzyszący oszustowi i usługujący mu Voix oraz jego kochanka. Znalezione również na stole karty, świadczące jakby o nagle przerwanej grze 3 osób. Czyżby nie w momencie, w którym do mieszkania wtargnęła policja?

Takich i podobnych pytań można postawić bez liku. Niewyświetloną pozostaje także rola, odegrana przy Stawiskim przez Voix'a. Kim był ten człowiek? Dezerterem, oszustem, zesłanym nawet na kilka lat ciężkich robót, którego Stawiski w ostatnich latach używał jako reprezentanta jednego ze swoich towarzyszy. Voix podaje

siebie teraz jako wiernego sługę zmarłego oszusta, którego nie chciał opuścić w krytycznym momencie. Inni natomiast, dobrze poinformowani, utrzymują, że Voix był również na usługach policji...

Czy i kiedy dotrze się do całej prawdy tej monstrualnej afery, to wydaje się mało prawdopodobnem. Jej konsekwencje już dzisiaj są ogromne, a to nietylko pod względem finansowym, ale także pod względem politycznym i moralnym. Dwa dzienniki są w nią wmiieszane: germanofilski „Volenté” oraz kilka miesięcy temu powstały „Midi”. Dyrektorem pierwszej jest znany p. Dubarry, którego przeszłość polityczna pozostawia wiele do życzenia. P. Dubarry dotąd nosił się bardzo wysoko, bowiem, jak się zdaje, jest mu znanych wiele, wiele tajemnic hojności Stawiskiego... ale tymczasem został już w towarzystwie policji przewieziony do Bayonne.

Dyrektorem znowuż „Midi” jest niejaki p. Darius, o którym do niedawna nikt nic nie wiedział. Wszyscy jednak dopytywali się, kto subwencjonuje nowopowstały organ. P. Darius, — który z oskarżyciela fałszywych bonów bałkańskich przemienił się w współnika, starając się je umieścić na rynku paryskim, — znajduje się już także w więzieniu. Dziennik jednak jego nietylko wychodzi, ale w sposób niezmiernie ostry atakuje rząd, oskarżając wprost samego premiera Chautempsa. Sekretarz prywatny tego ostatniego miałby być również poważnie wmiieszany w jedną z instytucji, stworzonych przez „genjalnego” oszusta.

W tych warunkach łatwo zrozu-

mieć, iż dymisja ministra kolonij Dalmier — jakże trudno osiągnięta, bo jest on wielką figurą masonerii — nie wzmocniła sytuacji rządu, ani też jego autorytetu. Przeciwnie. Opinia coraz energiczniej domaga się ostrych sankcyj. Zdaje sobie bowiem doskonale sprawę, że jeżeli oszuści istnieeli zawsze, to niemniej prawdziwy skandal polega przedewszystkiem na fackie istnienia współników, jakich Stawiski znalazł we wszystkich środowiskach, oraz na patrzeniu przez palce na jego poczynania.

Biłotem skandalu zostali już obryzani członkowie obecnego rządu; poseł Garat jest w więzieniu; poseł André Hesse, adwokat Stawiskiego, będący do ostatnich dni wiceprezesem izby, musiał teraz ustąpić; radykalny poseł Bonnaure odegrał również poważną rolę w kombinacjach oszusta, zwłaszcza dotyczących bonów węgierskich. Lista ta oczywiście zwiększa się z dniem każdym, a równocześnie zmniejsza się prestige rządu p. Chautempsa. Ktokolwiek w tych ostatnich dniach mógł posłuchać różnych rozmów w kuluarach pałacu burbońskiego, ten nie ma wątpliwości, że agonia rządu jest kwestją niedalekiej przyszłości.

W kuluarach panuje też niezwykle wrzenie. Obradują grupy; dyskusje przybierają coraz ostrzejszy ton. „Ça sent le coup d'Etat” powiedział wczoraj jeden z posłów.

Pałac burboński był rzeczywiście obleżony tłumem i... policją.

I. BRIARES.

„Niebezpieczeństwo litewskie”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Wilno, 16 stycznia.

Czy właściwie istnieje takie niebezpieczeństwo?

Czy małe Litwa z 3 milionami ludności i 3 dywizjami wojska może być groźna dla 30-miljonowego państwa polskiego? Czy enuncjacje litewskich mężów stanu, ustawicznie zapowiadających odebranie nam Wilna, nie wyglądają raczej komicznie?

Otóż, nie przeceniając w niczem „potęgę” litewskiej, ani siły nacisku litewskiego na Wilno i Ziemię Wileńską, nie możemy jednakże traktować akcji litewskiej z pobłażliwym politowaniem.

Wprawdzie wystarczyło w swoim czasie jednej dywizji, by panowanie litewskie wymieść z Wileńszczyzny bez śladu, ale przyszły potem z naszej własnej winy takie czasy, kiedyśmy mieli z Litwą znacznie więcej kłopotu, niż podczas najgorszych chwil cofania się naszych wojsk w 1920 r.

Zródeł „niebezpieczeństwa litewskiego” szukać więc należy przede wszystkim w naszych własnych błędach, których popełniliśmy bardzo dużo i których nadal popełniamy bez liku, a po drugie w tem, że Litwa może stać się narzędziem w ręku silniejszych partnerów, którzy z małego państewka mogą uczynić nader groźny teren wypadów na Polskę.

W tych warunkach nie wolno nam siedzieć z założeniami rękami i uspokajać się zestawieniem naszych 30 milionów z litewskimi 3 milionami. Musimy bacznie śledzić politykę litewską i dążąc zasadniczo do zgody z narodem, w którym wiąże nas pół tysiąca lat wspólnego życia, strzec jednakże polskiego stanu posiadania na ziemiach północno-wschodnich Rzeczypospolitej.

Ze rządu litewskiego dążą u siebie konsekwentnie do wytepienia elementu polskiego, o tem wiemy doskonale. Przeciwko polskiemu stanowi posiadania na Litwie skierowana była reforma rolna, w Polaków przede wszystkim były ustawy szkolne, względem ludności polskiej najostrejsze są stosowane rygory stanu wojennego, który wciąż rozciągany jest na całem terytorjum państwa litewskiego. Wprawdzie Polacy na Litwie zdołali przystosować się w pewnym stopniu do tych swoistych warunków bytowania, ale nawet największy optymistą stwierdzić to musi, że nasz stan posiadania na Litwie poniósł pod każdym względem wprost niepowetowane straty. Wiele, bardzo wiele, już nigdy nie da się odrobić.

Czy to samo da się powiedzieć o sytuacji Litwinów w Polsce?

Stawiając to pytanie dalecy jesteśmy od tego, by propagować w stosunku do obywateli polskich narodowości litewskiej politykę analogiczną do tej, jaką stosuje się do Polaków na Litwie. Polska, chwala Bogu, nie ma ani och-

ty, ani potrzeby uciekania się do podobnych środków. Chodzi jednakże o to, by wogóle istniała u nas jakaś określona polityka w sprawie litewskiej, bo niestety dotychczas, a po maju 1926 r. w szczególności, kierujemy się jedynie czemś, co w najlepszym razie zasługuje na miano odruchu, by już nie użyć bardziej dobitnego określenia.

Weźmy chociażby dla przykładu sprawę zamknięcia kilkunastu szkół litewskich. Co to pomoże, skoro tolerujemy działalność „Ritasa”, co do którego nikt w Wilnie nie ma wątpliwości, iż jest kierowany i utrzymywany z Kowna.

Od Bóg wie jakiego czasu mówi się u nas, a „czynniki miarodajne” powtarzają to najczęściej i najgłośniej, że

ty, ani potrzeby uciekania się do podobnych środków. Chodzi jednakże o to, by wogóle istniała u nas jakaś określona polityka w sprawie litewskiej, bo niestety dotychczas, a po maju 1926 r. w szczególności, kierujemy się jedynie czemś, co w najlepszym razie zasługuje na miano odruchu, by już nie użyć bardziej dobitnego określenia.

W kuluarach panuje też niezwykle wrzenie. Obradują grupy; dyskusje przybierają coraz ostrzejszy ton. „Ça sent le coup d'Etat” powiedział wczoraj jeden z posłów.

Pałac burboński był rzeczywiście obleżony tłumem i... policją.

I. BRIARES.

ty, ani potrzeby uciekania się do podobnych środków. Chodzi jednakże o to, by wogóle istniała u nas jakaś określona polityka w sprawie litewskiej, bo niestety dotychczas, a po maju 1926 r. w szczególności, kierujemy się jedynie czemś, co w najlepszym razie zasługuje na miano odruchu, by już nie użyć bardziej dobitnego określenia.

Weźmy chociażby dla przykładu sprawę zamknięcia kilkunastu szkół litewskich. Co to pomoże, skoro tolerujemy działalność „Ritasa”, co do którego nikt w Wilnie nie ma wątpliwości, iż jest kierowany i utrzymywany z Kowna.

Od Bóg wie jakiego czasu mówi się u nas, a „czynniki miarodajne” powtarzają to najczęściej i najgłośniej, że

ty, ani potrzeby uciekania się do podobnych środków. Chodzi jednakże o to, by wogóle istniała u nas jakaś określona polityka w sprawie litewskiej, bo niestety dotychczas, a po maju 1926 r. w szczególności, kierujemy się jedynie czemś, co w najlepszym razie zasługuje na miano odruchu, by już nie użyć bardziej dobitnego określenia.

W kuluarach panuje też niezwykle wrzenie. Obradują grupy; dyskusje przybierają coraz ostrzejszy ton. „Ça sent le coup d'Etat” powiedział wczoraj jeden z posłów.

Pałac burboński był rzeczywiście obleżony tłumem i... policją.

I. BRIARES.

Gdzie Żydzi znaleźli przyjaciela?

Działacz żydowski Thon wyjaśnia w dzienniku żargonowym „Hajnt” stosunek Żydów wobec „sanacji” na tle ostatnich wyborów do rad miejskich w Małopolsce:

„Uniknięto walki wyborczej i nie dopuszczono tam endeków do władzy w radach miejskich. Na tej samej platformie powstał obecnie blok, który objął władzę w radach miejskich.”

Aby zrozumieć zachowanie się Żydów podczas tych wyborów, trzeba zwrócić uwagę na zachwianie się w świecie wpływów żydowskich:

„Zachwiała się podstawa, na której stoi; okazało się, że nie wszystko jest już dla nas pewne i stałe. Równouprawnienie w Niemczech, zdawało się najpewniejszym na świecie. Przez jedną noc wiał wiatr, jak śłomkę. Wstrząs ten nie mógł pozostać bez wpływu na stan duszy. Jesteśmy trochę niepewni. W każdym razie na tyle, aby obejrzeć się i postarać się o wzmocnienie naszych stanowisk.”

Szerokie masy, na które Żydzi poprzednio liczyli, całkowicie zawiodły.

najlepszym środkiem przywiązania ludności obcoziemnej do państwowości polskiej jest odpowiednia polityka gospodarcza, która interes tej ludności wiąże z interesami Polski. Zapytujemy, co się w tym kierunku zrobiło?

Wioski litewskie w powiecie wileńsko-trockim, święciańskim, czy brastawskim toną, w nędzy tak, jak tonęły za czasów rosyjskich, a wszelka pomoc, udzielana w chwilach szczególnie krytycznych wygląda tak, jak w swoim czasie wyglądało ratowanie głodujących właśnie w Brastawszczyźnie (pisaliśmy o tem obszernie w 1930 r.). Natomiast Litwini umieją wszystkim swoim poczynaniem nadać odpowiedni rozmach i rozgłos tak, że wszelka pomoc ze strony litewskich instytucji społecznych ma zawsze odpowiedni charakter polityczny.

Nieraz też wskutek braku wyraźnych wytycznych i ustawicznych zmian kierunku postępowania dochodzi do przykrych zająć. Tak naprzykład, przed kilku miesiącami władze wileńskie zezwoliły gimnazjum litewskiemu na urządzenie obchodu jakiegoś święta narodowego. Jeżeli się nie mylę, chodziło o rocznicę proklamowania niepodległości Litwy. Program uroczystości przewidywał m. in. odegranie hymnu litewskiego. Podczas, gdy hymn ten grano, obecny na sali przedstawiciel starostwa nie powstał, co wywołało wręcz niedopuszczalne wybryki młodzieży gimnazjalnej pod adresem reprezentanta władz polskich.

Takich i temu podobnych przykładów, świadczących o braku wytycznych w stosunku do zagadnienia litewskiego w Polsce, mogliśmy cytować bez końca.

Nie będziemy się teraz zagłębiać w analizę naszych posunięć na terenie zewnętrznym. Są one naogół dość dobrze znane, nie wylaczając niefortunnej umowy suwalskiej, ani też hocków-klocków z „głupim Woldemarskiem”, który w rzeczywistości okazał się niegorszym graczem od tych, co go za głupiasa uważali.

Otóż, reasumując to wszystko, stwierdzić musimy, że nasza polityka litewska nadal pozostaje czemś w rodzaju hocków-klocków, które jednak w przyszłości przysporzyć Polsce bardzo wiele kłopotów i wobec tego nie przeceniając bynajmniej znaczenia hasel litewskich na temat odebrania Polsce Wilna, nie wolno nam tego ataku lekceważyć.

Atak ten prowadzony jest przez Litwę planowo i wytrwale, a że mogą Litwini poszczycić się znacznymi zdobyczami, wykażę w następnej korespondencji.

P. KOWNACKI.

Oparcia muszą Żydzi szukać w rządach, w ich dyktaturach:

„Nie pozostaje przeto nic innego, jak szukać tej realnej siły, która jeszcze istnieje na świecie — w rządach.”

Rząd polski ma wobec Żydów cały szereg zastug. Jest on przeniknięty ideą państwową (a nie narodową).

Obecny rząd występował w obronie Żydów przeciw Hitlerowi:

„Ten rząd na terenie międzynarodowym wykazał bardzo dużo przyjaźni, tak dalece, że on, jak nasi najlepsi przyjaciele, nas bronił przed tem zwierzaniem Hitlerem.”

Żydzi muszą być wdzięczni za te usługi:

„Wszak to są obecnie nasze najcięższe troski, są to pozycje, od których zależy cały nasz byt. Kto przeto broni tych pozycji, należy do naszych łaskawych wybawców. Otóż musimy być wdzięczni; jest to nasz podstawowy obowiązek. Tak też i jest: szukamy przyjaciela i znaleźliśmy go w naszym rządzie.”

KUPON

(Wyciąć i nalepić na pocztówkę)

Administrację „Kurjera Poznańskiego” proszę o przesłanie drugiego tomu książki Marjana Seydy

„Polska na przełomie dziejów”

za cenę zniżoną 12 zł z przesyłką pocztową 1,— zł więcej, razem 13,— zł.

Imię i nazwisko: _____

Miejscowość i poczta: _____

Powiat, woj.: _____

Książek za zaliczeniem pocztowym nie wysyła się.

W szeregu miast unieważniono wybory do rad miejskich

Całkowite unieważnienie wyborów w Trzemesznie, Gębicach, Pakości i Strzelnie

Mogilno, 17 stycznia. Jak się dowiadujemy, wydział powiatowy w Mogilnie powziął uchwałę, aby unieważnić wybory do rad miejskich w Trzemesznie, Gębicach, Pakości i Strzelnie.

Jak wiadomo, w miastach tych (z

Częściowe unieważnienie wyborów we Wrześni i Grudziądzu

Września, 17 stycznia. Starosta powiatowy Gallas unieważnił wybory do rady miejskiej we Wrześni w dwóch okręgach z następujących powodów (pod L. B. 2/24/33):

1. W wyniku przeprowadzonych dochodzeń stwierdzono, że w dniu wyborów przeprowadzono agitację w pobliżu lokali wyborczych w odległości mniejszej, niż 100 mtr. przez sprowadzonych z innych miejscowości osobników, którzy swoim zachowaniem zachowaniem się uniemożliwili wyborcom swobodny udział w wyborach.

2. W komisji wyborczej obwodu I, okręgu II w charakterze członka zasiadała osoba, nie będąca członkiem komisji, względnie zastępcą.

3. W rozstrzygnięciu wątpliwości, jakie wynikały przy obliczaniu głosów, brali udział prócz członków komisji także zastępcy i pełnomocnicy list.

wyjątkiem okręgu II Trzemeszna), listy obozu narodowego zostały unieważnione, wskutek czego wszystkie mandaty przypadły bez głosowania listy B. B. nr. 1. Ponowne wybory dadzą wreszcie wyraz istotnym nastrojom ludności.

4. Stosowano do przeciwników groźby bojkotu gospodarczego i towarowego.

5. Teroryzowano przeciwników, czego dowodem między innymi są fakty zgłaszania się wyborców w lokalu głosowania najpierw u pełnomocnika listy, a później dopiero u przewodniczącego komisji.

6. Przeprowadzono niedozwoloną agitację w pobliżu lokali wyborczych przy pomocy dzieci w wieku szkolnym.

Grudziądz, 17 stycznia.

Wobec uznania przez wojewodę pomorskiego protestu ugrupowań opozycyjnych, odbędą się dnia 28 stycznia b. r. w okręgu X miasta Grudziądza ponowne wybory do rady miejskiej. Protesty, odnoszące się do metod, stosowanych w innych okręgach wyborczych, zostały niestety odrzucone.

Ruch narodowy na Śląsku potężnieje

Ostatnio na Śląsku ruch narodowy rozwija się żywiłowo.

Wyrazem tego był odbyty dnia 10 b. m. pierwszy zjazd okręgowy Stronnictwa Narodowego. Mianowicie w Katowicach obradowała rada okręgowa Stron. Narodowego, na której między innymi dokonano wyboru nowego zarządu okręgowego, złożonego z młodych działaczy śląskich.

Na zgromadzeniach, odbywających się w związku ze zjazdem, przeważała młoda inteligencja i młodzi robotnicy śląscy.

Tegoż dnia odbyło się zebranie koła Stron. Narodowego w Katowicach, przy udziale przeszło 250 członków, w ogromnej większości młodych. Referat o sytuacji wewnętrznej wygłosił pos. Karol Wierczak. Po referacie odbyła się ożywiona dyskusja, nacechowana ogromną wiarą w przyszłość i serdecznym wzajemnym stosunkiem członków. W drugiej części zebrania omówiono plan pracy na Śląsku na najbliższe miesiące. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

Zaznaczyć należy, że na Śląsku rozwija się również bardzo pomyślnie Związek Młodych Narodowców. W samej Królewskiej Hucie liczy on ponad 700 członków.

Ze Stronnictwa Narodowego

Zebranie Wydziału Młodych na Winlarach

Dnia 14 b. m. w salce p. Kaczmarckowej przy ulicy Leonarda 2 odbyło się zebranie Wydziału Młodych Stronnictwa Narodowego, placówki Winlary. Zebranie zajął kierownik p. Skibiński, witając przedstawiciela zarządu na miasto Poznań p. Kiedrowskiego, skarbnika zarządu p. Wawrzyniaka i prezesa miejscowego koła Stronnictwa Narodowego, p. Bocha.

Treściwy referat organizacyjny, dotyczący pracy Młodych, wygłosił p. Kiedrowski. W wolnych głosach zacierali głos p. Wroczyński, p. Wawrzyniak, p. Dominiak i p. prezes Boch. Na zakończenie odśpiewano hymn Młodych.

Śp. Anzelm Śmiśniewicz

W sam Nowy Rok odszedł w zaświaty śp. Anzelm Leon Śmiśniewicz. Rozstał się z nami gorliwy krzewiciel ducha polskiego w czasach zaborczych. Praca dla Tej, która zmartwychwstać musiała, była dla niego — zwłaszcza od chwili studjów uniwersyteckich w Lipsku — nie tylko treścią, ale zarazem radością życia.

W czasach naszej niewoli był Zmarły w „Straży” starostą na m. Poznań i jako taki w myśl hasła „Czuj duch!” nie przestawał budzić uspijonych i zohojętniałych. Był nieugiętym szerznikiem sprawy polskiej i nie obawiał się

występować odważnie przeciwko wynaradawiającym zakusom rządu pruskiego.

Dzielił śp. Anzelm Śmiśniewicz ten głęboki sentyment dla Ojczyzny wspólnie z bratem swoim śp. prof. Władysławem, którego władze pruskie postawiły w stan oskarżenia za zdradę stanu w r. 1864. a wiadomo, że ów „Polen-Prozess”, który przeszedł do historii, skazał szereg wybitnych patriotów na karę śmierci.

Rzadka bezinteresowność, nadzwyczajna prostota charakteru, dar umiowania sobie ludzi, cechowały śp. Zmarłego przez całe życie. Było ono jasne, szczerze i czyste, a praca, złożona czy to Ojczyźnie w ofierze, czy w Tow. Przyjaciół Nauk, czy w Sodalności Marjańskiej, której był prefektem przez szereg lat, należała do najnijszych wspomnień tego pracowitego, a cichego działacza narodowego i społecznego Kochała ubogich, to też już w czasach zaborczych piastował honorowo różne urzędy społeczne i opiekuńcze. Współpracował w Tow. „Stella”, był gen. radcą sierot i ubogich, bo zawsze pragnął udzielać się drugim w dobroci i miłości.

Zeszedł do grobu niespełna półtora roku po nagłej śmierci syna swego śp. ks. dr. Leona Śmiśniewicza, pozostawiając po sobie wśród nas smutek i żal głęboki. Kondukt żałobny prowadził ks. misjonarz Graczyk z Warszawy w otoczeniu dziecka DOK VII. ks. prał. Wilkansa, ks. rektora Cieszyńskiego, ks. prał. dr. Mazurkiewicza, ks. prof. Bączkiewicza i in. za życia sobie oddanych.

Niechaj go ziemia polska, której śp. Zmarły był wiernie oddanym synem, teraz jako matka do siebie przytuli.

Uroczystości papieskie w Wielkopolsce

J. Em. X. Kardynał - Prymas naznaczył dzień 18 lutego b. r. — I. niedzielę Wielkiego Postu — jako termin „Uroczystości Papieskich” — z racji 12-lecia rządów J. Świątobliwości Papieża Piusa XI. — Zorganizowanie powyższych obchodów w archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej poruczył J. Eminencja — Archidiecezjalnej Lidze Katolickiej w Poznaniu, która opracowała szczegółowy program podany w grudniowym numerze organu związkowego „Pochodnia Ligi Katolickiej”, oraz zaopatrzyła się w obfity materiał wieczernicowy i odczytowy m. in. wykład p. prof. dr. Sajda k a n. t.: „Pius XI. jako uczyony”.

Poza uroczystościami, które odbędą się we wszystkich parafjach naszych archidiecezji — organizuje zarząd główny Archidiec. Ligi Katolickiej w Poznaniu na Auli U. P. „Wielką Akademię Papieską” w niedzielę 18-go lutego b. r. o godzinie 17-ej.

Słowo wstępne obiecał łaskawie wygłosić J. Em. X. Kardynał - Prymas, protektor uroczystości. N. t.: „Główne znamiona pontyfikatu Piusa XI.” mó-

wić będzie p. prof. Kazimierz Marjan Morawski z Warszawy. Część koncertową programu wypełnią śpiewy „Chóru katedralnego” pod dyr. Msgr. dr. Gieburowskiego, przy organach p. prof. Józef Pawlak.

Wszelkie zamówienia na materiał obchodowy załatwia — za gotówkę lub za zaliczeniem — Archidiecezjalna Liga Katolicka, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22, III ptr., pokój 65.

Dążenia prawosławia w Polsce

Zjazd prawosławny diecezji warszawsko-chełmskiej, który odbył się w Warszawie pod przewodnictwem metropolity Dionizego, zajmował się również sprawą propagandy prawosławia wśród ludności katolickiej obu obrządków, łacińskiego i grecko-katolickiego. Według obliczeń kół cerkiewnych ilość prawosławnych w Małopolsce Wschodniej, głównie na Lemkowszczyźnie, wynosi około 25 tysięcy. Uchwalono, by metropolita Dionizy zwrócił się do rządu o zgodę na mianowanie specjalnego biskupa prawosławnego dla Małopolski z siedzibą we Lwowie. Jednocześnie postanowiono zaprotestować przeciwko akcji unijnej na ziemiach wschodnich.

Jak widzimy, polityka Cerkwi prawosławnej w niepodległej Polsce zni o jotę nie zmieniła się od czasów synnego Eulogjusza. Te same dążenia do zawiadnięcia Lwowem i uczynienia z Małopolski Wschodniej Piemontu prawosławno-rosyjskiego.

Należy pamiętać, że przed wojną na obszarze dzisiejszej Polski było o połowę mniej biskupów prawosławnych co dzisiaj, mimo że prawosławnej ludności było daleko więcej, biorąc pod uwagę duży kontyngent wojska i tyśiące urzędników. (KAP).

Rolickiego „Zmierzch Izraela”

jest znów do nabycia w administracji „Kurjera Poznańskiego” w cenie tylko 4 złotych. Zamiejscowym wysyłkę u skutecznia się za poprzednim nadesłaniem należności zł 4.— oraz na koszt przesyłki zł 1.—, razem 5 zł.

67 ubezpieczalni społecznych w całej Polsce

W związku z wejściem w życie ustawy scaleniowej 60 kas chorych przekształcono na ubezpieczalnie społeczne ponad 40 utworzonych zostało 7 nowych ubezpieczalni. W ten sposób na terenie całej Polski czynnych jest obecnie 67 ubezpieczalni społecznych. Na czele każdej ubezpieczalni stoi komisarz zarządzający oraz dyrektor i lekarz naczelny, jako pełniący obowiązki do czasu obsadzenia tych stanowisk w drodze konkursu. Utrzymane zostały nadal tymczasowe komisje rewizyjne i rozjemcze na okres 3 miesięcy dla załatwienia spraw zaległych za czas od 31 grudnia 1933 r.

Ubezpieczalnie społeczne oprócz udzielania świadczeń na wypadek choroby i macierzyństwa, wykonywać będą również pewne czynności w zakresie ubezpieczeń długoterminowych. Ubezpieczalnie społeczne utworzone zostały w następujących 67 miejscowościach:

Teren Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Warszawie: Baranówce, Białystok, Brześć, Ciechanów, Dubno, Grodno, Kalisz, Kowel, Kutno, Lida, Łódź, Łomża, Łuck, Pabjanice, Pińsk, Piotrków, Płock, Radom, Równe, Siedlce, Tomaszów Maz., Warszawa, Wilno, Włocławek, Żyrardów; teren Okr. Urzędu Ubezpiecz. we Lwowie: Biata, Bielsko, Brzeżany, Chrzanów, Czechochowa, Czortków, Drohobycz, Jarosław, Kielce, Kolomyja, Kraków, Krosno, Lublin, Lwów, Nowy Sącz, Ostrowiec, Przemysł, Rzeszów, Sosnowiec, Stanisławów, Stryj, Tarnobrzeg, Tarnopol, Tarnów, Zakopane. Zamość, Złoczów; teren Okr. Urzędu Ubezpiecz. w Poznaniu: Brodnica, Bydgoszcz, Gdynia, Gniezno, Grodzisk, Grudziądz, Inowrocław, Leszno, Oborniki, Ostrów, Poznań, Starogard, Szamotuły, Toruń, Tuchola.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Nominacje i odznaczenia w diecezji wrocławskiej

Ostatnio zostali odznaczeni godnościami papieskimi: ks. Wacław Bliński, proboszcz z Liskowa i ks. Walery Pogorzelski, proboszcz i dziekan z Sieradza, prałami domowymi Jego Świątobliwości.

Ks. Ignacy Majewski, proboszcz i dziekan z Kościelnej Wsi — tajnym szambelanem Jego Świątobliwości.

Ks. Piotr Kotarski, proboszcz w Dobrowie — honorowym szambelanem Jego Świątobliwości.

Ks. dr. Stefan Biskupski, profesor wrocławskiego seminarjum duchownego, został powołany przez wydział teologii katolic-

kiej Uniwersytetu Warszawskiego do prowadzenia t. zw. wykładów zleconych z prawa kanonicznego na Uniwersytecie Warszawskim.

Ks. Stanisław Maternowski uzyskał stopień doktora filozofii na Wydziale humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego.

Ks. Józef Iwanicki uzyskał stopień doktora teologii na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu w Strasburgu.

Ojciec św. Pius XI zamianował p. Jana Karłowskiego z Cielc swym tajnym szambelanem, a p. Wandę Mańkowską z Kaziemierza Biskupiego odznaczył orderem „pro Ecclesia et Pontifice” za wybitną działalność katolicko-społeczną. (KAP)

Nocny najazd sekwestраторów na płatników w Warszawie

Sekwestratorzy urzędów skarbowych w Warszawie przypuścili generalny atak na płatników, zalegających z podatkami.

W nocy około godz. 2 na miasto wyruszyli sekwestratorzy, którzy zaczęli przeprowadzać rewizje w mieszkaniach płatników, jak również rewizje osobiste. M. in. przybyli o godz. 2.30 do Wiktora Wermesa, dostawcy drożdży przy ul. Bułwarskiej 2. Sekwestratorzy dokonali szczegółowej rewizji w mieszkaniu. Śpiącym dzieciom kazali przemieścić się z jednego łóżka do drugiego, poczem rewidowali łóżka i materace. Następnie zrewidowali także Wermesa. Nie znalazłszy w mieszkaniu żadnych pieniędzy, sekwestratorzy zabrali 17 kg. drożdży.

Inni sekwestratorzy przybyli do piekarni Chuni Brandszafta, skąd za zaległe podatki zabrali 3 worki maki. W tym samym domu przeprowadzili sekwestratorzy podatkowi rewizję w piekarni Klemensa Labiego. Właściciel piekarni był nieobecny, wobec czego pracownicy zaproponowali sekwestratorom zaliczkę kilkudziesięciu zł. Sekwestratorzy nie zgodzili się jednak i zabrali 270 bochenków chleba, które przewieźli do urzędu skarbowego.

Żydówka, śpiewająca kolendy.

Szczere zdziwienie niektórych słuchaczy sobotniego koncertu religijnego w Filharmonii wywołała — donosi prasa warszawska — obecność wśród wykonawców programu, p. H. Azarewicz, Żydówki, której powierzono śpiewanie kolend o tekście wybitnie kościelnym. Słowa „Jezu malusieńki” i inne dzwone brzmiały w ustach śpiewaczki żydowskiej. Fakt ten obudził niesmak wśród licznych słuchaczy.

Wykonanie testamentu gen. Tyszkiewicza

W swoim czasie donoszono obszernie o wyroku Sądu Najwyższego, którego mocą zwrócono spadkobiercom gen. Tyszkiewicza, naczelnika wojsk powstańczych na Litwie w roku 1831, skonfiskowane przez carat dobra i majątki w Swisłoczu, przejęte po odzyskaniu przez Polskę niepodległości przez skarż państwowy.

Obecnie rodzina Tyszkiewiczów zebrała się w majątku, gdzie postanowiono wykonać testament zmarłego na wygnaniu generała w Paryżu.

W testamencie tym ś. p. gen. Tyszkiewicz wyraził swoją ostatnią wolę, aby zwłoki jego przewieziono do Polski i pochowano w rodzinnym grobie, nie wcześniej jednak jak po odzyskaniu przez Polskę niepodległego bytu.

Obecnie, skoro majątek powrócił do rodziny w 15 lat po odzyskaniu niepodległości, postanowiono zwłoki generała przewieźć do rodzinnego grobu w Swisłoczu.

Wykrycie drukarni komunistycznej we Lwowie

Wydział Śledczy P. P. wykrył we Lwowie tajną drukarnię komunistyczną, która puszczala w obieg ulotki antypaństwowe w języku polskim i ukraińskim, i to w mieszkaniu stolarza M. Lustiga false Schorra.

W czasie rewizji znaleziono maszyny do pisania oraz gotowe matryce do ulotek. Aresztowano Lustiga, jego narzeczoną Sarę Mischel i odstawiono ich do więzienia.

Piśmiennictwo naukowe

Pojawiła się na półkach księgarskich książka Jakóba Frostiga pt. „Psychiatria” z przedmową dr. Domaśzewicza, kierownika oddziału nerwo-psychiatrycznego i prymarjusza Szpitala Powszechnego we Lwowie. Z dużym zadowoleniem należy przyjąć ukazanie się pierwszego polskiego podręcznika naukowego, ujmującego całościowo tę naukę, jaką jest psychiatria. Książka, mająca przedewszystkiem cele dydaktyczne, jest jednakże nie tylko podręcznikiem naukowym dla lekarzy i studentów medycyny, ale ma również charakter poważnej pracy źródłowej dzięki bogato opracowanemu w niej piśmiennictwu. Trzeba i to podkreślić, że autor stwarza szereg nowych nazw i określeń polskich, wzbogacając w ten sposób polskie słownictwo psychiatryczne. Książka została wydana w dwóch tomach na 800 stronach formatu czwórkowego przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie.

Obrót Gdyni w świetle cyfr

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Gdynia, 16 stycznia. Według prowizorycznych obliczeń za zamknięty rok 1933 obroty portu Gdyni wykazują pokazną cyfrę 6.207.736 tonn towaru. Cyfra ta radować musi już nie tylko ekonomistę czy polityka, lecz każdego przeciętnego Polaka, a uważnego obywatela kraju — i napawać zadowoleniem. Niedosć na tem, że Gdynia ściga rok w rok większą ilość polskiego obrotu zagranicznego przez swój port, zatem przeobraża się w główne miejsce polskiego handlu z obcymi krajami, — ale już nawet sięga po palmę pierwszeństwa co do obrotów towarowych wśród wszystkich portów Europy północnej. Rozległy się nawet fanfary o Gdyni jako największym porcie na Bałtyku.

Ale czy cyfry są rzeczą niezawodną, a statystyki drogowskazem nieomylnym? Czy odpowiednio uszeregowanie cyfrowych zjawisk nie prowadzi częstokroć do mylnych rezultatów? Jeśli tak jest, to dzieje się to ze szkodą dla prawdy, skąd wynikają często dalsze jeszcze szkody i ujemne konsekwencje.

Szkodliwym jest postępowanie się cyframi rozwoju Gdyni jako błyskotliwym frazesem. Szkodliwym w tym sensie, że daje niecisłe wyobrażenie ogółowi wewnątrz kraju, gdy tymczasem ten właśnie odcinek wymaga podjęcia pełnego realnych danych i sumiennych założeń. Im sprawę oświetlimy wiarygodniej tem więcej się zasłużymy wielkiej sprawie naszej Gdyni.

Prawdą jest, że z pośród portów bałtyckich wykazała Gdynia w roku ub. najwyższą cyfrę obrotu towarowego. Skoro nie mamy jeszcze cyfr porównawczych za rok ubiegły z innych głównych portów na północy, niechaj posłużą nam cyfry za rok 1932, których wartość orientacyjna nie jest mniejsza, zważywszy, że (za wyjątkiem Gdyni) dotyczą starych ustabilizowanych portów. Gdynia (1932: obrót 5,2 milj. tonn) stała tu jedynie za Gdańskiem, który wykazał 5,4 milj. tonn obrotu. Mniej posiadały trzy następne porty bałtyckie, Kopenhaga 5,1 milj., Szczecin 3,3 milj. i Sztokholm 3,1 milj. tonn. W r. 1933 już nawet Gdańsk pozostał w tyle, a Gdynia osiąga rekord ilościowego obrotu swojemi 6 milijonami.

Rekord to jednak tylko ilościowy. Specjaliści portowi dobrze wiedzą, że to jeszcze miara niewystarczająca. Na aktywność i zyskowność portu wpływają czynniki inne aniżeli liczba tonnażu towarowego przezeń obracanego. Główne znaczenie ma wartość obrotu towarowego, jego skład jakościowy, wreszcie kwestja zawarcia transakcji handlowej, od której zależy zysk przedsiębiorcy, czyli że według tego mierzy się, czy port jest tylko miejscem technicznego przeładunku towarów z kolei na statek (i naodwrot), czy też ciągnie z handlu morskiego zyski.

Gdy badać dane statystyczne pod temi kątami widzenia, to przedstawia Gdynia oblicze nieco odrębne od większości portów bałtyckich, i przynajmniej trzeba, wymaga jeszcze dużych wysiłków, aby przekształcić się z miejsca przeładunkowego w miasto portowe. Być miastem portowem oznacza koncentrować możliwie dużą różnorodność towarów w imporcie i eksporcie, oraz pośredniczyć samodzielnie w handlu zamorskim między swoim zapleczem a zagranicą.

Porównanie statystyk gdyńskich w ostatnich latach wskazuje na to, że rozwój Gdyni zmierza w pożądanym kierunku. Podczas gdy w r. 1928 lista towarów wywożonych przez Gdynię składała się jedynie z 7 artykułów, przyczem pozycja decydująca (98 proc.) był węgiel, rok 1933 wykazuje już różnorodność przeszło 200 pozycji wywozowych, a węgiel przestaje już dominować w tej mierze co dawniej. Podobnie jest po stronie przywozu, choć tutaj — wobec braku analogicznie silnej pozycji co węgiel w wywozie — zgóry panuje większa różnorodność ogólnej masy importowanego towaru. Są to rezultaty pomyślne i życzyć wypada, aby rozwój poszedł dalej po tej drodze.

Narazie wszakże stan jest taki, że Gdynia ma przeważające obroty mało-wartościowym artykułem surowcowym, przyczem charakter tego obrotu (węgiel, ruda żelazna) czyni z Gdyni głównie jeszcze port przeładunkowy, a gdy tymczasem ośrodki transakcji, a zatem zysków, leżą poza sferą portową.

W r. 1932 (brak jeszcze pełnych danych za 1933) stanowił eksport surow-

ców i półfabrykatów co do wagi ok. 95 proc. całego obrotu, zatem w praktyce cała ta ilość przechodziła przez Gdynię bez pozostawienia po sobie śladu zysku dla handlu gdyńskiego. Już w Gdańsku stan rzeczy jest pomyślniejszy dla portu. W tymże roku stanowiła wartość przywożonych wyrobów gotowych, a zatem tych, które najłatwiej zatrzymują się w swej dalszej drodze do zaplecza w handlu miasta portowego, — 28 proc. ogółu wartości importu. Z innych większych portów bałtyckich mają tak Kopenhaga, jak Sztokholm nierównie większą jeszcze od Gdańska różnorodność obrotu wysokocennych artykułów, które stanowią zysk dla portu i miejscowego handlu. Ale zyski te uchodzą przeważnie obserwacji statystycznej.

Dlatego to nie ograniczajmy się na błyskotliwej cyfrze samego tylko obro-

tu towarowego, gdy chcemy znać istotne oblicze handlu naszej Gdyni. Konstatując niezaprzeczalny i stale żywy rozrost wszechstronności obrotów Gdyni nie możemy jednakowoż zamykać oczu na to, że droga ku „wielkości” portu jest dopiero rozpoczęta, a bynajmniej nie dokonana. Jeśli kiedyś owe 6 milionów obrotu towarowego Gdyni, które wykazuje statystyka za r. 1933, wypełnione będą — dajmy na to — 25 proc. eksportu polskich wyrobów gotowych zagranicę, 25 proc. eksportu wysokocennych artykułów spożywczych, a po stronie przywozu wykażą niezbyt wygórowaną pozycję surowców, wtedy z pełnym prawem będzie mogła Gdynia mierzyć się z największymi portami Europy północnej, wielkimi nie tylko wysoką cyfrą przetaczanego tonnażu towarowego.

Gdynia jest na najlepszej drodze w tym kierunku. Upajanie się niekompletnymi cyframi przeszkadza temu rozwojowi.

W. R.

ODMROŻONY NOS i USZY

to słuszną karą za niedbalstwo!

Tak łatwo jest przed wyjściem posmarować twarz i uszy

KREMEM SPORTOWYM M. MALINOWSKIEGO

Lab. Chem. Farm. Warszawa, ul. Chmiełna 4. Tg 99

Do nabycia we wszystkich drogerjach i aptekach w Poznaniu.

Nowe ograniczenia wobec Żydów w Niemczech

Żydowska Agencja Telegraficzna donosi z Berlina, że sąd krajowy we Wrocławiu wydał w tych dniach orzeczenie, w myśl którego chrześcijanom — bez względu na to, czy wyznają oni katolicyzm czy protestantyzm — nie przysługuje prawo reklamowania swych przedsiębiorstw jako „firm chrześcijańskich”. Decydującym czynnikiem, powiedziane jest w orzeczeniu, jest nie wyznanie, lecz rasa. Wobec tego wychrzta, podający swe przedsiębiorstwo jako chrześcijańskie, nie tylko wprowadza w błąd klientelę, lecz czyn ten jest nadto do pewnego stopnia oszustwem.

Pruskie ministerstwo spraw wewnętrznych podało do wiadomości wszystkich podległych sobie organów, że osoby żydowskiego pochodzenia, które dla jakiegokolwiek bądź przyczyny dotychczas jeszcze nie zostały usunięte ze służby państwowej lub samorządowej, mogą być usunięte tylko do dnia 31 stycznia r. b. Ministerstwo wzywa zatem wszystkie władze publiczne, aby do końca stycznia przeprowadziły redukcję Żydów.

Zarządzenie, podpisane przez ministra oświaty dr. Rusta, wyjaśnia ostatecznie, że do egzaminów końcowych na wyższych uczelniach niemieckich nie będą dopuszczani studenci - Żydzi. Dzieci małżeństw mieszanych będą dopuszczone do egzaminów tylko w tym wypadku, jeśli przedstawia dowody, że jedno z rodziców było „najzupełniej czystego pochodzenia aryjskiego”.

Władze rządowe w Hesji wezwały

związki drukarzy do skłonienia swych członków, aby w kalendarzach nie oznaczano świąt żydowskich.

Z Berlina donoszą, że w tych dniach rozpoczęła się nowa fala usuwania lekarzy - Żydów, którzy pozostali na swych stanowiskach w kasach chorych na mocy obowiązujących ustaw (uczestnictwo w wojnie itp.). Redukcje te pozostają w związku z zarządzeniem, upoważniającem władze do usuwania lekarzy i dentystów żydowskich w miastach o przeszło 100.000 ludności.

W związku z szeregiem sprzecznych wyroków niemieckich sądów pracy najwyższa izba sądowa Rzeszy dla spraw pracy wydała zasadnicze orzeczenie, w myśl którego przynależność do rasy żydowskiej jest ważnym powodem usunięcia pracownika żydowskiego. W orzeczeniu swem sąd stwierdza, iż intencją wyroku nie jest usuwanie wszystkich bez zastrzeżeń pracowników - Żydów, lecz biorąc pod uwagę obecny kurs w Niemczech, sądy mogą uważać żydowskie pochodzenie pracownika za motyw uzasadniający konieczność jego wypowiedzenia, z zastrzeżeniem, że będą zbadane specyficzne okoliczności wypowiedzenia.

Przy rozpoczynającym się zwapnieniu naczyn krwionośnych użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa prowadzi do regularnego wypróżnienia i obniża wysokie ciśnienie krwi. Tg 98.

Z rykszy do kolei podziemnej

W Osaka wre praca przy budowie kolei podziemnej.

To najbardziej przemysłowe i handlowe miasto w Japonji już od kilku lat odczuwało potrzebę ułatwienia i przyspieszenia komunikacji dla 2.500.000 mieszkańców. Dorożki, ryksze, taksówki, prywatne samochody i tramwaje okazały się niewystarczającymi środkami lokomocji, zwłaszcza od 1925 r., kiedy to do miasta dołączono olbrzymie przyległe obszary. Brakom tym zaradzić mogła tylko kolej podziemna. Postanowiono wybudować sieć podziemną o łącznej długości 54 kilometrów. Wobec olbrzymich kosztów, wynoszących 162 miliony jenów, budowę rozłożono na kilka etapów, z których pierwszym ma być linja wiadująca dokoła miasta.

Po przewyciężeniu niezmiernych trudności terenowych, do właściwej budowy przystąpiono w 1930 roku, a pierwszy trzykilometrowy odcinek pod bulwarami Midosuji oddano do użytku publicznego dopiero w 1933 r. Na tej małej stosunkowo przestrzeni znajdują się cztery przystanki, z których Umeda jest właściwie stacją, gdzie mieszczą się biura kolejowe, poczekalnie i kasy. Peron o długości 180

metrów i szerokości 8 metrów jest największym w kolejach podziemnych na całym świecie. Dla orientacji podróżnych ściany każdego przystanku posiadają inną barwę. I tak na stacji Umeda ściany są białe, w Yodobashi niebieskie, w Honmachi różowe, a w Shinsuibashi ciemno-niebieskie. Dotychczas uruchomiono 10 wozów elektrycznych luksusowo urządzonej. W każdym wozie, mogącym wygodnie pomieścić 120 pasażerów, znajdują się telefony, głośniki radiowe i specjalne wentylatory. 18-metrowa długość wozu łagodzi znacznie wstrząsy. Wiele trudu zadali sobie inżynierowie, by rozwiązać pomyślnie problem wentylacji w kolei podziemnej, znajdującej się na głębokości 10 metrów pod powierzchnią ziemi. Po wielu próbach zainstalowano na każdej stacji najnowsze, olbrzymie urządzenia wentylacyjne, wprowadzające świeże powietrze w głąb ziemi, a między stacjami podobne wentylatory wypompowujące. W ten sposób powietrze może być zmieniane pod ziemią osiem razy na godzinę, z uwzględnieniem ciepłoty i wilgotności.

Jak już wykazało doświadczenie, koszt budowy jednego kilometra ko-

lei podziemnej wynoszą 3.700.000 jenów. Suma to poważna nawet dla tak bogatego miasta, jakim jest Osaka. Mimo to praca wre w dalszym ciągu i w krótkim czasie zostanie oddany do użytku nowy odcinek. Do tego zmusza Japończyków szybkie tętno życia wielkomiejskiego i coraz cenniejsza wartość czasu. W ciągu pięciu minut pasażer przejeżdża przestrzeń Umeda-Shinsuibashi, na przebycie której na powierzchni ziemi samochodem — zatrzymywany pałeczką policjanta, zakrętami i ruchem ulicznym — potrzebowałby conajmniej pół godziny. A ryksza — biedny człowiek w roli konia? Ten może najwyżej podwieźć pasażera z rogu ulicy do wylotu kolei podziemnej.

Właścicielem i zarządcą kolei podziemnej w Osaka jest gmina. Wypadek to jedyny w swoim rodzaju w całym świecie, gdyż wszędzie koleje podziemne znajdują się w prywatnych lub rządowych rękach. Tę próbę gminy miasta Osaka, obserwuje się z wielkim zainteresowaniem w Ameryce. K-k.

Żydzki w B. B.

Lubelska prasa „sanacyjna” doniosła o nowych, tym razem istotnych sukcesach miejscowego B. B. Sukcesy te są tak rzadkie, że gdy zdarzy się istotny — warto go bezustannie podkreślać. W lubelskich pismach „sanacyjnych” czytamy zatem o fakcie następującym:

„W ostatnich dniach odbyły się narady między przedstawicielami poszczególnych żydowskich organizacji gospodarczych, celem utworzenia stałej żydowskiej rady gospodarczej przy miejscowym Komitecie BBWR.

„W wyniku ostatecznego ogólnego zebrania rzeczowników miejscowego społeczeństwa (?) postanowiono przy Komitecie B. B. W. R. utworzyć projektowaną radę, do której mają wejść przedstawiciele wszystkich organizacji gospodarczych, w liczbie po trzech z każdej organizacji oraz po trzech przedstawicieli lekarzy i adwokatów.”

Jak z tego widać, następuje coraz wyraźniejsza koncentracja żydowska przy „sanacji”. Koncentracja ta w należytym świetle stawia i uwydatnia obecny stan rzeczy w Polsce.

Żydowski „Suchard”

W sjonistycznym „Nowym Dzienniku” ukazało się następujące ogłoszenie:

Z okazji zaręczyn naszego kolegi biurowego p. Eljasza Schnuera z p. Franią Rosthalówną serdecznie gratulują

Urzędniczkę i Urzędnicę firmy „Suchard” S. A. w Krakowie. Krakowski „Suchard”, zasypujący rynek wszystkich miast polskich swymi wyrobami czekoladowymi i cukiernikami, nie ma, poza nazwą, nic wspólnego ze słynną szwajcarską fabryką, ma natomiast bardzo wiele wspólnego z Żydami. Wszyscy pracownicy tej firmy — to Żydzi.

Nietrudno stąd wysnuc wniosek — kim są właściciele krakowskiego „Sucharda”.

Przy imieninach, zaręczynach, ślubach i jubileuszowych i innych uroczystościach używajcie tylko telegramów T. G. L.

B. generał i minister hiszpański, monarchista Sanjurjo jako więzień polityczny.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Środa, 17 stycznia 1934.

Słońce: wschód 7:54 — zachód 16:12 — długość dnia 8 godzin 18 min.
Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniw. Pozn. Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 2 st. Cels. Pochmurno. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 mm — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 5 st. C., najniższa plus 2 st. C.
Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś plus 0,04 m.
Kal. rzk.: Antoni Op. — jutro Pryska P., Kat. Św. Piotra.
Kal. słow.: Rościław — jutro Jaropek.

Z POZNANIA

Powstanie wielkopolskie w filmie

Towarzystwo Uczestników Powstania Włp 1918/19 imienia Ignacego Paderewskiego powzięło projekt zrealizowania filmu historycznego, który ma zobrazować pamiętne wypadki, jakie rozgrywały się w dniach grudniowych 1918 roku w Poznaniu. W toku akcji ma być przedstawiony historyczny przyjazd Ignacego Paderewskiego do Poznania, bankiet w Bazarze, przerwany przez uliczną strzelaninę, przemówienie Paderewskiego do tłumów zgromadzonych na dzisiejszym placu Wolności. Dalej odtworzone być mają fragmenty walk ulicznych, zdobywanie ważniejszych punktów miasta, wypędzanie okupantów, walki w okolicach Poznania i t. d. Słowem zadaniem filmu będzie wskrzesić wypadki w najbardziej autentycznej formie, utrwalić je jak najzgodniej z prawdą, dać syntezę bohaterstwa wysiłku Poznania i Wielkopolski w dobie zdobywania niepodległości. Zrealizowanie tego zamysłu możliwe będzie przy poparciu i pomocy społeczeństwa, a przedewszystkiem uczestników powstania, którzy mogą swymi wspomnieniami przyczynić się do dokładnego zrekonstruowania przebiegu wypadków. Kierownictwo artystyczne filmu o powstaniu wielkopolskim objął reżyser filmowy p. Tadeusz Chrzanowski, stroną administracyjną zajmuje się p. Witold Biłazewski. (tk)

— * **Z targu.** Dnia 17 b. m. na placu Sapieżyńskim placono:

Za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 2,20—2,40 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 2,50—2,80 zł; 1 kg. twarogu 0,60—0,80 zł; za litr śmietany 1,20—1,40 zł; litr mleka pełnego 1,8—2,0 gr; mendel jaj 1,60—2,20 zł; wapnowanych 1,30—1,50 zł.

Za mięso: 1 kg. stoniny świętej 1,70—1,80 zł; stoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,20—1,60 zł; wołowiny 1,40—1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; koziny 1,00—1,30 zł; skopowiny 1,30—1,60 zł; smalcu 2,40—2,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,80 do 3,00 zł; kaczka 2,00—3,50 zł; gęś 4,00 do 9,00 zł; para gołębi 1,00—1,20 zł; indyk 4,00 do 7,50 zł; perlica 2,30—3,00 zł; królik 1,00 do 1,25 zł; zając 2,30—2,50 zł; bażant 1,80 do 2,00 zł.

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6 do 8 groszy; 1 kilogram szpinaku 20 do 30 groszy; 1 peczęk pietruszki 10 groszy; 1 kg. cebuli 20 gr; 1 kg. bobu 40—50 gr; 1 kg. kapusty 15—30 gr; 1 kg. brukselki 40—60 groszy.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2,20—2,40 zł; okonia 1,40—2,00 zł; lina 2,40—2,60 zł; suma 2,60—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg. białych ryb 0,60—1,20 zł; 1 kg. sandacza 3,60—4,00 zł; 1 kg. karasia 0,80 do 2,00 zł; 1 kg. karpia 2,60—2,80 zł; za ryby śnięte placono 40—60 gr mniej; 1 kg. zielonych śledzi 80—90 gr.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 4,00—6,00 zł.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 1,60—2,40 zł; jabłek 0,50—1,20 zł; 1 kg. orzechów włoskich 2,40—3,00 zł; laskowych 2,60—4,00 zł.

Targ ożywiony. Ceny bez znaczących zmian. (hu)

— * **Podczas włamania.** Podczas kradzieży z włamaniem na strychu u p. Leona Jankowiaka przy ul. Sew. Mielżyńskiego 3 w Poznaniu ujęto robotnika Jana Mazurkiewicza (ul. Kościelna 56) i murarza Feliksa Pawlickiego (ulica Poznańska 29). (kl)

— * **Na śliskiej ulicy.** Na Górnej Wildzie 34 upadł z powodu ślizgawicy p. Piotr Andrzejak z Poznania (ul. Różana nr. 10) i złamał nogę. (kl)

— * **Najechnany przez samochód.** Na ul. Dworcowej w Poznaniu kierowca taksówki nr. 37 p. Leon Śródecki (ul. Poznańska 18) najechnał 18-letniego Antoniego Kozłowskiego (Rybaki 21). Z powodu potłuczenia lewej nogi, najechnany zajął się kierowcą samochodu i przewiózł go do szpitala miejskiego celem opatrunku. (kl)

Z POZNAŃSKIEGO

— * **GNIEZNO.** (Nowy zarząd Bractwa Kurkowego.) Na walnym zebraniu Bractwa Kurkowego w Gnieźnie wyorano zarząd w składzie następującym pp.: Kar-

Działacz narodowy fałszywie oskarżony

Prezes pomorskich powstańców przed sądem apelacyjnym

Przed sądem apelacyjnym w Poznaniu (wydział toruński) stanął w dniu 16 b. m. znany działacz narodowy prezes obwodowy powstańców i wojsków (ks. płk. Wrycza) Stefan Zbylicki ze Starogardu, oskarżony o to, iż w dniu 26. 3. 33 r. w Linówcu pow. Starogard w miejscu publicznym miał się wyrazić obojętnie o szereg osobistości. Akt oskarżenia opierał się na doniesieniu zawieszzonego w czynnościach sőtysa i prezesa „Strzelca” Wojewódki.

Sąd I instancji w Starogardzie skazał Stefana Zbylickiego na 5 miesięcy aresztu. Oskarżony wniósł apelację, a sąd apelacyjny w Poznaniu po odczytaniu zeznań świadków obrony oraz po obszernych wywodach adw. dr. Szeiba uwolnił Stefana Zbylickiego z braku dowodów winy, obciążając kosztami postępowania skarb państwa.

Prezes Zbylicki posiada wielkie zasługi w pracy narodowej. (S.)

Parafianie Modrza żegnali ostatnio swego długoletniego ks. prob. Fr. Dzierżkiewicza, niestrudzonego działacza na niwie kościelnej, społecznej i narodowej. Uroczystość pożegnalna zamieniła się w wspaniałą manifestację katolicką.

piński — prezes, dyr. Nowak — wiceprezes, Cerekwicki — sekretarz, Cieśliński — skarbnik, Granecki — komendant, Mikolajczak — strzelmistrz. Przy tej sposobności należy zaznaczyć, że od pewnego czasu można zauważyć w Bractwie Kurkowym stały zanik żywotności i popularności.

— (Gniezno otrzyma 60 tys. złotych). — Bank Gospodarstwa Krajowego wyznaczył na rok 1934 dla m. Gniezna sumę 60 tys. złotych na drobne budownictwo mieszkaniowe.

— (Walne zebranie żeńskiego „Sokoła”). 18 bm. odbędzie się w Hotelu Francuskim walne zebranie żeńskiego Tow. gimn. „Sokół” w Gnieźnie.

— (Zabawa żeńskiego „Sokoła”). W nadchodzącą sobotę żeńskie Tow. gimn. „Sokół” urządzi w sali Hotelu Francuskiego doroczną zabawę karnawałową.

— * **JAROCIN.** (Posiedzenie rady miejskiej.) W piątek 19 bm. odbędzie się inauguracyjne posiedzenie nowej rady miejskiej, na którym wybrani zostaną zastępcą burmistrza, członkowie magistratu i poszczególnych komisji.

— (Zawody bokserskie). Rewanżowe spotkanie bokserskie między Śremskim Klubem Sportowym a Harcerskim Klubem Sportowym w Jarocinie zakończyło się niezastąpionym zwycięstwem Śremskiego Klubu Sportowego w stosunku 8:6, gdyż wskutek nadwagi zawodnika Harc. Klubu Sport. drużyna śremska zdobyła dwa punkty walkowerem. Poszczególne walki dały następujące wyniki: Wichłacz (Sr.) pokonał w 2 rundzie przez k. o. Włodarczyka (J.), Witkowski (Sr.) pokonał nieznacznie na punkty Henna (J.), Dolata (J.) pokonał w 2 rundzie przez k. o. Ciesiołek (Sr.), Taciak (Sr.) poddał się w 1 rundzie Szymczakowi (J.), Tomaszewski (Sr.) poddał się Gęstwie (J.), Adamski (Sr.) uległ w 2 rundzie przez techn. k. o. Blaszczykowi (J.), Jezierski (Sr.) pokonał w 1 rundzie przez k. o. Szczepańskiego (J.). Sędziował w ringu p. Marciński z Poznania.

— (Hokej.) Na ślizgawce Harcerskiego Klubu Sport. rozegrano zawody hokejowe pomiędzy nowopowstałą drużyną hokejową „Wiktorja” i gimn. klubem. Zawody zakończyły się nieznacznie, ale zasłużonym zwycięstwem gimn. klubu w stosunku 3:2 (0:1, 1:1, 2:0). Bramki dla zwycięzców strzelili: Włoch 2, Włodarczyk 3, dla pokonanych obydwie Kaliszak.

— * **INOWROCŁAW.** (Usiłował popełnić samobójstwo.) Kupiec Feliks Zieliński z Pakości, pow. Mogiło, usiłował popełnić z niewiadomych przyczyn samobójstwo, rzucając się pod koła pociągu osobowego. Nieszczęśliwego spostrzegł jednak robotnik Maks Beker z Pakości, który w ostatniej chwili ściągnął Zielińskiego z szyn, ratując w ten sposób życie nieszczęśliwego.

— (15-lecie „Sokoła” w Gnieźnie.) „Sokół” w Gnieźnie obchodził ostatnio 15-lecie swego istnienia. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem, w czasie które-

go przystąpiono do komunji św. Po południu odbyła się w sali hotelu Dworcowego uroczysta akademja, którą zajął prezes gniazda p. Kuska, witając ks. prob. Mąkowskiego, ks. Dekowskiego i prez. okr. p. dyr. Ziętowskiego oraz licznie zebrane obywatelstwo, poczem dał pogląd na stan sokolstwa w Polsce. Referaty wygłosili pp. Milewski i dyr. Ziętowski. W końcu ks. prob. Mąkowski podkreślił w swym przemówieniu narodowy i katolicki charakter pracy sokolej. Uroczystość zakończono odpowiadaniem „Roty”.

— (Nowa parafia w Inowrocławiu.) Z dniem 1 lutego rb. obejmie jako proboszcz parafię św. Józefa z kościołem Najśw. Marii Panny ks. prob. Handtke, prefekt Państw. Sem. Naucz. w Bydgoszczy. Zadaniem proboszcza parafii św. Józefa będzie pobudowanie kościoła parafjalnego w pobliżu Solanek.

— (Kradzieże.) W Osieku Wielkim do chlewu rolnika Geita Reinholda zakradli się złodzieje i skradli świnie wart. 120 zł. Sprawców nie wykryto.

W Bloku Wodek niewykryci sprawcy zabrali kolejarzowi Orłowskiemu Janowi drób i kozę ogólnej wartości 55 zł.

— * **KOSTRZYN.** (Nowy zarząd Koła Śpiewackiego.) Na ostatnim walnym zebraniu Koła Śpiewackiego, któremu przewodniczył prezes okr. Łoża ze Swarzędza, wybrano zarząd w składzie następującym pp.: Szymanowski — prezes, Danielewski — wiceprezes, Mikstaki — skarbnik, Szlachyński — sekretarz, Dyrigentami zostają nadal pp. Basiński i Eichstaedt.

— (Z rady miejskiej.) Ostatnio odbyło się pierwsze posiedzenie nowej rady miejskiej, któremu przewodniczył p. burmistrz Skrzypczak. Po wybraniu poszczególnych komisji zebranie zakończono.

— * **KRUSZWICA.** (Obchód rocznicy oswobodzenia miasta.) Z inicjatywy Tow. Powst. i Woj. odbył się tutaj obchód 15-tej rocznicy oswobodzenia miasta z pod jarzma pruskiego. Po nabożeństwie w kościele kolegialnym rada miejska i organizacje miejscowe udały się na mogiłę powstańców, gdzie złożono wieniec. Następnie na Rynku odbyła się defilada, którą odebrała rada miejska i prezesi miejscowych organizacji. Po rozwiązaniu pochodu wygłosił patryjotyczne przemówienie p. Czosnowski, który podkreślił bohaterstwo powstańców. Na zakończenie uroczystości wznieśli okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzplitej Polskiej.

Po południu odbyły się zawody lekkoatletyczne, w których pierwsze miejsce zajęło S. M. P., drugie „Sokół”, trzecie „Harcerz”.

— (Kradzież.) Ze stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem nieznanymi sprawcami skradli złoty zegarek i 35 zł. Skradzione przedmioty należały do p. Ciemnoczółowskiej, higienistki stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem.

— (Gwiazdka Słow. Pań Miłosierdzia.) Słow. Pań Miłosierdzia urządziło gwiazdkę dla biednych starców, sierót i wdów. Na

Kronika karnawałowa

Tow. Przemysłowców Poznań — Wilda urządzi w sobotę, 20 stycznia wielki Bal Maskowy w salach Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka, na który gości i sympatyków uprzejmie zaprasza. Bilety po niskich cenach wcześniej nabyć można w składzie p. Suwalskiego, Górna Wilda 82, oraz w restauracji i kawiarni p. Al. Krügera, ul. Wjazdowa 9. zg 5169

uroczystość przybył ks. prałat, który wygłosił piękne przemówienie do biednych, wzruszając ich do łez. Po odpiewaniu kolend rozdano podarki, które wywołały prawdziwą radość wśród biednych.

— * **NAKŁO.** (Pierwsze posiedzenie nowej rady miejskiej.) Dnia 11 bm. odbyło się pierwsze posiedzenie nowowbranej rady miejskiej przy udziale wszystkich 24 radnych. Zebranie zajął p. burm. Bobowski i przez podanie ręki wprowadził radnych w urządowanie. Oblicze nowej rady miejskiej przedstawia się następująco: Obóz Narodowy 5 radnych, narodowy ruch pracy 10 radnych, „sanacja” 8 radnych, Niemcy 1 radnego. Wobec porozumienia pomiędzy przedstawicielami Obozu Narodowego i N. P. R. opozycja dysponuje w nowej radzie 15 głosami na 24. — Na powyższym zebraniu dokonano wyboru poszczególnych komisji, jak rewizyjnej i społecznej, oraz do kasy oszczędności.

— * **NOWY TOMYŚL.** (Nowy zarząd S. M. P.) Na walnym zebraniu S. M. P. wybrano nowy zarząd w osobach pp.: Bonia Teofil — prezes, Janus Jan — zast., Wachowiak Franciszek — sekr., Sibilla Antoni — zast., Pięta Karol — skarb., Neferman Andrzej — naczelnik.

— * **OSTRÓW.** (Zarząd urzędników miejskich.) Na walnym zebraniu miejscowego tow. urzędników miejskich dokonano wyboru nowego zarządu. Prezesem obrano p. Przeszastewskiego, dyr. Rzeźni Miejskiej, wiceprezesem p. Fr. Nowakowskiego, dyr. głównej kasy miejskiej, sekretarzem został p. Idziur St., skarbnikiem p. Kowalczykiewicz.

— (Samobójstwo.) 54-letni rolnik Roch Łach z Myślniewa, pow. kępiński, popełnił w tut. szpitalu samobójstwo przez powieszenie się na kłance. Denat od dłuższego czasu leczył się w szpitalu na skomplikowane złamanie nogi. W obawie przed ewentualną amputacją nogi, targnął się na swe życie, wykorzystując chwilową nieobecność innych pacjentów.

— (Samochód nalechał na rowerzystę.) Na drodze Wrocławskiej na rowerzystę Stefana Mizeracka z Przygodzic najechnał samochód. Mizeracki odniósł ogólne potłuczenia i doznał wstrząśnienia mózgu.

— * **ROGOWO.** (Z życia chóru kościelnego.) Chór kościelny urządził dla swych członków i gości wieczorek, na którym byli obecni m. in. ks. pref. Gierczyński, przedstawiciele tut. władz i obywatelstwo. Ponadto chór kościelny urządził przedstawienie sceniczne, wystawiając sztukę p. t. „Wróżba cyganki”.

— * **PLESZEW.** (Walne zebranie klubu kreglarzy.) Walne zebranie klubu kreglarzy „Potentia” odbędzie się 23 bm.

— („Wicek i Wacek”) S. M. P. wystawiło 14 bm. wesolą komedię p. t. „Wicek i Wacek”. Reżyserował p. Józef Radomski. Amatorzy wywiązali się z powierzonych im ról ku ogólnemu zadowoleniu. Publiczność stawiała się licznie.

— (Hokej na lodzie.) W niedzielę dn. 14 bm. na stawie miejskim rozegrany został mecz hokejowy między gimnazjalnymi drużynami — seniorami i juniorami. Zwyciężyła drużyna juniorów.

— (15-lecie gimnazjum polskiego.) — Państwowe gimnazjum im. St. Staszica w Pleszewie obchodzi 15. rocznicę swego istnienia.

— (Nowy zarząd podof. rez.) Nowy zarząd Zw. Podof. Rezerwy tworzą pp.: Tuczynski Franciszek — prezes Jarzębowski St. — wiceprezes, Dąbkiewicz K. — sekretarz, S. Gościński — skarbnik, Andersz — komendant. Do komisji rewizyjnej powołano pp.: Furmankiewicza Stan., Grobelnego Stan. i Skubela Jana.

— * **RAWICZ.** (Wspomnienie pośmiertne.) 9 bm. zmarł po długich, a ciężkich cierpieniach asesor tut. starostwa śp. Ignacy Wardasza. Zmarły cieszył się tak u przełożonych, jak i w społeczeństwie największym szacunkiem i poważaniem. Był on wzorem urzędnika polskiego.

— (Z rady miejskiej.) 15 bm. odbyło się pierwsze posiedzenie nowej rady miejskiej.

Po nabożeństwie, odprawionem na intencję nowej rady miejskiej przez ks. prob. Gumprecht, udali się radni do sali posiedzeń na Ratusz, gdzie uroczyste posiedzenie zajął burmistrz miasta p. Sławiński, witając na wstępie starostę p. dr. Łobosa, insp. samorządowego p. Radajewskiego oraz radnych. W krótkim swym przemówieniu przedstawił p. burmistrz trudne zadania, jakie czekają nową radę miejską. Następnie przemawiał starosta p. dr. Łobos, apelując do dobrej woli radnych i nawołując ich do zgodnego i wspólnego wysiłku dla dobra miasta i jego obywateli. Po wprowadzeniu radnych w urząd nastąpiło odczytanie protokołu zebrania, poczem zostało ono zakończone.

Z POMORZA

CHELMNO. (Straszny wypadek). Podczas młócenia zboża u rolnika Banaśki w Nowej Wsi uległ strasznemu wypadkowi wnuk gospodarza. Poganiając konie, został schwytany w pas transmisyjny za włosy i wciągnięty w tryby, które zmiądzły mu głowę. Gdy konie zatrzymano, chłopiec był już bez życia.

STAROGARD. (Z życia akademickiego). Na ostatnim zebraniu akademickim wybrano nowy zarząd Koła w składzie nast. pp.: W. Behrendt — prezes, Kaletka — sekretarz, Sievert — skarbnik. — Do komisji rewizyjnej weszli pp.: K. Chrościelewski, Szpitter i J. Chrościelewski. W święto Trzech Króli odbył się akademicki dancing-bridge, który zgromadził liczną publiczność. Wśród wesołego nastroju bawiono się do rana.

(Nieszczęśliwy wypadek). 8-letni syn rolnika Koseckiego z pobliskiej Dąbrowki podczas młócenia zboża doznał przez tryby maneżu zmiądzienia nogi. — Odwieziono go do szpitala w Starogardzie, gdzie dokonano amputacji nogi.

(Mianowanie notariuszów). Notariuszami w naszym mieście mianowani zostali emer. prokurator s. o. p. Jan Marczak, ostatnio adwokat w Chelmnie, oraz znany leader „sanacyjny” p. dr. Popiel.

TUCHOLA. (Wielka kradzież jedwabiu). Nieznana szajka złodziejska dokonała śmiałego włamania do magazynu p. A. Odejewskiego. Włamywacze zabrali towaru na sumę 9 tys. zł. Ponadto zabrali 85 zł gotówki.

(Ubezpieczalnia społeczna w Tucholi). Przed kilku laty wybudowała Kasa Chorych w Tucholi okazały gmach, w którym równocześnie urządzono zakład leczniczy, wyposażony w najnowsze instrumenty medyczne. Pierwsza reorganizacja kas chorych przyniosła ze sobą likwidację tej kasy chorych, na korzyść okręgowej kasy chorych w Chojnicach. Nie koniec na tem. Obecnie tworzy się „Ubezpieczalnia Społeczna” w Tucholi, z tymczasową siedzibą w Chojnicach. W zakres działalności tej ubezpieczalni wchodzić powiaty: Chojnice, Tuchola i Świecie. Co stanie się wielkim, lecz niewykonalnym gmachem kasy chorych w Świeciu? — (Nowy zarząd S. M. P.) Zarząd S. M. P. tworzą pp.: Marjan Dahlke — prezes, Jan Mieszkowski — zast., Stanisław Pęski — sekr., Franciszek Brauer — zast., Józef Szulc — skarbnik, Edmund Wolski — naczelnik, Bronisław Kluczkowski — zastępca, Maks Wolski — biblij., Feliks Dąbrowski — gosp.

Epilog zajścia na jarmarku w Buku

W listopadzie 1932 r. odbywał się w miasteczku Buku jarmark. Między rzeźnikami doszło do kłótni, która spowodowała wielkie zbiegowisko. Policja przystąpiła do rozpraszania tłumu, który, uciekając, wyrzucił między innymi stragan niejakiej Trittovej, wylewając jej na nogi kocioł z gorącą wodą. Syn ofiary wypadku Józef Tritt wystąpił z zarzutami przeciwko posterunkowemu Borkowskiemu, który go aresztował. Za Trittem ujął się przechodzący ulicą, Paluszak Stanisław. Sąd okręgowy w Poznaniu w czerwcu ub. r. skazał Tritta i Paluszaka na trzy miesiące aresztu za opór władzy. Obaj oskarżeni nie poczuli się do winy i wnieśli apelację. Sąd apelacyjny w Poznaniu w osobie sędziego Cyprjana wyrok zatwierdził, a karę zawiesił na przeciąg 5 lat. (S.)

Krwawa awantura na zabawie

Bydgoszcz, 17 stycznia. Wieś Łochowo w powiecie bydgoskim, leżąca nad kanałem Noteckim, należy do miejscowości szczególnie awanturniczych.

W lecie roku ubiegłego wieś ta była widownią krwawej awantury, w której prócz kilku uczestników zabawy poturbowano również dotkliwie dwóch policjantów. W ostatnią niedzielę doszło do ponownej awantury, która w skutkach doprowadziła do porażenia dziesięciu osób i poturbowania kilkunastu.

Gromada wyrostków pragnęła dostać się na salę p. Bettiny, gdzie się odbywała zabawa. Kiedy przybyłych nie chcieli wpuścić na salę, rozpoczęli oni bójkę, podczas której poleła się obficie krew.

Awanturników wobec stosunkowo niewielkiej ich liczby, udało się wyrzucić z sali. Nie rozeszli się oni wszakże do domów, lecz pozostali przed salą i każdemu z chcących opuścić zabawę grozili napadem. Uczestnicy więc zabawy rozeszli się dopiero rano, gdy już zrobiło się widno.

Policja czyni dochodzenia, aby ustalić nazwiska awanturników i pociągnąć ich do odpowiedzialności.

Sensacyjne aresztowanie na zebraniu wierzycieli

Echa aresztowania dyr. Kaczmarka

Bydgoszcz, 17 stycznia. Sprawa upadłości Browaru Wielkopolskiego w Bydgoszczy ciągnie się już od szeregu lat. Browar ten nie jest czynny, natomiast stale jest w ruchu i dobrze prosperuje Browar Bydgoski, którego właściciele są jednocześnie w znacznej części wierzycielami Browaru Wielkopolskiego. Nadzorcą upadłości z ramienia sądu był p. Kazimierz Kaczmarek, który równocześnie pełnił funkcje jednego z dyrektorów Browaru Bydgoskiego.

Na zebraniu wierzycieli masy upadłościowej postawiono p. Kaczmarka pod zarzutem działania na szkodę wierzycieli i chęci wykwitowania ich z reszty wierzytelności. Dotychczas wierzyciele otrzymali około 2/3 swoich pretensyj, chodziliby więc o ewentualną stratę pozostałej 1/3.

Sędzia konkursowy, p. Hozakowski, przychylając się do wniosku wierzycieli, zawiesił p. Kaczmarka w czynnościach nadzorca sądowego, a prokurator, opierając się na czynionych mu przez wierzycieli zarzutach, w porozumieniu z sędzią śledczym bydgoskiego sądu okręgowego, p. Gertychem, nakazał z miejsca aresztować p. Kaczmarka.

Prowadzone obecnie śledztwo prawdopodobnie wkrótce wykaże, czy i w jakim stopniu aresztowany jest winien krzywdy wierzycieli Browaru Wielkopolskiego.

W każdym razie sprawa powyższa zdaje się nie mieć nic wspólnego z interesami dobrze prosperującego i rozwijającego się stale Browaru Bydgoskiego.

Niezwykła afera dyrektora gimnazjalnego w Łodzi

Prowadząc bez zezwolenia gimnazjum naraził rodziców na 30.000 zł strat

Łódź, 16 stycznia. Na terenie Łodzi ujawniono znów niezwykłą aferę, której dopuścił się dyrektor gimnazjum im. Stefana Żeromskiego, przy ul. Sienkiewicza 67, niejaki Jerzy Starowicz.

Starowicz jeszcze w roku 1931 otworzył gimnazjum prywatne przy ul. Gdańskiej 17, nie mając na to zezwolenia. Gdy następnie władze szkolne przystąpiły do likwidacji gimnazjum, Starowicz zmienił nazwę uczelni, prowadząc ją pod firmą zrzeszenia nauczycieli. Na rok szkolny 1933/34 Starowicz uruchomił przy ulicy Sienkiewicza 67, gimnazjum im. Żeromskiego, oraz szkołę powszechną im. Reymonta.

Ponieważ czesne wynosiło 30 miesięcznie w gimnazjum, a 20 zł — w szkole powszechnej, przeto zgłoszenia z uwagi na niskie ceny napływały dość licznie ze strony rodziców.

Przy wpisie Starowicz pobierał 30 zł, z których stworzony miał być fundusz rodzicielski, samo zaś gimnazjum istniało na zasadach spółdzielczych.

Przed Bożem Narodzeniem gimnazjum i szkołę z polecenia władz zamknięto, jak się bowiem okazało Starowicz czynił starania, lecz zezwolenia nie uzyskał, a natomiast otrzymał od rodziców, którzy wpłacili czesne za 3—6 a nawet 9 miesięcy zgóry, zwrócili się do władz szkolnych.

W rezultacie odbyło się zgromadzenie rodzicielskiego koła, na którym wybrano kuratora gimnazjum w osobie dyr. Hołmana, a równocześnie zwrócono się z oskarżeniem do prokuratora. Starowicz został aresztowany, a następnie oddany pod dozór policji.

Jak zdolał się ustalić, poszkodowanych zostało około 240 osób na sumę ponad 30.000 zł. Przyczem Starowicz niezależnie od pobrania nieprawnie sum, dysponował niemi dowolnie i zaciągał zobowiązania wekslowe na znaczne sumy.

Starowicz prócz tego przyjmował, jako dyrektor administracyjny, woźnych do gimnazjum i szkoły, od których pobrał znaczne kauce i pieniądze również zużył na inne cele.

Wdowa po dyrektorze Halperinie walczy o miliony...

Grudziądz, 17 stycznia. Pod sensacyjnym nagłówkiem prasa stołeczna pobudza fantazję swych czytelników i potęguje jej dalszą uwagę, że rodzina tragicznie zmarłego dyrektora Halperina sprzeciwia się kategorycznie wydaniu jedynego dziecka Halperina, które po rozejściu się małżonków zostało mu przyznane. Powyższe wiadomości są w tem ujęciu

sprzeczące z faktami, nieściśle i grubo przejawione.

Wdowa po dyr. H. wyszła bowiem przed kilku laty ponownie za mąż i zamieszkuje obecnie w Krakowie. Dnia 15 b. m. przybyła ona do Grudziądza w towarzystwie zamieszkałego w Warszawie brata tragicznie zmarłego, ażeby w porozumieniu i za zgodą rodziny H. zlikwidować wspaniałe urządzenie

willi jej b. męża, a gmach, zawierający kilkanaście pokoi, sprzedać lub też wdzierżawić.

Halperin uchodził za człowieka bardzo bogatego, lecz narazie nie stwierdzono jeszcze, ile milionów pozostawił i gdzie kapitały swe ulokował. Walka o dziecko w powyższych warunkach jest tylko pewnego rodzaju formalnością. Chcąc bowiem uzyskać prawo do swej rodzzonej córeczki, matka wystąpić musi z odpowiednim wnioskiem, co też jest główną przyczyną jej chwilowego powrotu do Grudziądza.

Co do dalszych losów fabryki „Pe-Pe-Ge” to dyrekcja przedsiębiorstwa ogłosiła komunikat, w którym podaje, że po śmierci prezesa zarządu Halperina żadne zmiany w przedsiębiorstwie nie nastąpią i że fabryka będzie nadal utrzymana w ruchu.

Leśniczy zastrzelił klusownika

Toruń, 17 stycznia.

Leśniczy majątku Księżdów w pow. działdowskim p. Iwan Procecki, jadąc saniami przez pola z woźnicą Hassem, zauważył znanego klusownika Franciszka Jędrzejewskiego. Procecki zatrzymał się i zażądał od J. oddania broni (karabinku małokalibrowego), którą ten miał ukrytą pod polą. Jędrzejewski mimo trzykrotnego wezwania broni nie oddał, a gdy Procecki zamierzał odebrać mu ją przemocą, Jędrzejewski odepchnął go tak silnie, że Procecki się przewrócił. Wówczas Procecki, podniósłszy się z ziemi wy dobył rewolwer i wypalił zeń Jędrzejewskiemu prosto w pierś, kładąc go trupem na miejscu.

Policja przytrzymała Proceckiego i oddała do dyspozycji władz sądowych.

Lekkomyślny handlarz

Mogilno, 17 stycznia.

Handlarz bydła niejaki Stanisław Wiesie z Bachorcy pod Kruszwicą uległ w hotelu „Polonia” w Mogilnie zaczadzeniu. Chcąc zapalić sobie światło, otworzył gaz i położył się spać, nie zapaliwszy lampy i nie zamknawszy gazu. Ulatniający się gaz zauważył dopiero po trzech godzinach właściciel hotelu p. Stolarek. Ponieważ drzwi pokoju zajętego przez Wiesiego były zamknięte, otworzono je wytrychem. Natychmiastowa pomoc lekarska nie odniosła narazie skutku; dopiero po dłuższych zabiegach przywrócono Wiesiego do przytomności.

Wielka kradzież z włamaniem w Poznaniu

W mieszkaniu p. Bernardyny Trawińskiej w Poznaniu przy ul. Śniadeckich 15 dopuszczono się kradzieży. Łupem niewysledzonych złodziei padły przedmioty ogólnej wartości 3 tys. zł. M. in. skradziono futro damskie karakułowe i zarcząwek, złoty zegarek z łańcuszkiem złotym, browning, kal. 6,35 mm, lornetkę połową, pierścionek z małym brylantem w platynowej oprawie, pierścionek z dwoma małymi brylantami, złote kolczyki wysadzane brylantami, bransoletkę srebrną, różne broszki, pięć 20-markówek złotych, 10-markówką złotą, 13 m. niem. srebrze, portfel skórzany i pelerynę z kretów. (kl)

Koncesja na elektryfikację powiatu bydgoskiego

Otrzyma ją Powiatowa Centrala Elektryfikacyjna, tworząca się z ramienia Wydziału Powiatowego

Bydgoszcz, 16 stycznia. Sprawa elektryfikacji powiatu bydgoskiego, zainicjowana parę lat temu, zbliża się do pomyślnego końca.

Istniały rozmaite koncepcje spółki elektryfikacyjnej. Był projekt stworzenia konsorcjum mieszanego, opartego o kapitał zakładowy, w połowie złożony przez miasto Bydgoszcz i w połowie przez powiat bydgoski. Był również projekt nawiązania kontaktu z Pomorską Elektrownią Krajową w Gródku, która w takim wypadku miała dostarczać dla powiatu bydgoskiego prąd ze swoich wytwórni Gródek-Zur. Były i inne pomysły, forsowane przez poszczególnych członków Wydziału Powiatowego.

Ostatecznie ustalono, że powinna powstać spółka eksploatacyjna dla zaopatrywania powiatu bydgoskiego w prąd elektryczny, stworzona w oparciu o bydgoski Wydział Powiatowy, który na ten cel przeznaczył tymczasowo

200.000 złotych. Jako dostawcę prądu upatrzoneo bydgoską Elektrownię Miejską, która do czasu zamortyzowania kapitałów, wyłożonych przez spółkę na rozprawienie sieci, daje szczególnie wygodne warunki dostawy prądu. Koncepcja Gródka, jako ewentualnego dostawcy prądu, nie mogła być zrealizowana z tego względu, że Pomorska Centrala Elektryczna Gródek-Zur w miesiącach zimowych jest już dziś nadmiernie przeciążona i musi uciekać się do pomocy elektrowni grudziądzkiej. Mogłoby więc łatwo zdarzyć się, że powiat bydgoski w chwilach najpilniejszego zapotrzebowania byłby pozbawiony prądu.

Wydział powiatowy przed kilkoma miesiącami zwrócił się do centralnych władz państwowych o koncesję na spółkę eksploatacyjną, pomyslaną w sposób powyższy. Jak dowiadujemy się, rząd zgodził się już na udzielenie koncesji i przesłał całą sprawę do u-

rzędu wojewódzkiego w Poznaniu dla załatwienia formalności prawnych

Spodziewać się należy, że wiosną r. b. spółka rozpocznie swoją działalność i w ciągu miesięcy letnich zdoła przeprowadzić sieć elektryczną do Koronowa, a na jesieni — o ile starczy funduszy — do Solca Kujawskiego. Prawdopodobnie w czasie instalowania sieci załatwione będą wszelkie formalności umowy między miastem, a raczej Elektrownią m. Bydgoszczy, i Wydziałem Powiatowym, dotyczące warunków dostawy prądu dla powiatu.

Możliwe więc jest, że w jesieni lub pod zimę część powiatu bydgoskiego będzie już zelektryfikowana. I wcieli się w czyn projekt, który jeszcze półtora roku czy nawet rok temu, ze względu na przeżywany okres kryzysu, wydawał się być nierealny.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

CO SŁYCHAĆ W KULTURALNYM POZNANIU

MŁODOŚĆ R. BERWIŃSKIEGO

Najwybitniejszy, najruchliwszy z wielkopolskich romantyków, poeta, badacz folkloru, rewolucjonista, polityk i konspirator, dziennikarz i poseł, więzień stanu austriacki i pruski, potem przez wiele lat oficer w oddziałach Sadyka-paszy w Turcji, a wreszcie jeden z najniebezpieczniejszych emigrantów-tulaczy, Ryszard Berwiński, zmarły w opuszczeniu w jednym ze szpitali Konstantynopola — jest wciąż jeszcze postacią mało znaną, a pociągającą zarówno ze względu na twórczość, na ruchliwą działalność, jak i ze względu na burzliwe i tragiczne koleje życia.

Nieliczne szkice i artykuły, jakie mu dotąd poświęcono, nie dają dokładniejszego wyobrażenia o tej niezwykłej indywidualności. Zajęła się nią gruntownie p. Zofja Kasprzycka-Strauchowa, zebrała wiele nieznanych dotąd materiałów źródłowych, archiwalnych, listów i rękopisów i przygotowała źródłową biografię Berwińskiego, która rzuci tę postać na tło współczesnego mu ruchu umysłowego w Wielkopolsce. Fragment tej pracy pt. „Czasz szkolne Ryszarda Berwińskiego” ukazał się właśnie w „Ziemi Leszczyńskiej” (II, 4, rok 1933) i w osobnej odbicie (str. 25). Autorka zajęła się tu głównie latami, spędzonymi w gimnazjum w Lesznie (1830—1837). Poznajemy bliżej środowisko, w którym wzrastał Berwiński, jego kolegów i profesorów, atmosferę szkoły, zainteresowania uczniów, doniosłą rolę, jaką w życiu poety odegrał „Przyjaciel Ludu” w Lesznie wydawany. Szkic ten, oparty na materiale źródłowym z pierwszej ręki, na poszukiwaniach archiwalnych przeprowadzonych w Lesznie i Poznaniu — czyta się jak najciekawszy pamiętnik. Najcenniejsze są w nim ustępy odtwarzające atmosferę szkoły i charakteryzujące ideologię „Przyjaciela Ludu”. Jeśli dalsze części tej pracy będą na tym samym poziomie, otrzymamy od autorki pierwszorzędnej wartości studjum. (P.)

WIELKIE DZIEŁA POEZJI KOŚCIELNEJ

Łacińskie hymny liturgiczne, mieszczące się głównie w brewjarzu i w mszale, należą niejednokrotnie do arcydzieł poezji, dość przypomnieć najbardziej znane jak „Tantum ergo”, „Dies irae” albo „Stabat Mater”. Wielokrotnie też przekładano je na różne języki i zaopatrywano objaśnieniami, aby mógł z nich korzystać także laik. W Polsce pierwszy przekład ukazał się w r. 1599, ostatni kolejny w r. 1932 (dokonał go ks. T. Karyłowski). Co do objaśnień, to jeszcze w r. 1516 ukazał się pierwszy komentarz, pisany po łacinie, przez Michała z Wrocławia, a wydany w Krakowie („Expositio hymnorumque interpretatio”), lecz pełnego komentarza dotychczas nie mieliśmy. Teraz ks. prof. dr. Bronisław Gładysz, najwybitniejszy dzisiaj u nas znawca hymnografii, autor wielu cennych rozpraw i artykułów z tej dziedziny, wydał pierwszy polski komentarz do hymnów brewjarzowych*).

W doskonałym wstępie daje autor pogląd historyczny na rozwój hymnodji kościelnej i rozdział o budowie hymnów. Cały wstęp oparł autor na gruntownej i krytycznej znajomości bogatej literatury przedmiotu, obcej i polskiej, podanej w przypisach. W głównej części książki mieści się obok łacińskiego tekstu każdej zwrotki każdego z 191 hymnów jej polski, wierny, prozaiczny przekład, a pod tekstem i przekładem krótkie, ale wystarczające objaśnienie, oparte przeważnie na Piśmie św., z którego autorzy hymnów czerpali pomysły, tworząc niejako jego poetycką parafrazę. W wielu miejscach wskazuje ks. Gładysz na związki omawianego hymnu z resztą nabożeństwa dnia względnie święta. Z patronatu polskiego włączone zostały hymny wszystkich diecezji polskich, aby wszyscy polscy kapłani mogli korzystać z komentarza. Na końcu książki dodał autor słownik łacińsko-polski wyrazów rzadziej używanych oraz tych, które zmieniły swe pierwotne znaczenie.

* Ks. Bronisław Gładysz, dr. fil., docent Uniw. Pozn. „Hymny brewjarza rzymskiego oraz patronatu polskiego”. Przekład i objaśnienia. Nakład Księgarni św. Wojciecha. Poznań — Warszawa — Wilno — Lublin 1933. Str. 319. 8°.

Całość pracy ks. prof. Gładysza sprawia bardzo poważne i mile wrażenie, do czego przyczynia się również wyraźny druk, staranna korekta i dobry papier. Autor przeznaczył swą książkę dla kapłanów, szczególnie młodszych i dla kleryków, ale będzie ona ciekawą także dla wszystkich innych czytelników, interesujących się hymnami czyto ze względów religijnych czy też literackich.

Dr. Jan Ujda.

POZNAŃ WZNAWIA „HAMLETA”

W pamięci miłośników teatru utrwalił się i nieraz w rozmowach powraca wielki sukces wznawionego przed laty w teatrze Polskim „Hamleta”, który osiągnął był przeszło 30 wieczorów. Przed laty... ale przed ilu laty? Jeden z teatromanów upierał się niedawno przy trzech, „co najwyżej czterech”. Gdyby trzeba było przykładu na to, że tempo świata niesamowicie się przyspieszyło, to zyskalibyśmy go w fakcie, że ów tak bliski naszej pamięci „Hamlet” liczy już sobie okrągłych dziesięć lat. Był to rok 1924. Trudno, ale tak jest. Musimy pogodzić się z myślą, że mamy więcej nie o cztery czy chociażby o pięć lat, ale o dziesięć...

Skoro tak, to liczba dawnych entuzjastów „Hamleta” ma wielkie dane na to, aby znacznie się pomnożyć. Teatrowi narosła nowa warstwa widzów, którzy będą ciekawymi szekspirowskiego arcydzieła, a jeszcze go nie znają, bo przed dziesięciu laty oklaskiwali z zapalem „Kopciuszka” albo „Tomcia Palucha”, nie interesując się jeszcze losami duńskiego królewicza. Los zaś chce, że ówczesny Hamlet, Robert Boelke, pracuje w Poznaniu, podobnie jak p. Zygmunt Noskowski, ówczesny Polonjusz. Wszystko więc składa się na to, aby wieczerście aktualny „Hamlet” oparł się o wypróbowany aktorski fundament. Przygotowania dobiegają końca po dość długim okresie wstępnym i w niedługim już czasie będziemy mogli sprawdzić naocznie ich intensywność i pietyzm. Wiec aby wprowadzić widzów w atmosferę, stworzoną przez genjusz Szekspira, zwróciliśmy się do prof. U. J. K. dr. Władysława Tarnawskiego we Lwowie z prośbą o nakreślenie kilku uwag o „Hamlecie”. Znakomity anglista do prośby naszej się przychylił, i gdy tylko dzień premiery będzie ustalony, czytelnicy spotkają w naszym Dziale jego wysoce interesujące i barwne wywody. W ten sposób będą mogli z jeszcze większym napięciem śledzić przedstawienie, którym teatr Polski zaznacza swoje reprezentacyjne stanowisko w poznańskim życiu artystyczno-kulturalnym.

SHAW STARY I MŁODY...

Warszawa, 15 stycznia.

Pisząc niedawno o ostatnich premierach polskich, przyrzekłem słów parę o sztukach obcego repertuaru. Wywiązuję się z obietnicy. Idzie właśnie o Shawa.

Bernard Shaw musi być dla publiczności warszawskiej silną atrakcją, jeżeli co pewien czas powtarza się zjawisko takie, jak równocześnie grane w dwóch teatrach dwie sztuki Shawa. Donosiłem pokrótce, że Teatr Polski wystawił najnowszą sztukę irlandzko-angielskiego kpiarza, zatytułowaną „Nad przepaścią”, a stanowiącą jakby ciąg dalszy politycznych żartów „Wielkiego kramu”. Tym razem dostaje się tak samo parlamentaryzmowi, dyktaturom i innym akcesorjom współczesnego życia politycznego i tak samo bez żadnej realniejszej konkluzji. Wprawdzie ci i owi usiłują ją wynaleźć i w tym celu zlepiają dowolnie różne barwne strzępki Shawa, aby złożyć z nich jakiś sztandar, lecz próżne to zajęcia. Shaw wysiłiga się z palców jak piskorz, z czego nie wynika zresztą wcale, aby był nudny. Przeciwnie, skacze po tematach zajmując i jak na staruszkę, wcale jeszcze sprężyste. Choć postarzał się, to niema kwestji, i chwilami wpada w bezpłodne zrzęczenie. Wówczas jednak Junosza-Stępowski rzuca na szalę swoje nieporównane aktorstwo, inni mu dopomagają, i widz zostaje przeniesiony nad pustką do niedalekiego brzegu.

Widać to „posunięcie się” Shawa, jeżeli zestawimy „Nad przepaścią” z

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Kursy wakacyjne dla cudzoziemców. Jak w latach poprzednich tak i w tym roku organizuje ministerstwo oświaty kursy wakacyjne o kulturze polskiej dla cudzoziemców i Polaków z zagranicy. Kierownikiem tych kursów także i w tym roku będzie prof. Handelsman. Tegoroczny plan przewiduje trzy fazy kursów w trzech różnych środowiskach. I tak pierwszy tydzień w Krakowie poświęcony będzie kulturze dawnej Polski, następnie dwa tygodnie w Warszawie obejmą kulturę naszą nowszą, ostatnie dwa tygodnie w Gdyni zapoznają uczestników z naszą współczesnością i naszą ekspansją gospodarczą. Wykłady będą prowadzone wyłącznie po polsku. Ogłoszenia o tych kursach już rozesłano zagranicę. (P.)

POZNAŃSKIE OBRADY NAUKOWE

Dzisiaj w środę, o g. 18-ej odbędzie się, jak już donosiliśmy, posiedzenie Komisji Historycznej Tow. Przyj. Nauk. Obrady toczyć się będą w Archiwum Państwowym. Na porządku dziennym referat dyr. dr. Bodniaka, na temat organizowania w Elblągu floty przez Batoroego, poczem odbędzie się posiedzenie administracyjne. Goście mile widziani.

KRAJOZNAWSTWO

Nowe schroniska narciarskie w Bieszczadach. Staraniem drohobyckiego oddziału Polskiego Tow. Tatrzńskiego zbudowano schronisko na Trościancu (1235 m. w okolicy Sławska); pomieścić się w niem może 25 osób, jest należycie zaopatrzone i stanowi podstawę dla ruchu turystycznego w tych stronach. Na Kazanowcu (950 m.) znajduje się nowe schronisko na 23 osoby, zaś na Ilzie 15-osobowe. W samem Sławsku, które ma wspaniałe obszary łąkowe, może już obecnie mieszkać około 500 narciarzy. Przebudowuje się tam starą skocznię narciarską, aby umożliwić skoki 60-metrowe. Pozwoli to na urządzenie większych i bardziej atrakcyjnych zawodów sportowych. Ten sam oddział P. T. T. zorganizował nową stację turystyczno-narciarską na Tucholskiej Przełęczy; będzie ona miała wielkie znaczenie dla dalekobieżnych rajdów wzdłuż głównego szlaku karpaccyjskiego ze Sianek przez Pikuj i Wielki Jawornik do Ławocznego lub też odwrotnie. W Ławocznym powstaje schronisko na 60 miejsc noclegowych w wynajętym i zagospodarowanym budynku; przeznaczone ma być przede wszystkim dla młodzieży szkolnej, która w okresie zimowych wakacji licznie wyjeżdża na narty.

Na przystanku Beskid, oddalonym o 16 km. od Sławska, tuż niemal przy granicy, urządzono schronisko na 70 osób w przebudowanych obiektach kolejowych. Powinno to spopularyzować doskonale terytory narciarskie koło Beskidu, leżącego na wysokości około 600 metrów. Głównie służyć ono będzie turystom, a zwłaszcza narciarzy Polskie Tow. Tatrzskie. Rozbudowuje ono schroniska i wyznacza szlaki wycieczkowe, a tem popiera rozwój najzdrowszego sportu, jakim jest narciarstwo. (J. M.)

MUZYKA

Trzy kwartety smyczkowe muszą być odegrane przez zespoły, ubiegające się o nagrodę ministerstwa oświecenia, która będzie rozstrzygnięta w marcu w Warszawie. Obowiązkowy jest kwartet Beethovena C-dur op. 59 nr. 3. drugi kwartet dobrany dowolnie przez konkurentów, może być utworem obcym, natomiast trzeci musi pochodzić z pod pióra kompozytora polskiego. Konkursy regionalne odbyły się muzyką w lutym, stolecznie w dniach 16 i 17 marca w Warszawie Zgłoszenia zespołów przyjmuje Państwowe Konserwatorium Muzyczne w Poznaniu, Wrocławska nr. 16.

Artysty polscy zagranicą. Piszą nam z Paryża (sp): Henryk Sztompka urządził w Ecole Normale de la Musique recital fortepianowy wyłącznie z dzieł Chopina. Artysta musiał na żądanie słuchaczy dać siedm utworów nad program.

OCHRONA PRZYRODY

„Dzień ochrony przyrody” odbył się w Warszawie, staraniem Ligi Ochrony Przyrody, oraz Państwowej Rady Ochrony Przyrody. Była tym dniem niedziela, 14. b. m. Wygłoszono cztery wykłady, mianowicie „Ochrona przyrody okolic Warszawy” (prof. dr. Hryniewicz), „Przygniazdkach ptaków drapieżnych” (dr. J. Sokołowski), „Ostatnie zdobycze w tworzeniu Parków Narodowych” (prof. dr. W. Goetel) i „Rezerwy na Polesiu” (prof. dr. W. Szafer). Liga Ochrony Przyrody otwiera w Warszawie stałą wystawę przy ulicy Nowy Świat nr. 2.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Sztuka i architektura polska jest badana starannie i fachowo przez Zakład architektury polskiej i historii sztuki Politechniki warszawskiej. Zebrałszy w n.m. architektów i historyków sztuki przeprowadza kierownictwo szereg badań nad naszymi zabytkami. Jak się dowiadujemy ze sprawozdania, zamieszczonego w ostatnim zeszycie „wydawanego przez Zakład Biuletynu historii sztuki i kultury”, w czasie wakacji roku bieżącego były przeprowadzone badania na Pomorzu, Polesiu i Huculszczyźnie. Ponadto w kilku innych miejscowościach przeprowadzono badania nad dawnymi fortyfikacjami robiono pomiary zabytków i detali architektonicznych, m. in. w Mogilnie, Trzemesznie i Toruniu. W drugiej części zeszytu zamieszczono szereg rozpraw i notatek odnoszących się do architektury i historii sztuki polskiej. Zeszyt zamyka kronika. Całość zeszytu przedstawia się nader interesująco. (J. St.)

MALOWANIE NOŻYCZKAMI

W ostatnim zeszycie pięknie wydanej „Grafiki” zamieszcza p. Z. Niesiołowski-Rothertowa artykuł p. t. „Ze sztuki wycinanek papierowych”. Dzieli go autorka na dwie części: w pierwszej omawia trzy teki wycinanki znajdujące się w sali wilanowskiej w Bibliotece Narodowej; druga część poświęca pracy nad wycinankami prof. Oskara Sosnowskiego. Teki wilanowskie obejmują 54 wycinanki, podzielone według treści w trzech tekach na 3 grupy: wycinanki kwiatów — 23, różne — 10 i figuralne — 21. Wycinane są w białym papierze, naklejone na kolorowych kartonach, najczęściej szafirowanych lub granatowych rzadziej zielonych, brązowych, czerwonych, raz — na czarnym. Pochodzą z czasów Aleksandra Potockiego, który w roku 1831 odziedziczył Wilanów. Omawiając — w drugiej części artykułu — wycinanki prof. O. Sosnowskiego, zadziwiająco ekspresyjną dekoracyjną wyciętych znanych sylwetek roślin, (artysta wycina je lancetem) wspomina autorka o innych artystach, uprawiających ten rodzaj sztuki. Wymienia artystę-grafika J. Bukowskiego, artystów zagranicznych: P. O. Rungego, H. Riviera, Willela, P. Konewkę, H. Frühlicha, M. v. Schwinda. Wycinanki znalazły ostatnio zastosowanie w filmie sylwetkowym. Wymienia tu autorka filmy Letty Reininger, D. Brandenburg O. Linka, E. Mirsky'ego i in. Artykuł ilustrowany jest świetnymi podobiznami wycinanek europejskich i wschodnich: chińskich oraz japońskich. Od siebie dodaliśmy, że kunsztownym wystrzyganki barwnej zasłynął był w Krakowie przed czterech wiekami mniej więcej znakomity artysta — zdobnik prof. Karol Frycz. Jego nożyczkami malowane obrazki, czy papierowe mozaiki, były arcydziełami kolorystyki i barwą wypowiedzanego kształtu i stanowiły niemal atrakcję zbiorów Jerzego Warchałowskiego tyle zasłużonego organizatora polskiego przemysłu artystycznego.

Jutro:

PLASTYKA POLSKA ZAATAKOWAŁA AMERYKĘ

list z Nowego Yorku przez dr. Irenę Piotrowską.

W Teatrze Polskim zluzuje teraz Shawa Perzyński. Wznawia się „Aszantkę”, ongi jedną z najświetniejszych ról Przybyłko-Potockiej. Obecnie grać ją będzie p. Eichlerówna. W Letnim ma duże powodzenie Devala „Towariszcz”, komedia osnuta na tle życia emigracji rosyjskiej, grana popiosowo zwłaszcza przez Leszczyńskiego i Cwiklińską, jako parę eks-arystokratów carskiej Rosji T. W.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Dwa projekty

Pewien dziennikarz nazwał p. prof. Stanisława Grabskiego „enfant terrible” nauki polskiej. Nie naszą rzeczą jest badać słuszność tego filuternego określenia. Ot, poprostu notujemy je na wstępie do krótkiego sprawozdania z ostatniego zebrania, na którym p. prof. St. Grabski wygłosił referat, zakończony śmiałym wnioskiem: „niech Polska przestanie płacić długi zagraniczne”.

Zdaniem prelegenta, życie gospodarcze w Polsce dusi się w kleszczach deflacji tem silniej, że jej skutki omijają gospodarkę publiczną i całym swym ciężarem przytłaczają gospodarkę prywatną. Jeżeli się u nas twierdzi, że deflacji niema, gdyż obieg pieniężny zmniejszył się znacznie słabiej, a niżeli obroty gospodarcze, że ponadto emisje różnorodnych bonów mają charakter inflacyjny, to zapomina się o tem, że ogromny w swoim czasie obieg dolara (tej drugiej naszej waluty), dziś prawie zupełnie nie istnieje. A w obliczu tego manka, owe rzekome przyrosty obiegu mają zgola drugorzędne znaczenie.

Stąd wynika — mówił prof. St. Grabski — że w naszej trosce o losy bilansu płatniczego, powinniśmy zamiast iść drogą dalszej zębnej deflacji, pomyśleć o ulżeniu ciężaru bilansu płatniczego i zwrócić uwagę na nasze zobowiązania wobec zagranicy. Pożyczki nasze zaciągnęliśmy w okresie względnej swobody wymiany towarów, ludzi i przedsiębiorczości kapitalistycznej. Dziś, kiedy ta swoboda zupełnie nie istnieje, powinniśmy dać do zrozumienia naszym wierzycielom, iż jak długo ta swoboda nie będzie przywrócona, nie może być mowy o wywiązaniu się z naszej strony z zobowiązań w stosunku do nich.

W ten sposób stworzymy sytuację jasną, a przytem warunki mocno odciążające nasz bilans płatniczy, dla którego ratowania podejmujemy tak heroiczne wysiłki, bijące bezpośrednio w nasz organizm gospodarczy i dławiące jego tendencje rozwojowe.

Jeśli śmiałym jest projekt prof. Grabskiego, to o ileż śmielszym jest pomysł znanego przemysłowca śląskiego, p. Faltera, ujęty w następujących słowach:

„Dla zwalczania bezrobocia należy wprowadzić wcześniejszą granicę wieku inwalidzkiego pracy, np. 45 lat. Po przekroczeniu tej granicy wieku należy robotnika zwolnić z pracy, a na jego miejsce przyjąć robotnika z szeregow bezrobotnych roczników młodszych. Zwolnionym należałoby wypłacać emerytury po 75 złotych miesięcznie.”

Projekt p. Faltera nosi wyraźne ślady umysłowości „kartelowca”. Jest nadmiar rąk roboczych na rynku pracy? Dobrze — zrobimy kartel. Kartel młodych, do którego wolno należeć aż do ukończenia 45-go roku życia. „Outsiderów”, tj. starszych odrzucać na stronę. Na odczepne daje im coś w rodzaju „postojowego”, jakie otrzynują niektóre fabryki wzamian za nieczynność, leżącą w interesie kartelu.

Niel pomysł p. Faltera nie nadaje się do dyskusji. Ludzie, to nie maszyny, które można rzucać na szmelc. A zresztą, dla samego przemysłu wyzbycie się robotników starszych, doświadczonych, zrównoważonych byłoby wielką stratą nie do powetowania.

(k) Przemysł papirniczy w roku ubiegłym. W przemyśle papirniczym wystąpiło w roku ubiegłym poraż pierwszy od r. 1929 nieznaczne zwiększenie produkcji, na przy jednoczesnym zwiększeniu zbytu na rynku wewnętrznym o 6,6% w porównaniu z r. 1932. Obroty finansowe fabryk zmniejszyły się jednak o 3,5%. Było to skutkiem przeprowadzonych w ubiegłym roku kilkakrotnych zniżek cen papieru. Zwiększył się nieco przywóz. Poważnie wzrósł eksport. Mianowicie pod koniec roku i na początku ubiegłego roku eksport papieru niemal nie istniał, to w ostatnich miesiącach tego roku eksportowaliśmy już 400 do 500 ton miesięcznie. W roku ubiegłym osiągnięte zostały poważne wyniki w zakresie organizacji produkcji i zbytu papieru. Wskazaniem należy między innymi na uporządkowanie stosunków produkcyjnych przez zmniejszenie nadmiernej i nieuzasadnionej potrzebami kosumcji ilości gatunków papieru, standaryzację wyrobów, specjalizację produkcji i t. p.

Ponad 250 milionów zł obrotów na Gieldzie Zbożowej i Towarowej w Poznaniu w 1933 r.

W dniu 12 stycznia 1934 r. odbyło się roczne ogólne zgromadzenie członków Gieldy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu. Przewodniczył zebraniu prezes Gieldy p. dyr. A. Grandkowski, który w wstępnym przemówieniu o sytuacji w handlu zbożowym w roku 1933 scharakteryzował najważniejsze wydarzenia życia gospodarczego w roku sprawozdawczym. Ogólne zgromadzenie podziękowało mówcy aplauzem za interesujący i wyczerpujący referat.

Po zatwierdzeniu protokołu z ostatniego ogólnego zgromadzenia udzielił przewodniczący głosu dyr. Gieldy K. Łyskowskiemu, który złożył sprawozdanie roczne, obejmujące całokształt działalności rady giełdowej, sądu rozjemczego, komisji rzeczoznawców, komisji notowań, komisji dyscyplinarnej oraz maklerów przysięgłych. Mówca w swym sprawozdaniu stwierdził, że rozwój Gieldy również w ubiegłym roku był korzystny. Obroty giełdowe osiągnęły wysokość nieotwartą dotychczas na żadnej giełdzie w Polsce, ogółem dokonano bowiem transakcyj giełdowych w roku 1933 w ilości 1458.262 tonny wartości przeszło ćwierć miljarda złotych, przyczem wynika z danych statystycznych, że Gielda w Poznaniu dokonuje nie tylko obrotów ziemiopłodami i mąką, lecz również innymi towarami, jak sztucznymi nawozami, węglem, koksem, dekstryną, wełną, cukrem, syropem, karmelem, olejami oraz płatkami i mąką ziemniaczaną.

Praca władz giełdowych, a w szczególności rady giełdowej szła w kierunku dalszej reorganizacji i rozbudowy Gieldy, przyczem rada utrzymywała ścisły kontakt z właściwymi ministerstwami jak i z pokrewnymi samorządami gospodarczymi, opracowując szereg memorjałów i opinii. Wobec korzystnego stanu finansowego Gieldy, obniżono w roku sprawozdawczym składki członkowskie o 30 proc., a opłaty od kart giełdowych dla jednorazowych uczestników Gieldy o 50 proc. Komisja notowań odbyła razem 294 zebrań.

Cedule notowań wydawano dla abonentów drukiem, pozatem podaje się notowania do ogólnej wiadomości za pomocą prasy jak i radja. Sąd rozjemczy załatwił w roku 1933 ogółem 615 spraw. Pożyczkę narodową subskrybowano kwotą 150.000 złotych.

Następnie odczytał przewodniczący komisji rewizyjnej p. dyr. K. Grabowski protokół rewizyjny oraz przedstawił bilans Gieldy, który wykazuje w ubiegłym roku dochód w wysokości 154.459 zł.

Sprawozdanie dyrektora Gieldy jak i przewodniczącego komisji rewizyjnej przyjęło ogólne zgromadzenie jednomyślnie do zatwierdzającej wiadomości.

W uzupełniających wyborach, które odbyły się pod przewodnictwem p. dyr. L. Szymańskiego oraz pod nadzorem komisarzy Gieldy p. dyr. L. Domańskiego, otrzymali mandat radców giełdowych pp.: J. Brzeski, Fr. Hey, L. Chudziński, St. Kisielewski, A. Muślewski, Z. Pelec, L. Szymański, W. Weigt, T. Zielewicz, a jako zastępców członków rady wybrano pp.: W. Gromadzińskiego, E. Ignasiaka, J. Kowalczyka, St. Otwarowskiego, Al. Scherwentkego, mjr. J. Schwartz, M. Teskiego.

Do komisji rozjemczej powołano pp.: J. Błażejewskiego, L. Boraka, L. Chudzińskiego, E. Godurkiewicza, K. Górskiego, K. Grabowskiego, Al. Grandkowskiego, W. Gromadzińskiego, J. Henkela, Fr. Heya, St. Horna, Wl. Jeziorkowskiego, St. Kisielewskiego, W. Kliszczyńskiego, M. Lampego, J. Leszczyńskiego, Cz. Lisiewskiego, M. Maciejewskiego, L. Maschlera, W. Mikołajczaka, Fr. Nowakowskiego, St. Otwarowskiego, Z. Peleca, St. Różańskiego, T. Siuchnińskiego, L. Sokółowskiego, R. Sternickiego, Zd. Szulca, Al. Szyftera, L. Szymańskiego, D. Vogela, J. Wachowiaka, W. Weigta, A. Wrzesińskiego, T. Zielewicza, Wl. Zmorskiego.

W końcu wybrano do komisji rewizyjnej pp.: K. Grabowskiego, L. Sokółowskiego, M. Lampego, Wl. Kulińskiego, St. Horna, a jako zastępców pp.: D. Vogela, W. Kliszczyńskiego i Gracjana Buszewicza.

Z Banku Polskiego

W ciągu pierwszej dekady stycznia zapas złota powiększył się o przeszło 0,8 milj. zł do 476,4 milj. zł, natomiast stan pieniędzy zagranicznych i dewiz obniżył się o 1,4 milj. zł i wynosi 86,9 milj. zł. Suma wykorzystanych kredytów, po znacznym wzroście w ciągu ostatniej dekady grudnia, notowanym zresztą corocznie w związku z ulżeniem roku, zmniejszyła się o 48,5 milj. zł do 768,2 milj. zł. Portfel wekslowy obniżył się o blisko 27 milj. zł do 661,1 milj. zł, a pożyczki, zabezpieczone zastawami o 21,7 milj. zł do 58,7 milj. zł, natomiast portfel biletów skarbowych zdyskontowanych powiększył się o 0,2 milj. zł do 48,4 milj. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu zmniejszył się o 2,0 milj. zł do 47,2 milj. zł. Pożyczki „inne aktywa” i inne „pasywa” uległy spadkowi: pierwsza obniżyła się o 43,3 milj. zł do 123,1 milj. zł, druga o 46,6 milj. zł do 236,0 milj. zł. Natychmiast płatne zobowiązania zmniejszyły się o 2,4 milj. zł i wynoszą obecnie 259,6 milj. zł. Wreszcie obieg biletów bankowych — wskutek wyżej omówionych zmian na poszczególnych rachunkach — spadł o 46,5 milj. zł do sumy 957,4 milj. zł. Pokrycie złotem, wobec zmniejszenia się obiegu biletów i stanu natychmiast płatnych zobowiązań, uległo wzrostowi, podnosząc się z 40,79 proc. do 42,65 proc. i przekraczając normę statutową o blisko 13 punktów. Stopa dyskontowa — 5 proc., zastawowa — 6 procent.

zebranych z akcją reorganizacji Syndykatu. Do rady nadzorczej Syndykatu na miejsce pp. Scherffa, Bernharta i Rodego, którzy ustąpili, weszli pp.: dr. Bronisław Radowski, dyr. Lucjan Horowitz i dr. Poradowski.

(k) Kartel turek papierowych w Poznaniu. Jak informują, w dniu 10. b. m. zawieszono w Poznaniu kartel fabryk wyrabiających turecki papierowe do pakowania, z centralnym biurem sprzedaży w Poznaniu, mieszczącym się w tutejszym oddziale f-my Świerkowskiej, którego dotychczasowy kierownik został dyrektorem b. u. r. kartelu. M. in. do kartelu wstąpiły następujące f-my: Świerkowski w Pleszewie, papiernia Czerwonak, Szymański w Bydgoszczy, Preuss w Toraniu, oraz f-ma Beatus w Kaliszu. Łącznie z powyższymi, jak dowiadujemy się w ostatniej chwili kartel wstrzymał dalszą sprzedaż turek, aż do decyzji w tej mierze, która ma zapas w dniach najbliższych. (AZ)

Z ZAGRANICZY

(z) Nowe olbrzymie źródło ropy w okolicy Baku. W mieście Lok-Baten (okolicie Baku) trysnęło w dn. 28 grudnia r. ub. nowe źródło ropy o wydajności 7.000 ton ropy dziennie.

(z) Opodatkowanie napojów wysokochwałowych w Ameryce. Z Waszyngtonu donoszą, że 338 głosami przeciw 5 uchwalono opodatkować napoje wysokochwałowe w wysokości 2 dolarów od galonu whisky i 5 dol. od beczki piwa i wina. Dochód z tego źródła jest szacowany na 500 milj. dol. Nadmienić należy, że opłaty miały być znacznie wyższe, ostatnio wszakże je znizono, dla uniknięcia przemytu trunków do Stanów Zjednoczonych.

TEATR

Z Teatru Wielkiego

Dziś operetka „Lalka”.

W czwartek, dnia 18 b. m. opera komiczna Mozarta „Cosi fan tutte” (Taki one wszystkie) w premierowej obsadzie, W. Fontanówną, Hupertową, Wolińskim, Karpackim i Gabryszewskim. Dyryguje dyr. Zygmunt Latoszewski.

W sobotę „Pajace” z Michałem Prawdzicem

W sobotę, dnia 20 b. m. odegrane zostaną dwie opery a to „Cavalleria rusticana” i „Pajace”. W tytułowej roli „Pajaców” wystąpi gościnnie znakomity tenor Michał Prawdzic, który przejściowo bawi w Poznaniu. Dyryguje kapelmistrz Stefan Barański.

Z Teatru Polskiego

Dziś „Arleta i zielone pudła”, z których publiczność śmieje się do łez. Świetna ta komedia groteskowa wstępnym bojem zdobyła sobie publiczność, codziennie teatr bowiem jest przepełniony.

Jutro pełen pogody „Dom otwarty”. Codziennie odbywają się próby z arcydzieła Szekspira „Hamlet”. Tytułową postać kreować będzie dyr. Boelke, Reżyserja K. Koreckiego. Nowe dekoracje i wystawę przygotowuje Z. Szpin-gier.

METROPOLIS

OD czwartku 18 stycznia

TEMPO - NAPIĘCIE - ARTYZM
SENSACYJNY DRAMAT EROTYCZNY

DAMA KIER

W rolach głównych: rewelacja Hollywoodu CAROLE LOMBARD i CLARK GABLE

Nasze kina najtańsze

Seanse 4,30, 6,30 i 8,30

Nasze programy najlepsze

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) O ulgi przejazdowej dla kupiectwa podróżującego. Jakkolwiek nowa taryfa osobowa wprowadza pewne obniżenie opłat przejazdowych, to jednak agenci handlowi z dobrodziejstwa tego naogół korzystać nie mogą, gdyż, opracowując teren, jedzą oni od miasta do miasta w relacjach niedalekich, na które nowa taryfa nie oddziaływała. Wskutek tego poznańska organizacja kupców podróżujących wystąpiła do ministerstwa komunikacji z wnioskiem o przyznanie biletów ulgowych oraz o udzielenie zniżek na przewóz wózków pociągami osobowymi i pociągami. (AZ)

(p) Rybołówstwo związane z gospodarstwem rolnem lub leśnym, podlega podatkowi przemysłowemu. W myśl okólnika ministerstwa skarbu nr. 55410/433, o ile jest prowadzone zarobkowo i zawodowo jako wyłączny lub przeważający rodzaj gospodarstwa. Za rybołówstwo takie należy uważać takie gospodarstwa, w których obszar zajęty pod rybołówstwo jest większy co najmniej o 20 proc. od przeznaczonych pod uprawę rolną lub leśną, przyczem nie użytków nie należy brać pod uwagę. (a)

(p) Przeciwno podatki od opustów akordowych. Urzędy skarbowe wymierzają podatek od opustu uzyskanego od wierzycieli w drodze ugody sądowej. Pod względem gospodarczym praktyka nosi cechy niemal paradoksu, bowiem układ zapobiegawczy sam przez się nie daje zysków, a jedynie — zapobiegając upadłości przedsiębiorstwa dłużnika — ma mu umożliwić osiągnięcie zysków w przyszłości. Ze strony samorządu gospodarczego czynione są starania o umorzenie podatku, wymierzonego od opustu, uzyskanego przez osoby prawne w drodze ugód sądowych lub należycie udowodnionych ugód pozasądowych. (AZ)

(p) Agencji asekuracyjnej, N. T. A. w wyroku z dn. 14 września 1933 r. l. rej. 8092/31 wyjaśnił, że zajęcie przemysłowe agenta asekuracyjnego przybiera charakter przedsiębiorstwa handlowego, gdy agent nie wyłącznie sam, lecz przy pomocy urzędnika i w osobnym biurze załatwia sprawy z ubezpieczeniem związane. Istnienie biura można przyjąć wówczas, gdy ono zajmuje specjalny lokal, ogólnie dostępny dla interesantów, posiada pewną organizację i odpowiedni personel pomocniczy. (k)

Z KRAJU

(k) Ograniczenie używalności lodu naturalnego. Ministerstwo opieki społecznej opracowało projekt rozporządzenia, mocą którego ogranicza się używalność lodu naturalnego, a zaprowadza się użytkownika lodu sztucznego w rozmaitych działach przemysłowo-handlowych. Projekt był przedmiotem obrad izb handlowych, które wypowiedziały się przeważnie za dopuszczeniem lodu naturalnego do użytkowania w piwiarniach względnie w restauracjach, w których używa się specjalnych aparatów piwnych, gdzie piwo z beczek jest za pośrednictwem aparatu nalewane wprost do szklanek. Wypowiedziano się też za dopuszczeniem lodu naturalnego do chłodzenia towarów w transportach przewozowych tych środków spożywczych, które posiadają opakowanie dostatecznie je zabezpieczające przed ewentualnymi szkodliwymi wpływami lodu naturalnego. (l)

(k) Z Syndykatu Polskich Hut Żelaznych. 12. b. m. odbyło się w Katowicach posiedzenie Zjednoczenia Głównego oraz rady nadzorczej Syndykatu Polskich Hut Żelaznych pod przewodnictwem wiceprezesa rady dyr. inż. Stanisława Surzyckiego. Po wysłuchaniu sprawozdań zarządu i scharakteryzowaniu sytuacji na wewnętrznym rynku żelaznym zapoznano

Rok 1934 w znaku planety Wenus

Na niebie wieczornym panuje niepodzielnie jedna jedyna gwiazda, która dzięki jasnemu blaskowi swemu wszystkie inne światła niebieskie przyćmiewa. Ta władczynią firmamentu, która w tych dniach osiąga punkt kulminacyjny swej świetności, ukazując się obserwatorowi bezpośrednio po zachodzie słońca w całej swej wspaniałości, jest planeta Wenus. Jej siła świetlna jest czterdziestokrotnie większa, niż siła świetlna gwiazdy pierwszego rzędu. Poza to planeta Wenus w tym roku zasługuje na specjalną uwagę, ponieważ jest ona astrologiczną władczynią roku bieżącego, szczególnie pod względem meteorologicznym. Według dawnych doświadczeń astrologicznych, utrwalonych w kalendarzu stuletnim, lata planety Wenus są raczej mokre, niż suche, lato parne, zima nie zbyt mroźna, wiosna umiarkowanie utemperowana, i jesień miękka, ale krótko trwa. Lata planety Wenus obfitują w burze.

Ciekawem będzie przyjrzeć się bliżej samej Wenus. Odległość jej od ziemi wynosi, gdy się do nas najbardziej zbliży — w tem położeniu jest ona wprawdzie dla nas niewidzialna — tylko 40 milionów km. Żadna inna planeta, nawet nie Mars, nie może się do nas tak zbliżyć. Obserwowana przez teleskop Wenus nie

stałe pokazuje się jako tarcza okrągła; lecz często przybiera kształt sierpu podobnie jak nasz księżyc. Zmiany te, tak samo jak u księżycy, przypisywać należy zmianie postawy Wenus w stosunku do słońca i ziemi. Sam fakt, że Wenus stosunkowo blisko jest naszej ziemi, nie tłumaczy nadzwyczaj silnego jej blasku. Przypuszczając raczej należy że bardzo gęsta powłoka z chmur otulająca planetę, odrzuca prawie w całości promienie słoneczne, jakie otrzymuje od słońca. Ta siła z jaką Wenus odrzuca promienie słoneczne — nauka nazywa ją albedo — równa się sile chmur deszczowych ziemi. Z faktu, że Wenus jest światłem, otulonym w chmurach, wynika niemila dla nas okoliczność, że nie potrafimy nawet przy pomocy najlepszych teleskopów dotrzeć do samej powierzchni planety. To co widzimy jest zewnętrzna powierzchnia opony chmurnej. Pewne znamiona wskazują na to, że Wenus tworzy masę o temperaturze tropikalnej. Qłbrzymie burze i cyklony szaleją na jej powierzchni, miotając piętrzącymi się falami oceanów. Jeżeli są tam jakie zarodki życia, odpowiadają one stanowi, jaki panował na ziemi w najgorętszej jej epoce. Jakichkolwiek pewnych wyników naukowych pod tym względem jednakże jeszcze nie posiadamy.

W i P.

osób nie stawiała się, i wobec zdecydowanej niechęci panny młodej, postanowiono zacząć na czternastego, niepunktualnego gościa.

Nasz dziesiąty gość jednak się nie zjawił, wobec czego zaproszono pierwszego lepszego przechodnia, by uczestniczył w ceremonii. Uniknąwszy fatalnego wpływu fatalnej „trzynastki“, panna młoda, patrząc baczenie na obecnych, by przedwcześnie nie opuścili sali, zgodziła się nareszcie na wypowiedzenie niezbędnego słowa „tak“. S. F.

Skradziony aparat radiowy ujawnia złodzieja

Z New Jersey donoszą o niezwykłym wypadku, jakiego ofiarą padł złodziej, który ukradł w pewnym mieszkaniu aparat radiowy. Po kilku dniach udało się on ze swą zdobyczą do składu przyborów radiowych, celem spieniężenia swego łupu. Chcąc zademonstrować właścicielowi składu, że aparat działa sprawnie, i nie jest popsuty, nastawił go odpowiednio, by uchwycić pierwszą lepszą falę dźwiękową. W tej samej chwili aparat przemówił i ku zrozumiałemu przerażeniu złodziejaszki, zaczął oznajmiać, że kilka dni przedtem skradziono z mieszkania pana X. taki a taki aparat, przycem podawał dokładny jego opis i znaki szczególne. Zmieszanie złodzieja i opis aparatu zwróciły uwagę kupca, który przywołał policję i kazał go aresztować. Wierny aparat zwrócono natchmiasz prawowitemu właścicielowi.

S. F.

W biegu na przelaj dla urzędniczek państwowych w Anglii zwyciężyła (ładniejsza i młodsza) Miss Lush po raz drugi przed Miss Luekhurst (od lewej).

Dział grafologiczny Prof. Foody'ego

335. „Apasz“. Dużo energii, silna wola, pewny siebie, wierzy w swe siły, sceptyk, mądry, sprytny, w kapryśności nieopanowany, lubi życie ruchliwe, szybko się orientuje. Dobra pamięć, dobroduszny, wiele drugim dopomaga.

336. „Niezapominajka 15“. Nerwowa lecz opanowana, pod względem intelektualnym dużo męskości, dużo temperamentu, wesoła, ambicja doprowadza do uporu, gdy kocha bywa zazdrosna. Kocha życie rodzinne, ekonomistka w życiu prywatnym, natomiast w życiu zarobkowym materjałistka.

337. „Katowice“. W czasie ograniczony, brak cierpliwości mimo to posiada silną wolę, która nerwy uspokaja. Dużo temperamentu, lubi wszystko kontrolować, za mało poświęca uwagi na drobne, co z biegiem czasu się zmieni. Objawiające się obecnie niezadowolnienie jest wynikiem wyczerpania psychicznego.

338. „Te-ka“. Duchowo na swój wiek poważnie usposobiony, samouk we wszystkich się dobrze orientuje lubi eksperymenty życiowe, mimo że nerwowo, posiada wytrzymałość, silną wolę, co usposabia spokojnie i optymistycznie. W miłości ograniczony, lecz gdy pokocha staje się zazdrosny, a to jedynie z powodu ambicji. Dużo instynktu dzięki któremu w życiu swem wiele zyskał.

339. „Renaro“. Pewny siebie, dużo energii, która zwraca na siebie uwagę i silna wola, szkoda, że taki brak cierpliwości na którą nerwy mają ogromny wpływ. Sprytny, mądry, szybko się orientuje, bardzo kapryśny lubi życie ruchliwe, w czasie bardzo ograniczony.

340. „Blondynka“. Nie blondynka lecz szatynka. Z natury obdarzona wielką inteligencją, szybko się orientuje, dużo wy-

trwałości, tylko nerwy od czasu do czasu przeszkadzają. Nie da się nabrać sentymentalna, w miłości egoistka, wesoła, dużo uprzejmości, co jest wynikiem dyplomacji. Dużo gustu artystycznego. Dyscyplinowana.

341. „Diovanella“. Nerwowa, dużo zwraca na siebie uwagi, co ujemni wpływa na ukształtowanie życia. Zbyt pewna siebie, niezadowolona gdy jej nie przyzna się racji, co wpływa z fałszywej ambicji, która doprowadza do uporu. Dużo filozofuje, fatalistka, lubi dużo eksperymentów życiowych, wiele męskiego usposobienia, ekonomistka, szlachetna, ma szeroki gest.

342. „Yemen“. Silna wola, dużo wytrwałości, opanowany, w czasie ograniczony, cení porządek i dyscyplinę, dużo gustu i talentu artystycznego, lecz nie wyszukanego. Sentymentalny, uczuciowy, krzywdy nie daruje, ale i siebie nie pozwoli skrzywdzić. Bardzo mądry i sprytny, dobra pamięć, przez swą ambicję popada w upór.

343. „Inowrocław“. Z natury obdarzona wielką inteligencją, poważana, pewna siebie, szczerza, dobroduszna, wiele drugim towarzyszy, jeżeli się do czego przyzwyczai trudno jej się odzwycząić. Nieufna, dużo kontroluje mimo że ma pozłaki i dowody nie potrafi ich wyzyskać. Usposobienie pesymistyczne wpływa ujemnie na ogólnie ukształtowanie życia.

344. „Ror“. Mimo że jest 5-letniemięcznem niemowlęciem, potrafi pisać, wobec czego charakter określam. Silna wola w swych zamiarach uparty, sceptyk, sprytny, lubi życie ruchliwe, kapryśny, lubi się ławic, lecz bez strat materjalnych. Drugich denieruje, lecz bez rlościwości, dyplomata, dyskretny, ekonomista.

Dzieci z przytulku francuskiego biorą udział w przedstawieniu teatralnym. Młyny ich są zaisle rozkoszne.

Galerja wielkich hochstaplerów nowoczesnych

Od chwili wybuchu kryzysu światowego rozpoczyna się nieustający szereg skandałów w wielkim stylu we wszystkich omal krajach, bohaterami których stają się spekulanci, awanturnicy, korsarze giełdowi, hochstaplerzy.

W Anglii zdobył sławę wielki spekulant i oszust Hatry, którego wyczyny finansowe kosztowały społeczeństwo angielskie piękną sumkę około 20 milionów funtów (pełnowartościowych). W Szwecji nie zatarła się jeszcze w pamięci afery Kreugera, historia wręcz fantastycznych oszustw, w których chodziło już nie o dziesiątki, lecz o setki milionów. W Ameryce rozgłos „zdo był“ sobie znany milioner Insull, który oszukał swoich partnerów z giełdy i z ulicy na dziesiątki milionów dolarów, a zakończył karierę króla elektryczności ucieczką przed grożącym mu śledztwem do Grecji.

We Francji panama Stawiskiego znajduje się jeszcze w pełni smutnego rozgłosu i żmudnego śledztwa. Aczkolwiek Stawiski zarwał rentjerów francuskich na 700 milionów franków, t. j. na sumę znacznie mniejszą, niż jego szczęśliwszy poprzednik bankier Oustric, któremu udało się

wypompować z kieszeni ciułaczy prawie dwa miliardy franków, to jednak rozmiar afery Stawiskiego od strony politycznej parlamentarnej i moralnej przerasta ją kolosalnie wyczyny Oustric'a.

Mówi się i pisze tyle o krzywie zaufania, który jest ponoć jedną z przyczyn kryzysu. Jeśli ten kryzys zaufania istnieje, nie przejawia się on chyba wśród drobnych kapitalistów i ciułaczy, którzy obdarzają nieograniczonem zaufaniem każdego wielkiego aferzystę, umiającego wyzyskać sytuację. Dla takich ludzi jak Stawiski, Kreuger, Oustric niema zamkniętych drzwi, niema przeszkód, niema kryzysu zaufania. Ich zdolności psychologiczne, umiejętność maskowania się i gry aktorskiej są bronią w rodzaju gazów oszłamiających, które przytępią krytycyzm, zdolność oceny, myślenia, naturalną, wrodzoną nieufność ciułaczy. Z pochliwych, ostrożnych i czujnych na każdy szelest stworzeń przeistaczają się oni w baranów, dających się prowadzić na ślepo, choćby w otwartą przepaść.

Na tem polega siła kariery Oustric'ów, Hatry'ch, Kreuger'ów, Stawiskich... Or.

Krwawe wody Niagary

Jedną z najbardziej widzenia godnych osobliwości Ameryki jest, jak wiadomo, wodospad Niagara, który w najwyższym miejscu stacza w dół około 6000 metrów kub. wody na sekundę. Od pewnego czasu zwiedzający wodospad zauważyli dziwne zjawisko. Wody, które dotąd iśniły kryształową przezroczystością, zabarwiły się nagle na czerwone. Wrażenie tego zjawiska jest fenomenalne. Wygląda to według opowiadań świadków naocznych, jak gdyby rozpostarto między skałami ciężką, czerwoną kotarę jedwabną w majestatycznym rzucie. Trwające już od dłuższego czasu wspaniałe zjawisko zwabia codziennie licznych turystów z całej Ameryki, którzy z podziwem godzinami przyglądają się krwawej kipieli. Zwawcy oświadczają, że to niesamowite zabarwienie wody spowodowane jest drobnymi ziarnkami czerwonego piasku, które Niagara w górnym swym biegu wymywa i z sobą zabiera. Przypuszczać należy, że

pokłady tego piasku wnet się wyczerpią, tak iż wodospad odzyska na nowo swój kryształowy biały kolor.

W i P.

Zabawny incydent na ślubie

W tych dniach, przed urzędnikiem stanu cywilnego dzielnicy Kensington w Londynie, stanęła młoda para narzeczonych celem związania się węzłem małżeńskim. Przybyli wraz z zaproszonymi gośćmi i świadkami i ceremonja ślubna miała się już rozpocząć, gdy panna młoda, rozglądając się po sali, zauważyła, że liczba obecnych wynosiła trzynaście osób, ona, narzeczoną, dziewięciu znajomych, urzędnik stanu cywilnego i jego asystent.

Była to właśnie chwila, w której ze wzruszonych usteczek miało paść oczekiwane „tak“. Panna młoda oświadczyła jednak stanowczo, że ślub musi być odłożony. Winę nie ponosili wprawdzie główni aktorzy obrządku, którzy zaprosili byli 10 osób, a to celem uniknięcia wszelkiego niebezpieczeństwa przesądów. Jedną z tych

W Teatrze Nowym dziś i codziennie sensacyjny fascynujący komedjo-reportaż „Pięniądź nie jest wszystkim“ entuzjastycznie przyjęty przez publiczność poznańską, budzi zrozumiałe zainteresowanie, gdyż na wszystkich scenach polskich zdobył rekord powodzenia dzięki rewelacyjnemu ujęciu prawdy życiowej, gdy przed oczami zdumionego widza gina ściana wielkomięskiej kamienicy a ukazują się jej „życie“ od zalotów gospodarza domu do serdecznych przygód Poldzi - kucharki (p. Porębskiej). Na czele świetnego zespołu artysta warszawskiego Teatru Narodowego Stefan Hnydziński jako prawy „łącznik“ re-prezentacyjny drużyny footballowej dokazuje cudów i strzela najcenniejsze „gole“ dowcipu w rozbawiona publiczność, która reaguje frenetycznymi brawami po każdej scenie tej naprawdę wyjątkowej sztuki. Na zdjęciu widzimy p. inż. Koczyński'ego z przenyszną Poldzią - Porębską, oraz z p. Niwiński i świetnym Hnydzińskim.

28 Loteria Państwowa.

(Nieurzędowa).

W ósmym dniu ciągnięcia 4 klasy wygrane padły na numery następujące:

- 20.000 zł na nr. nr.: 69047.
- Po 15.000 zł na nr. nr.: 6747 20038 156813.
- Po 10.000 zł na nr. nr.: 20369 78731.
- Po 5.000 zł na nr. nr.: 1456 25231 35139 37315 96831 122890 129123 147644 169003.
- Po 2.000 zł na nr. nr.: 725 4334 30908 82362 64052 64619 69118 92925 98590 118473 129666 136156 153732.

Po 1.000 zł na nr. nr.: 8570 13600 15847 17576 22759 24964 28544 31941 38572 39913 43692 44918 49291 49529 63419 69848 79771 83113 84815 85990 89634 90762 96351 100691 104273 105886 109696 112030 120676 123641 128320 129641 134021 135026 136906 143160 143290 146104 146851 148758 151693 158753.

Po 200 zł na nr. nr.: 115 73 208 356 55 503 986 98 1117 41 71 315 59 486 52 51 627 860 2053 254 73 814 62 494 598 708 3111 17 500 72 617 85 776 890 930 4115 66 336 464 506 731 5009 141 286 408 517 58 817 55 981 6931 576 691 704 877 925 7003 20 97 103 274 393 424 515 781 47 8167 88 225 322 473 631 918 45 9097 112 41 494 95 559 646 67 73 727 969 10207 10 21 294 606 848 93 11007 164 467 747 70 949 12077 79 152 58 224 43197 307 61 541 958 76 14042 197 204 42 70 339 57 410 38 76 556 76 603 15082 146 91 464 537 49 666 745 93 806 23 905 16347 406 34 865 88 17006 93 209 337 483 621 27 833 939 18010 27 30 115 209 25 444 92 884 19170 221 395 480 523 40 53 670 776 812 37 20145 407 523 609 65 707 55 952 21281 346 498 520 61 79 712 14 42 78 851 922 80 95 22172 204 342 69 516 43 611 19 710 23 31 322 24 65 939 64 23083 313 66 68 89 473 584 660 757 846 69 76 24100 13 400 67 658 922 35 67 25041 516 344 55 404 57 506 725 954 59 26030 94 144 304 405 89 529 58 651 77 795 826 58 76 937 27068 236 406 20 598 710 21 31 50 55 97 868 954 23086 170 315 35 87 651 719 41 853 70 29032 83 226 45 326 426 53 71 514 73 772 90 884 91 934 35 40 62 30044 46 268 315 49 527 77 625 761 866 31095 227 485 87 505 711 875 978 32028 177 219 400 652 853 56 910 33264 82 386 496 707 53 861 63 975 34228 60 77 355 65 68 615 59 946 76 35219 47 92 337 405 532 621 67 749 36028 57 66 252 511 31 34 78 780 847 37360 830 927 28 38 74.

38205 84 300 685 788 888 39035 64 260 446 506 36 699 804 67 90 980 40194 96 300 401 518 25 45 625 82 724 68 859 41132 81 344 69 401 89 784 886 948 42136 41 52 90 246 326 505 07 601 28 764 68 914 43051 135 266 449 52 537 52 82 44097 102 70 242 67 89 314 421 46 89 560 732 990 45094 105 322 23 448 57 502 618 46105 312 425 625 97 741 66 852 47148 98 249 363 479 517 618 68 78 882 96 906 49039 356 459 73 504 38 46 71 615 51 54 772 900 15 49011 87 185 216 40 309 60 582 965 86 50161 252 84 85 417 76 501 603 35 51056 264 364 512 39 58 826 30 73 948 88 52028 69 92 124 56 316 520 75 639 732 812 53007 48 75 354 72 95 462 722 46 81 850 951 54139 40 238 435 506 686 55051 151 71 72 202 367 88 422 524 893 56000 74 254 447 527 83 57021 265 626 90 725 924 58006 24 87 100 43 51 298 783 59133 279 418 601 755 885 60039 45 88 312 451 535 649 57 89 716 800 952 80 83 61024 63 84 92 115 53 349 59 418 607 38 703 82 908 17 98 62048 179 244 94 319 71 524 653 735 79 828 919 86 63090 425 563 684 99 762 856 84 64030 123 305 89 497 669 86 915 24 50 60399 122 298 307 82 891 712 843 44 68 984 66 86068 71 156 538 319 42 74 93 406 525 26 642 848 926 39 67085 197 296 383 94 435 596 619 815 84 951 69331 450 600 703 935 82 69072 159 210 658 747 70111 44 60 67 224 72 367 414 673 770 903 71032 34 72 174 323 518 30 644 87 742 72205 44 322 544 726 834 542 85 73228 355 640 979 89 74079 82 85 140 70 81 310 51 475 566 683 99 856 80 914 75016 137 89 328 29 439 790 864.

76091 207 595 602 44 96 733 77025 84 158 83 91 245 78015 154 411 72 550 54 654 95 707 41 816 27 79209 23 400 31 48 537 59 962 80029 125 207 51 83 94 355 605 713 46 887 904 81044 72 187 344 407 33 565 601 808 66 938 97 82043 103 208 21 74 341 72 557 708 95 831 70 83208 66 97 380 97 424 35 569 670 95 731 914 84011 100 106 240 414 57 94 839 992 85069 216 63 510 15 31 659 723 86083 142 216 444 98 787 97 875 902 78 87056 645 68422 84 559 95 932 70 89004 47 67 96 146 258 68 336 472 709 886 96 968 85 90035 59 66 275 407 55 86 666 87 97 972 81003 115 153 92 287 374 77 738 94 871 963 82003 57 117 46 220 418 52 96 499 726 80 800 980 83 93037 120 448 631 69 716 828 935 39 54 57 94011 118 361 509 35 66 811 13 940 95013 31 149 627 96095 200 365 82 94 412 533 630 735 96 945 89 97302 38 39 505 649 815 73 98041 203 300 431 87 643 976 99100 239 63 350 64 81 460 596 889 100083 118 25 75 390 59 79 488 529 606 721 902 55 84 101040 67 91 93 212 329 44 55 456 71 721 852 62 960 102081 94 391 483 579 87 663 89 841 103181 438 59 578 601 719 35 87 874 84 99 944 56 104022 23 119 304 481 89 742 63 82 978 105068 117 201 301 94 449 667 87 732 823 100396 575 772 817 84 107395 477 648 911 108057 125 31 299 373 757 109023 41 59 319 508 680 85 89 770 808 942 110021 94 295 380 405 17 98 501 06 25 87 631 98 111003 110 238 420 42 660 112028 223 651 807 913 113095 134 337 47 480 599 626 730 95 848 969.

114032 187 247 60 85 485 593 648 770 872 115076 158 60 396 416 44 92 638 79 737 827 916 116090 220 709 61 835 977 117035 64 87 306 431 505 95 611 51 747 61 835 978 118178 90 305 486 508 788 899 119225 78 85 309 42 448 64 509 26 89 732 44 66 950 120121 63 82 226 317 51 54 753 849 90 989 121009 11 332 55 61 416 17 693 847 979 122095 137 60 269 71 367 447 513 720 822 123109 86 469 77 542 92 825 77 124134 85 418 529 36 702 59 64 823 921 48 52 125294 372 491 584 690 761 93 810 924 29 98 126131 58 221 360 432 78 127035 278 84 629 128119 38 75 98 234 381 483 537 60 86 660 934 38 129040 41 88 278 316 30 445 85 514 983 130041 163 248 50 357 818 92 131018 164 208 35 54 367 441 514 622 29 942 64 152176 78 362 456 594 741 63 75 806 19 62 80 133115 307 576 682 736 95 833 980 134031 5 187 297 310 43 528 38 49 611 48 135030 125 55 294 320 35 466 503

36 97 671 709 837 980 136040 70 75 104 68 381 431 522 61 603 24 764 888 137012 250 504 384 770 842 138328 677 721 860 86 955 139032 90 252 68 392 565 644 70 76 751 804 140100 24 342 442 631 48 790 141311 694 726 94 876 142288 325 530 96 654 828 91 964 143040 57 284 90 324 528 782 964 144184 245 301 97 639 717 49 852 145106 308 410 654 56 31 146035 56 268 300 32 55 89 431 607 9 40 770 807 917 19 147145 248 356 939 88 148525 687 745 71 149100 290 497 544 635 75 98 721 853 982 150127 59 70 224 95 411 23 571 709 19 58 922 44 93 151020 215 86 337 526 808.

152065 286 424 49 585 600 17 20 827 949 56 153049 474 427 86 589 770 852 74 927 154194 216 81 390 420 653 874 86 990 155007 115 367 156066 139 419 777 820 157152 220 326 456 517 690 795 849 927 158101 78 82 86 93 159010 485 581 612 36 754 915 160021 97 136288 464 88 526 40 636 774 829 939 161046 145 219 333 525 82 83 639 707 935 162153 228 452 58 663 163254 448 500 54 779 852 932 68 76 164030 36 156 73 86 223 432 609 747 73 99 835 977 165149 52 59 251 568 88 784 815 166092 161 71 269 329 408 47 83 624 962 167123 220 431 577 834 68 977 168001 121 52 221 54 557 653 745 70 835 83 93 966 169080 295 780 916.

CIĄNIENIE DRUGIE

Po 200 zł na numery:

134 241 57 391 969 1140 270 676 988 2302 59 660 868 989 4074 99 615 768 5380 532 39 754 842 6035 75 407 735 87 873 983 7448 557 88 8433 9229 567 929 43 10340 52 786 11001 472 529 819 12016 321 661 714 64 908 13127 389 414 819 14063 302 87 788 820 54 67 15165 313 554 16521 622 745 17478 565 18235 402 851 19087 405 58 511 641 855 20032 79 108 292 553 888 923 21127 468 596 723 22256 444 524 772 853 23294 24251 86 626 70 708 62 914 25125 246 477 931 26136 448 53 27037 48 240 759 860 28190 353 29250 484 609 61 30247 67 397 486 737 879 31144 49 570 32004 35 46 261 949 67 33268 526 672 960 34068 198 599 666 855 35042 207 302 612 829 95 36070 786 37705.

38311 878 39168 276 621 773 40031 475 519 616 771 839 74 948 65 41365 79 880 42171 274 334 464 43004 632 830 42 902 93 44176 238 305 442 866 45066 98 274 800 9 24 46393 537 759 47215 426 671 932 48276 355 726 929 49199 265 734 90 50295 409 51106 51 52 407 52180 251 75 548 647 53129 429 69 54510 85 629 711 55871 56458 561 743 57163 222 310 467 561 58003 59 137 380 664 959 60254 69 307 548 820 61630 62180 505 75 655 97 98 63353 67 749 64049 65112 209 654 87 769 810 66143 918 67235 565 796 978 68030 129 94 814 69 69087 326 419 576 70080 148 295 820 923 92 71111 57 365 729 916 72000 472 94 908 73709 16 983 74320 452 75213.

76052 140 69 368 409 77018 63 314 454 556 946 78186 315 783 80500 694 823 81056 319 573 82167 345 458 75 730 965 68 83107 307 576 837 84127 90 018 900 85087 142 559 744 86047 87021 64 253 412 88173 233 89036 570 790 90279 375 931 91011 549 855 92289 453 562 775 822 31 55 93001 311 26 445 832 988 94084 165 97 539 752 937 95083 96082 936 890 992 97114 272 78 637 718 98016 42 150 99719 100294 335 542 664 967 101095 239 377 83 451 859 978 102123 245 373 574 784 989 103161 298 370 489 649 104150 343 547 648 71 82 105724 834 93 961 106191 107052 65 177 330 462 672 108147 454 585 687 109143 49 84 782 110037 207 333 509 859 111023 708 12031 63 77 356 495 698 782 846 907 113318 426 43 60 550 748.

114158 115049 176 216 382 604 116510 656 765 117015 21 463 952 118195 688 844 119112 607 70 846 120025 82 254 493 736 121461 537 918 122417 123383 414 902 124091 325 39 125284 126055 63 292 338 81 830 984 127446 724 128294 727 803 4 129173 205 11 342 520 49 62 883 927 94 130226 578 131049 232 52 506 707 816 87 931 132052 202 70 453 512 872 918 133038 222 627 134607 23 27 752 909 135111 34 275 666 908 136247 360 137060 157 239 90 370 674 902 138159 237 532 682 139355 635 66 140449 575 623 56 744 973 141549 629 75 895 142070 256 865 908 143009 354 144065 707 880 145507 705 146113 659 853 88 931 58 147127 84 647 924 148056 134 68 373 594 736 835 149020 114 448 658 96 776 150089 116 204 430 527 601 890 151101 530 625 806.

152476 588 862 980 153112 90 525 665 828 155045 403 595 156081 92 101 57 157552 892 944 158011 161 975 159935 44 67 160283 161328 73 808 929 162087 293 163341 929 164027 585 978 165626 166086 341 542 730 927 167340 468 679 168127 222 712 169121 320 721 966 84.

114158 115049 176 216 382 604 116510 656 765 117015 21 463 952 118195 688 844 119112 607 70 846 120025 82 254 493 736 121461 537 918 122417 123383 414 902 124091 325 39 125284 126055 63 292 338 81 830 984 127446 724 128294 727 803 4 129173 205 11 342 520 49 62 883 927 94 130226 578 131049 232 52 506 707 816 87 931 132052 202 70 453 512 872 918 133038 222 627 134607 23 27 752 909 135111 34 275 666 908 136247 360 137060 157 239 90 370 674 902 138159 237 532 682 139355 635 66 140449 575 623 56 744 973 141549 629 75 895 142070 256 865 908 143009 354 144065 707 880 145507 705 146113 659 853 88 931 58 147127 84 647 924 148056 134 68 373 594 736 835 149020 114 448 658 96 776 150089 116 204 430 527 601 890 151101 530 625 806.

152476 588 862 980 153112 90 525 665 828 155045 403 595 156081 92 101 57 157552 892 944 158011 161 975 159935 44 67 160283 161328 73 808 929 162087 293 163341 929 164027 585 978 165626 166086 341 542 730 927 167340 468 679 168127 222 712 169121 320 721 966 84.

CIĄNIENIE TRZECIE.

15 000 złotych na nr. 73262.
Po 5 000 złotych na nr-y: 93254 141553.
Po 2 000 złotych na nr-y: 24273 49876 80693 92902 105003 105539 115338 119603 125 373 130672 130362 138021 142257 154316 160949 164219 167484.

Po 1 000 złotych na nr-y: 1352 4774 6037 12941 14762 18138 25107 40074 41410 47635 52703 55601 63867 72211 74638 82431 90501 94290 104851 105568 107251 110623 113724 115452 118312 123672 124770 29951 130806 131807 139425 146220 148751 147162 151717 154952 155631 163693 161959.

Po 200 zł na numery:
110 346 409 572 764 84 1098 731 2132 398 401 530 58 804 22 77 3149 396 780 869 73 996 4659 938 67 6059 716 90 7566 639 8097 110 235 36 459 87 538 677 702 8594 833 10060 84 276 319 67 492 11130 397 515 12106 574 8813978 93 14

GAZETA WARSZAWSKA

ZAŁOŻONA W R. 1774

Redakcja i Administracja: Warszawa, Zgoda 5.

WIELKI DZIENNIK

polityczny, gospodarczy, społeczny i literacki
kierunku narodowego.

160-ty rok istnienia — fakt notowa-
ny zaledwie kilkakrotnie w dzie-
jach świata cywilizowanego — oto najwy-
mowniejszy dowód, że „Gazeta Warsza-
wska” ugruntowała swój byt i rozwój na
rzetelnym zaufaniu i uznaniu najszerszych
kół czytającej publiczności.

Tak cenne podstawy istnienia zdobyła so-
bie „Gazeta Warszawska” uczciwą i nie-
złomną służbą przewodniej idei oraz dzie-
ki bogactwu informacji, jakimi dzieli się
od półtora wieku ze swymi Czytelnikami.

Stale wzrastająca poczytność postawiła „Ga-
zetę Warszawską” w pierwszym rzędzie naj-
większych co do nakładu codziennych pism
w Polsce.

Wielką popularność i szeroka sfera rozpo-
wszechnienia—oto również powody, dla któ-
rych „Gazeta Warszawska” jest uważana za

1774

1934

PIERWSZORZĘDNY ORGAN DLA REKLAMY

Dnia 16 stycznia o godz. 12.30 w pol., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, nasza najukochańsza matka, najdroższa teściowa i babcia, ś. p.

z Marcinkowskich

Marja Górczyńska

w 85 roku życia. Eksportacja w piątek, dnia 19. bm. o godz. 4 po poł. do kościoła parafjalnego w Krerowie, w sobotę o 11 nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobu.

Proszę o modlitwę, czcigodnych Konfratów o memento.

zg 5167 W imieniu ciężko strapionej rodziny

Ks. Fr. Górczyński.

Krerowo, Pobiedziska.
Powozy oczekiwać będą na stacji w Pierzchnie w sobotę o godz. 9.31 i 10.16. Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W niedzielę, 14 stycznia 1934, zmarła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza, jedyna córeczka i siostra, ś. p.

Anna Ruth Perkówna

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby, Wierzbicę 24a w czwartek, 18. bm., o godz. 15 na cmentarz Bożego Ciała.

W ciężkim smutku pogrążeni
rodzice i brat.

zg 5173

Od dziś do 30 b. m.

trwa nasza

TANIA SPRZEDAŻ POINWENTUROWA GUSTAW MOLENDY i SYN

Poznań, plac Świętokrzyski 1, wejście z narożnika
Materiały nasze znane na całym świecie.

Lokomobile przewoźna

do 60 calowej młockarni 10—12 KM. w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia z dokładnym opisem uprasza się do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 3,23. Pg 2331-3,23

LEKARZ TWIERDZI, ŻE ZIMNO NÓG POWODUJE PRZEZIĘBIENIE I GRYPĘ

Wskazują jednocześnie niezawod-
ne przeciw temu lekarstwo.

„Ziębnięte nogi”, mówi Dr. Catrin, „ob-
niżają waszą żywotność i powodują przezię-
bienie, grypę lub nawet gorsze dolegliwości.
Gdy nogi są zimne, obieg krwi jest niedosta-
teczny i dlatego też stale zapisują Saltrat
Rodell jako świetny środek pobudzający
cyrkulację krwi”. Kapiel nożna, zaprawiona
Saltrat Rodell, sprowadza krew do samej
powierzchni skóry, dostaje się głęboko do
por, przyjemnie rozgrzewając nogi i ustala-
jąc prawidłowy obieg krwi.

Dzięki tym kąpielom pozbywacie się
również wszelkich dolegliwości nóg, jako to:
odmrożeń, wrażliwości, zapalenia i obrzmie-
nia. Gorąca woda z Saltrat, przesycona oży-
wym tlenem, przenika do por i zmiękcza
stwardniałe, bolesne odciski do tego stop-
nia, że można je z łatwością usunąć bez
ból i niebezpieczeństwa. Do nabycia we
wszystkich aptekach, składach aptecznych
i perfumeriach.

DARMO. — Dzięki specjalnej organizacji, każdy
czytelnik niniejszego pisma może obecnie otrzymać
bezpłatnie paczkę Saltrat Rodell wraz z cenną il-
lustrowaną książką wybitnego specjalisty D-ra Catrin,
opisującą sposób stosowania. Napiszcie dziś listeczek.
Adres: L. Nasierowski, oddział 15 K, Warszawa,
Kałiska 8. Nie trzeba przysyłać pieniędzy.

PROSZEK z „KOGUTKIEM”
(MIGRENO-NERVOSIN)
USUWA NAJOPORCZYWSZY
BÓL GŁOWY
MIGRENE NEURALGIE
BÓLE ZĘBÓW.
GRYPE, PRZEZIĘBIENIA
BÓLE ARTRETYCZNE,
STAWOWE, KOSTNE T.P.
PROSZKI TE WYRABIAMY W POSTACI
TABLETEK
ŻĄDAJ CIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW
z „KOGUTKIEM”
ng 4079

STEMPLE
L. KAPELA
WROCLAWSKA 18
ng 4075/6

Skład

pieczywa mieszkaniem zaraz ta-
nio do odkupienia: Grobla 19 m.
8. zd 15 837

BOGUSŁAW HERSE

w POZNANIU
w HOTELU BAZAR

w CZWARTEK, dnia 18 stycznia
w P I A T E K, dnia 19 stycznia

SUKNIE

WIECZOROWE
WIZYTOWE
SPACEROWE

CENY OBNIŻONE

SUKNIE WEŁNIANE . . . . . od zł 29,—
SUKNIE JEDWABNE . . . . . od zł 65,—

OSTATNIE MODELE

Skórnik

rutynowany ekspedjent, bezwzględnie uczciwy potrzebny.
Oferty z podaniem wymagań i odpisami świadectw uprasza
KUNTZE I KITTLER Nast. Toruń, Żeglarska 21. zg 5172

Dobrze zapłacę za pierwszorządne

POLOWANIE

Rogacze, króliki, kaczki ew. jelenie,
ze sposobnością skromnego mieszkania
w pewnych czasokresach. Szczegółowe
oferty upraszam do Biura Ogłoszeń „PAR”,
Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 3,20
Pg 2341-3,20

Pisarz książkowy

kawaler, z kilkoletnią praktyką w większ. maj., obeznany
z prowadzeniem rejestr. gospod. i kas., sołectwem, gospod.
podwórz., pisze na maszynie, poszukuje posady. Łaskawe
zgłoszenia przyjmuje **B. Janicki**, Poznań, ul. Półwiejska 23.
zg 5174

Najlepsze! DRZEWO OPALOWE

poleca drwalnia P. O. Caritas. Ceny z dostawą w dom:
Koszyk rąbanego drzewa . . . . . 0,60 zł
1 m rąbanego drzewa . . . . . 18,— zł
1 m żniętego drzewa . . . . . 16,50 zł
1 m szczap w całości . . . . . 15,— zł
Drzewo suche I. kl. Zamówienia kierować prosimy do
biura **Poznańskiego Okręgu „Caritas”** ul. Podgórna 10 a,
tel. 55-88 i 16-80 oraz do drwalni przy ul. Górna Wilda 34.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11

1. KAMIENICE
Wille
w Poznaniu gotówka kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 635
Kamienica
komfortowa dochód 18 000, za 128 000, wplaty 80 000 przyjęcie amortyzacji. Maleski, Rybaki 20a zdg 15 734
Kamienicę
kupię śródmieściu, cenę około 100 000 gotówka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 759
Kuźnię
blisko Poznania dobrze prosperującą wydzierżawie korzystnie. — Jackowiak, Marsz. Focha 66, — m. 14. zg 15 701
Wille
trzymieszkaniowa, mieszkania czteropokojowe okolic Jasnej sprzedam. Maleski, Karczadzka 11. I. zg 15 780

2. PIENIĄDZ
Wspólnika
z kapitałem zł 25 000 do 30 000 do pierwszorzędnego składu bławatów i towarów krótkich w najlepszym położeniu w mieście garnizonowym i wojewódzkim poszukuję od zaraz. Zgłoszenia do „Par”, Toruń nr. 21. Pg 2260-64.1
Na
objekt wartości 300 tys. poszukuje pożyczki 20 tys. na pierwszą hipotekę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 623
1 000,—
poszukuje zabezpieczenie hipoteczne, dobrem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 724
3 000 — 5 000
poszukuje na I. hipotekę. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 841

5 000 zł
na hipotekę, dużej kamienicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 739
20—25 000 zł
dam przedsiębiorstwu na hipotekę, warunek: otrzymanie posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 805
2 000 — 3 000
zł na pierwszą hipotekę okresowo potrzebną, wysoki procent — posada. Oferty „Par” pod 53.121. Pg 2340-53.121
5 000 — 10 000
kanceli złoży rutynowany administrator domów i przyjmie administrację poważnego domu. Szczegółowe oferty wysokość procentowania i wynagrodzenia do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53.108. Pg 2 232-53.108

4. OSOBISTE
Przystojną
pania idącą ul. Mielżyńskiego proszę zainteresowaną pan. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 772
6. OŻENKI
Przemysłowicę
drobną, 35 lat, poszukuję inteligentnej żony. Oferty z fotografią z opisem Kurjer Poznański zdg 15 652
Która
panienka, bardzo porządna, inteligentna, muzykalna, do lat 23 — poda dłoń do milej i wiecznej przyjaźni kawalerowi, dobrem sercem urzędn państw. Wielkop. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia możliwie z fotografią do Kurjera Pozn. zdg 15 753. Za zwrot fotografii i dyskrecję, reze słowem honoru. zdg 15 753

Inteligentna
przystojna ładna blondynka z towarzysystwa pozna pana od 40—50 lat na wyższym stanowisku, cel matrymonjalny. Oferty poważne z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 15 626
Z powodu
braku znajomości ta droga poszukuje panny do lat 30, gospodarną, dla mego kuzyna portrecy, milego blondyna lat 32. Cel matrymonjalny. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 15 814
14 407
ogłoszenie proszę pana Pluciskiego podania dokładnego adresu. zdg 15 775
7. SPRZEDAŻE
Meble
najtaniej **J. Baranowski**
Poznań Podgórna 13
Pg 5371-23.59

Obrazy
J. Malczewski, F. Żmurko, F. Paulsch, J. Falat, Chlebowski, Kotsis, Krudowski i w in. okazynie do nabycia św. Marcin 30 m. 7. tel. 55-58 między rodz. 14—16 zdg 15 755
Meble
najtaniej u **Bakosia**
ul. Wenecjańska 1
Most Chwaliszewski przy krzyżu zdg 13 235
**Biały Tydzień rozpoczę-
łem W. Nadolski**
Stary Rynek 90
Jedyna okazja taniego zakupu: płócienn stołowy inleatów ran dr 612
**Meble najkorzystniej kupi-
pisz u Andrzejewskiego**
Poznań dg 598
ul. Wrocławska 4

Ubranie wizytowe
średnia figura sprzedam. —
Marsz. Focha 76. II. prawo.
zdg 15 556

Futro
szalowy sprzedam. Św. Józefa 5
m. 11 zdg 15 382

Meble używane
wielkim wyborze najtaniej. Dom
Komisowy. Wroniecka 6/8.
Pg 5 454-43-42

Willę
Jarocinie, nowa piętrowa ła-
zienki światło elektryczne. bli-
sko rynku sprzedam za 18 000.
wpłaty 12 000. Otreba. Jarocin. Kłi-
ńskiego 2. zdg 13 423

Kamienica
piętrowa 17 ubikacji duży ogród
owocowy szkoły wojsko. Cena
16 000. Otreba. Jarocin. Kłi-
ńskiego 2. zdg 13 423

W Mosinie
mały dom 3 pokoje kuchnia na
sprzedaż 4 000 wpłaty. Oferty
Kurjer Poznański zdg 14 935

Nowożeńcy
umeblują najkorzystniej miesz-
kanie tylko Fabryka Mebli —
Rynek Śródecki Poznań.
zdg 11 219

Osada za zabudowaniem
dom mieszkalny z chłosem oraz
ogrodem 3,5 morgi roli na sprze-
danie. Wiadomości udziela Osada-
smigiel nr. 11. zdg 15 645

Skład
każda branża 70 zł. Drogeria.
Szewska 19. zdg 15 656

Ogródek
tanio. Wodna 27. m. 18.
zdg 15 611

Sprzedam
względnie zamienie samochód o-
sobowy na meble nowe za dopła-
tę na 3 pokoje. Oferty Kurjer
Poznański zdg 15 613

Urządzenie
składowe, kolonjalni sprzedam.
Supercyński, Roznowko, poczta
Komorniki zdg 15 619

Motor
elektryczny zmienny 1,6 KM ta-
nio sprzedam. Górna Wilda 108.
Malcherek. zdg 15 621

Dom
we Wrześni główna pięta sprze-
danie. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdg 15 624

Tokarnię
1½ mtr. na silnik i zapad nożny
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 15 627

Dom
trzyzbrowy, ogród, rola razem
morga 15 000. Pałacza 36.
zdg 15 671

Dla piekarzy
sprzedam poważnym reflektan-
towi fabrykację bezkonkurencji
zaprowadzoną w całej Polsce z
maszynami i receptem za 4 000
zł. zysk miesięczny 1 500 zł moż-
na wyrabiać w każdej piekarni.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 676

Foksteriera
bardzo ostrego oddam w dobre
rece. Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 683

Fabrykę musztardy
z nowoczesnym urządzeniem —
sprzedam lub wydzierżawie.
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdg 15 684

Maszynę
do mereżkowania Singera mało
używaną sprzedam. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 15 698

Wage
decymalna. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 15 707

Kompletne
urządzenie do wycińnię wód mi-
neralnych oraz do rozlewni piwa
w butelki tanio sprzedam. Pawlak.
Mosina, Rynek 10. ng 4313

Fortepian
200.— sprzedam. Patrona Jac-
kowskiego 19. wejście 3, m. 31.
zdg 15 851

Kolczyki
pierscionek brylantowy sprzedam
Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 712

„Tricot“
Pocztowa 23. wykonuje, przera-
bia swetry, garsonki, bluzki, su-
kienki i t. p. Pg 2061

Tapczan
sprzedam tanio tapczarnia. Fredry
6. narożnik. Przyjmuję naprawy.
zdg 15 764

Łóżka metalowe
żelazne, białe z niklowym oku-
ciem jak nowe korzystnie sprze-
dam. Waly Zygm. Augusta 3.
m. 2. zdg 15 826

Parcele
idealnie położone za Brama War-
szawska bezpośrednio przy osie-
dłach „Dom Własny” „Praca”
w odległości kanalizacja i światło
na miejscu sprzedam bardzo tanio
Małcki Droga Dębńska 11.
Telefon 11-90. Pg 2231/32-2.36/7

Motor
5 konny na olej gazowy sprze-
dam tanio. Jackowiak. Marsz.
Focha 66. m. 14. zdg 15 700

Skład papieru
z drukarnia lub bez przy przyn-
cjalnej ulicy Poznania sprzedam
okazyjnie, towaru ciska za 25
kys. Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 855

Dom
piętrowy przy ul. Poznańskiej.
bez dużego i hipoteki. Czysty do-
m roczny 3 000 zł sprzedam
tanio lecz za gotówkę. Adres
wskaże Kurjer Poznański zdg 677

Pianino
sprzedam. Adres wskaże Kurjer
Poznański zdg 15 716

Maszynę
krawiecką tanio. Sienka 10, m. 2
zdg 15 849

Jadalnia
za bezcen ciemno-dębowa. Da-
browskiego 88, m. 6. zdg 15 847

Skład kolonjalny
dobrze zaprowadzony z mieszka-
niem, magłem i towarami korzyst-
nie na sprzedaż. Adres Kurjer
Poznański zdg 15 844

Krawiecka
maszynę okazjnie 50 zł. Ogrodo-
wa 1, warsztat obuwia.
zdg 15 843

Pokój męski
polerowany okazjnie tanio. Sto-
larnia, Grobla 6. zdg 15 840

Jadalnię
polerowaną okazjnie tanio. —
Stolarnia, Grobla 6. zdg 15 839

Pianino
„Ecke” nowe, maszyną damską.
Strzelecka 6, m. 16. zdg 15 838

Skład węgla
tanio na sprzedaż, dobrze pro-
sperujący. Półwiejska 26, m. 48.
Blicharski. zdg 15 833

Piec
Gnom prawie nowy. Drużbackiej
1, m. 7. zdg 15 830

Frak
nowy, średnia figura korzystnie.
Ul. Mickiewicza 15, m. 5.
zdg 15 744

Skład
kolonjalny owoców. Śródmieście.
urządzeniem, towarami, objęcie
4 500. Górny Aleje Marcinkow-
skiego. zdg 15 738

Pianola
z nutami tanio na sprzedaż. Ra-
tajczaka 11a. wejście 4. miesz. 73.
zdg 15 786

Antyki
wyprzedaje. Pocztowa 22,
zdg 15 785

Skład
masła delikatesów w centrum za-
prowadzony sprzedam. Adres
poda Kurjer Pozn. zdg 15 778

Lustro
konfekcyjne, biurko, garnitur,
pierz, różne. Podgórna 12 b,
m. 4. zdg 15 820

Meble
używane. Miklas. Kraszewskiego
18. zdg 15 805

Piece
żelazne szamotowe. Dolna Wil-
da 21 — 1. zdg 15 804

Maszyna
do szycia, nowa, okazjnie. —
Traugutta 23. mieszkanie 8.
zdg 15 793

Elegancki
szal balowy sprzedam korzystnie
Aleja Przybyszewskiego 45 — 3
zdg 15 774

Frak
Św. Marcin 18. II. lewo.
zdg 15 770

Skład rzeźniczy
w centrum z warsztatem i miesz-
kaniem zaraz do sprzedania. —
Adres Kurjer Poznański
zdg 15 768

Fortepian
krótki, skrzypce tanio. Domini-
kańska 7, m. 8. rg 1224

Kolonjalnę
tanio sprzedam Kościelna 35
rg 1209

Wysprzedaj Antyków
meble, dzieła sztuki. Wozna 9.
Pg 2332-53-129

11. KUPNA
Topole kupuje
wagonowo. Zbąszyń. Skrytka 10
zdg 15 394

Meble używane
przedmioty domowego użytku
kupuje przyjmuję w komisji Dom
Komisowy. Wroniecka 6/8.
Pg 5889-43-40

Parcele
willowa kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 15 653

Piec
gazowy do łazienki kupie. Oferty
Kurjer Poznański zdg 15 666

Kupię
kilkaset mtr. szyn kolejowych
normalnych i prof. 80 mm. Spie-
szone oferty z podaniem ceny do
Kurjera Poznańskiego zdg 15 610

Zakup
wszelkich używanych książek —
Antykwarjat Tania książka, —
Poznań, Bukowska 11/13.
zdg 15 628

Gazową lampę
do jadalni dobra kupie. Zgłosze-
nia podaniem ceny Kurjer Pozn.
zdg 15 680

Autogeniczny
aparat do spawania kupie za go-
tówkę. — Oferty szczegółowe z
podaniem ceny do Kurjera Po-
znańskiego zdg 15 690

Skład
spożywczy w Poznaniu z miesz-
kaniem kupie za gotówkę. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 15 735

Kupię
gospodarstwo 50-morzowe lub
kuchnie, rola chociaż resztkowa.
Agentów wykluczam Brunon
Wachholz Czarnków n. Not.
Wroniecka 4. zdg 12 976

Dom
w Poznaniu nowy do 50 000 kupie
wpłaty 30 000 spiesznie. Po-
średnicy wykluczani. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 15 852

Folwark
500—600 mrgz blisko Poznania kupie.
Wujecki. Ogrodowa 3. Poz-
nań. zdg 15 747

Aparat
radiowy prąd zmienny kupie. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 859

Fuzje
kupie okazjnie. Kurjer Pozn.
zdg 15 771

Kupię
urządzenie do prasowania na
sprężone powietrze. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. rg 1215

Wiatrówe
gwintowana, okazjnie kupie. —
Oferty Kurjer Pozn. dz 676

12. DO WYNAJĘCIA

Pięciopokojowe
I. piętro wolne. Długa 3. Zielone
Ogródki. gospodarz. telefon 23-16.
dg 669

Czteropokojowe
piękne, bardzo słoneczne I. piętro
przy Ostroga od 1 lutego. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
ng 4 016

Pokój
kuchnię wynajme. Łazarz. Teczo-
wa 26. zdg 15 069

Jednokokojowe
dwupokojowe, trzypokojowe, czte-
ropokojowe wolne. Polonia. Woz-
na 14 b. zdg 15 598

Mieszkanie
3 pokoje, łazienka. Gendra. —
Górna Wilda 119. zdg 15 760

Mieszkanie
czteropokojowe centrum I piętro
korzystnie wydzierżawi gospodarz.
Telefon 34-44. zdg 15 761

2 pokoje
kuchnia, 4 piętro, pół roku zgóry.
60 miesięcznie. Grobla 17. Bara-
nowska. Pg 2233-53-39.

2 pokoje
kuchnia, podwórce. Śródmieście
miesięcznie 35.— dwuletni zgóry,
wprost. Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 842

Pokój
kuchnia od 1 lutego 600 rok
zgóry. Łukaszczyca 28.
zdg 15 749

Trzypokojowe
komfort, słoneczne. Łazarz. —
Adres Kurjer Poznański
zdg 15 815

5 pokojowe
słoneczne mieszkanie I pnr. Kan-
taka 7 do wynajęcia. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 15 794

Jednokokojowe
18.— dwupokojowe 35.— trzypoko-
jowe 57.— czteropokojowe 72.—
Pijanowski. Skarbowa 17 — 4.
zdg 15 773

Siedmiopokojowe
mieszkanie, komfort, parket. cen-
tralne II piętro. Chelmońskiego 3
Zgłoszenia portier. rg 1222

13. SZUKA MIESZK.

Nauczycielka
1-2 pokoje gospodarza, czynsz
zapewniony. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 15 651

Mieszkania
4 pokojowe komf. blisko śród-
mieście od 1. 3. lub później po-
szukuje się. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 15 659

Emerytka
2-3 pokojowe od gospodarza.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 663

5 pokojowego
centrum od 1. 3. lub 1. 4. naj-
chętniej od gospodarza. Oferty
Kurjer Poznański zdg 15 618

Mieszkania
6-7 pokojowe nie wyżej 2 pię-
tra. Żywiec poszukuje od 1. 4. i póź-
niej. Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 748

3-4
pokojowe mieszkania kuchnia
centrum poszukuje zaprzysiężony
rewizor ksiąg. Zapłać zgóry
kwartał. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 15 777

15. POKOJE UMEBL.

2 panom
słoneczny pokój, duży z pościelą
i samotnej. Półwiejska 13. mie-
szkanie 6. zdg 13 961

Słoneczny
elektryczność. Szwajcarska 15.
mieszkanie 6. zdg 15 127

Pokój
tanio. Spokojna 24. mieszkanie 10
zdg 15 558

Pokój
ciepły, balkonowy, słoneczny —
śródmieście I pnr. laz. tel. utrzy-
maniem pierwszorzędne całk. lub
część, rodzin. intelig. Plac Dzia-
łowy 7, m. 3. zdg 15 703

Działki
2, m. 7. pokoje. zdg 15 637

Przecznica
3. I. p. dzwonić Topińska.
zdg 15 639

Skarbowa
I. II. piętro. jeden-dwu lub trzy-
osobowy wszelkie wygody z u-
trzymaniem — bez niekrepujące.
zdg 15 654

Pokój
umeblowany, elektryczność, pry-
watnym lub korporacji. Plac No-
wowiejski 5. III. wejście ogrodo-
we, mieszkanie 30. zdg 15 410

Pokój
2 osobowy. Kreta 12. parter, m. 3
zdg 15 609

Gabinet i sypialnia
1. 2. św. Marcin 27. m. 3.
zdg 15 622

Focha
36 — 6. zdg 15 672

Podgórna
10 a. mieszkanie 11. komfortowy
inteligentnemu panu. zdg 15 675

Dwuosobowy
Zielona 3, m. 5. zdg 15 681

Niekrepujący
Wierzbicice 31. I. lewo.
zdg 15 686

Pokój
elegancki intel. Skarbowa 22, m. 1
zdg 15 695

Jedno
dwuosobowy. Piekary 13 b. mie-
szkanie 2. zdg 15 694

Pokój
Ogrodowa 12, m. 25. zdg 15 715

Dwuosobowy
Matejki 65 a. m. 7. zdg 15 714

Pokój
jedno — dwuosobowy, elektrycz-
ność. Bukowska 41, m. 9.
zdg 15 767

Małeckiego
35 — 2. zdg 15 763

Słowackiego
29 — 6. zdg 15 736

Gwarna 10
ładny pokój wynajme. mieszkanie
4. zdg 15 752

Niekrepujące
eleganckie, fortepian. Rzeczypos-
politej 4. m. 10. zdg 15 728

Józefa
3a. m. 8. zdg 15 727

Poznańska
59. m. 3. narożnik Jasnej.
zdg 15 725

Strzelecka
25. m. 8. jeden, dwa, elektrycz-
ność. zdg 15 825

Ratajczaka
39. m. 5. zaraz. zdg 15 824

Dwuosobowy
Aleje Marcinkowskiego 1 — 7.
zdg 15 854

Półwiejska
2 — 6 (utrzymaniem) zdg 15 846

Grobla
19 — 8, pokój. zdg 15 834

Niekrepujące
jedno — dwom zaraz. Kreta 24.
mieszkanie 10. zdg 15 832

Mały
Drużbackiej 1, m. 7. zdg 15 829

Frontowy
1-2 osobowy. Wielkie Garbary
47 — 5. zdg 15 865

Pokój
dla dwóch panów. Fr. Ratajczaka
26. m. 20. zdg 15 751

Elegancki
duży słoneczny. Mickiewicza 29.
III. m. 7. zdg 15 750

Słowackiego
31. mieszkanie 17. Elegancki cen-
tralne. zdg 15 790

Pokój
1 i dwuosobowy Ratajczaka 11a.
wejście 6 — 98. zdg 15 782

Elegancki
sypialnie. Szewska 20a. m. 3.
zdg 15 781

Dwuosobowy
z utrzymaniem komfort. Matejki
58, m. 5. zdg 15 779

Pokoik
Śniadeckich 9 — 8. zdg 15 817

Dwuosobowy
Zielona 3, m. 6. zdg 15 812

Pokój
słoneczny. Słowackiego 52, m. 6
zdg 15 808

Studentom
lub panienkom. Jackowskiego 13
m. 13. zdg 15 807

Dwom
panom. Matejki 97 — 9.
zdg 15 806

Kossaka
21 — 3. Park Wilsona solidnym
dwuosobowy wygodami.
zdg 15 860

Zielona
7 — 16. panu. zdg 15 858

Niekrepujący
Działki 6. m. 2. zdg 15 776

16. SZUKA POKOJU

Uczciwa
osoba szuka pokoju u samotnej
za usługę. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 15 634

Szukam
pokoju słonecznego, czystego, cie-
płego w pobliżu Uniwersytetu —
(Jasna lub bliska okolica). Oferty
Kurjer Poznański zdg 15 647

Mażeństwo
z dzieckiem poszukuje komforto-
wego pokoju z używaną kuch-
nią. Podać cenę. Zgłoszenia a Ku-
rjer Poznański zdg 15 721

Poszukuję
zaraz lub 1 lutego w centrum
pokoju komfortowego niekrepu-
jącego ewentl. z utrzymaniem
oraz pokoju na biuro, razem lub
oddzielnie, możliwie lecz nieko-
niecznie z telefonem. Szczegółowe
oferty z cenami Kurjer Poznań-
ski zdg 15 664

Nauczyciel
szuka pokoju śniadanie, kolacje
za korepetycje chłopcu ewentl.
dziewczynie okolica Różanej. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 667

Pokoju
czystego, ciepłego, taniego. Oferty
Kurjer Poznański zdg 15 682

Starszej
inteligentnej, zrównoważonej pani
lubiącej wzworową czystość po-
szukuje na wspólne mieszkanie.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 15 691

Pokoju
na lokal Akad. Kola. Oferty z
cena Kurjer Poznański
zdg 15 642

Pokoje
1 lub 2 próżnych poszukuje. Przy-
szość. Strzałowa 3. zdg 15 762

Pokoju
niekrepującego. śródmieście od 1.
2. poszukuje kawaler. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 15 850

Szukam
dla córki nauki krawieczki damskiej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 320

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi w średniowieczu na poobiedzie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 15 420

Urzędnik gospodarczy
kawaler lat 32. kilkoletnie świadectwa i polecenia poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 453

Gospodyni
inteligentna szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 514

Ogrodnik
kawaler lat 31. dobry warzywnik poszukuje posady od 1. 4. 34. ewtl. wcześniej. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 15 510

Pierwszorzędna
prasowaczka pracząca. zna także usługi stała i osobista — poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 568

Chemik
kilkuletnia praktyka poszukuje zaraz odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 12 190

Urzędnik
gospodarczy. kawaler lat 31. praktyki 10 i pół lat wykształcony poszukuje posady na skromnych warunkach zaraz lub 1. 4. 34. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 074

Posługaczka
poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 633

Osoba
inteligentna w średnim wieku, doświadczona w gospodarstwie domowym, szyciu, wychowaniu dzieci przyjmuje odpowiednią posadę. Posiada pierwszorzędne świadectwa jako wychowawczyni. Wymagania skromne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 15 640

Ekspedjentka
rzeźniczna młodsza siła szuka posady od 1. 2. 1934. miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 649

TEATRY

Poznań, środa, 17. 1.

TEATR POLSKI: Dziś — „Arleta i zielone pudła”, Czwartek, 18. 1. „Dom otwarty”.

TEATR WIELKI: Dziś — „Lalka”, Czwartek, 18. 1. „Così fan tutte”.

TEATR NOWY: Dziś — „Pieniądz nie jest wszystkim” z Hnydzińskim. Czwartek, 18. 1. „Pieniądz nie jest wszystkim”.

Piątek, 19. 1. „Pieniądz nie jest wszystkim”.

KINA
APOLLO i **METROPOLIS**
NA ŻE
KINA PROGRAMY
WYJĄTKOWE NAJLEPSTE

W KAŁDY PIĄTEK
TYGODNIK WYDARZEŃ
Z CAŁEGO ŚWIATA W ŻYWMY SŁOWIE
NA EKRANACH
APOLLO i **METROPOLIS**
ng 4063

KINA
Poznań, środa, 17. 1.
APOLLO: „Brat Djabła”.
COLOSSEUM: Vlasta Burian „Obraza Majestatu”.
CORSO: „Douglas Fairbanks”.
METROPOLIS: „Cień nad Europą”.
MOJE: „Złoty Książę”.
ORZEŁ: „Pierwsza miłość Cowboya”.
OSWIATOWE T. C. L.: — „Snouk” i arcywesola komedia.
PROMIEN: „Sensacja Cyрку Roksi”.
RENAISSANCE: „Śmiech w piekle”.
SFINKS: „Bunt sumienia” (Człowiek, którego zabiliem).
SŁOŃCE: „Prokurator Alicja Horn”.
TECZA-Lazarz: „Bezbożne Dziewczę”.
TECZA-Wilda: „Eskadra Śmierci”.
WILSONA: Romeo i Julia.

Dziewczyna
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 650

Biuralistka
młodsza z praktyką poszukuje jakiegokolwiek posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 15 655

Dziewczyna
młodsza uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 562

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady od 1. 2. 34. dobrymi świadectwami i własną posadę do jednej osoby za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 614

Buchalter
korespondent polsko - niemiecki, długoletnia praktyka poszukuje jakiegokolwiek zajęcia, energiczny, lat 34. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 617

Gospość
pracowita, skromna nawskroś uczciwa, doberman gotowaniem, praniem, prasowaniem, najsumienniejsze polecenie, świadectwa długoletnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 620

Pielęgniarka
szuka posady do niemowląt lub chorych od 15. 1. 34. Oferty Kurjer Poznański zdg 13 618

Poszukuje
całodziennej posługi z praniem zaraz lub od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 629

Niemka
poszukuje posady do dzieci jako wychowawczyni dobrymi świadectwami, referencjami lub ekspedjentką. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 630

Panienska
poszukuje posady do dzieci lub do posyłek. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 677

Sierota
18 lat szuka posady do dzieci od 1 lutego. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 675

Pomocnica
szuka posady u krawcowej damskiej. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 679

Służąca
uczciwa, pracowita szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 15 685

Krawcowa
w domu do wszystkiego szuka zajęcia. Nięgolewskich 2, m. 11. zdg 15 687

Sierota
skromna, uczciwa coşkolwiek z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 688

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem szuka posady od 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 696

Emigrant
władający kilkoma językami szuka jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 752

Gospodyni
starsza intelig. zaufana, dobrze gotująca, długoletnie świadectwa poszukuje samodzielnej posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 15 823

Szukam
posady do pracy domowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 616

Absolwentka
dwuletniej Miejskiej Szkoły Handlowej szuka posady najchętniej u adwokata. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 705

Posługaczka
z dobrym gotowaniem i praniem szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 711

Służąca
starsza, uczciwa, pracowita poszukuje posady do samodzielnego gotowania do wszystkich prac domowych do 1-2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 710

Dziewczyna
uczciwa z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 766

Uczciwa
starsza kucharka poszukuje odpowiedniej posady Oferty Kurjer Poznański zdg 15 720

Przyjmę
posadę stróża nocnego, prywatnego długoletniemi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 719

Elektromechanik
nawijacz, biegły w elektromechanice poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 15 704

Posługi
praniem — bez poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 836

Dziewczyna
z porządnej rodziny, dobrymi świadectwami z coşkolwiek gotowaniem, czystym praniem poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 15 741

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 701

Sumienna
rzetelna przyjmie posadę do dzieci lub wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 788

Samotny
inteligent w skrajnej nędzy prosi o jakąkolwiek pracę za mieszkanie i jedzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 821

Gospodyni - kucharka
znająca szycie, uczciwa, starsza prosi i posadę lub szycie w domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 818

Panna
z kilkoletnią praktyką ekspedjentki szuka posady, może złożyć kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 1223

Poszukuje
pokoiku za posługę Oferty Kurjer Poznański zdg 1214

Ogrodnik
kawaler, lat 32, dzielny w swym zawodzie, obeznan kulturze ogrodniczej sumienny i uczciwy — dobry hodowca na dochód poszukuje posady zaraz lub później. — Oferty Kurjer Poznański zdg 1211

Stróż
starszy, dobre polecenia. Oferty „Par” bod 53.119 Pr 2339-53.119

Uczennica
uczciwa do składu rzeźniczego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 539

Energiczny
inteligentny radca gospodarczy, lat 29 poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 15 537

Szukam
posady gospodyni z samodzielnym gotowaniem do jednej osoby. — Oferty Kurjer Poznański zdg 15 488

Dziewczyna
wiejska, uczciwa poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 486

Szukam
miejsca zaraz, dobre długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 497

Krawcowa
samodzielną poszukuje posady do domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 566

Panienska
lat 20, ukończyła szkołę handlową i gospodarczą poszukuje posady biurowej, składu lub innej. Oferty Kurjer Poznański zdg 4 808

Kucharka
dobra, restauracyjna, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 315

Chłopak
uczciwy poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 268

Początkująca
biurowa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 269

Panienska
z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady jako początkująca do biura. Znajomość języka niemieckiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 271

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 277

Higienistka
pielęgniarka młoda, inteligentna poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 322

Uczciwa
poszukuje posady z gotowaniem 10 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 345

Chłopiec
uczciwych rodziców szuka posady do posyłek w biurze. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 350

Kucharka
gospodyni restauracyjna poszukuje posady. Skromne wymagania. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 354

Gospodyni
kucharka samodzielną uczciwa, pracowita, długoletnie świadectwa szuka posady do wszystkiego zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 361

Kowal
egzaminowany podkuwacz koni z kwalifikacjami zofera - mechanika poszukuje odpowiedniego zajęcia na najskromniejszych warunkach. Świadectwa i referencje pierwszorzędne, chętnie do majątku. Zgłoszenia uprzejmie proszę skierować pod Łuków, skrytka pocztowa Nr. 31. zdg 11 066

Szofer - ślusarz
z czerwonym dyplomem poszukuje jakiegokolwiek posady od zaraz lub później. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 370

Krawcowa
poszukuje posady 2.- dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 374

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 1 lutego. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 446

Uczciwa
dziewczyna poszukuje miejsca do dzieci lub do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 431

Książkowy - kasjer
młody żonaty wszelka księgowość rolniczo-handl., sołectwo szuka posady od 1. 4. Wymagania skromne, świadectwa pierwszorzędne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 14 957

Inteligentny
średn. wykształc., nawskroś uczciwy młodzian, będzie wiernym pracownikiem tego, który da odpowiednio zajęcie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 14 927

Ogrodnik - pszczelarz
kawaler lat 29 bardzo dzielny fachowiec, z pierwszorzędnymi poleceniami, 15-letnia praktyka poszukuje posady od 1. 2. 34 lub później. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 15 076

Całodziennej
posługi od zaraz poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 063

Dziewczyna
uczciwa, wierna, czysta i pracowita poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od zaraz lub pierwszego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 307

Książkowa - bilansistka
długoletnia praktyka, reguluje tania księgi, założeń, ustawia bilanse, załatwia wszelkie prace biurowe poszukuje posady. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 15 313

Pracząca
uczciwa i silna poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 14 706 7

Pisarz gospodarczy
szkoła rolnicza, kontrola mleczności Izby Pomorskiej, wysłużył swoleżer poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 14 969

Bona
wychowawczyni i kl. higieny, szycie, referencje, świadectwa — szuka posady do 4-10 lat od 1. 11. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 15 039

Polecona
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 14 998

Służąca
uczciwa, pracowita szuka pracy zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 246

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 244

Krawcowa
bardzo eleganckiem szyciem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 105

Krawcowa
nieodroga dom za domem poszukuje pracy. Zgłoszenia Górniczyk, W. Garbary 23 m. 6. rz 1 186

Fryzjerka
z kilkoletnią praktyką, pomocnicą poszukuje posady od 1. 2. lub później, miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznański zdg 1 176

1000 zł
wypożycze temu, kto da mi stałą posadę lub pracę. Oferty Kurjer Poznański zdg 14 703

Niania
kich prac domowych Oferty Kurjer Poznański zdg 14 730

Oficer emeryt
kwalifikacje kupieckie spreżyty, dobry organizator, poszukuje posady, wymagania skromne Oferty Kurjer Poznański zdg 14 748

Posługi
poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 14 600

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 14 580

Kuśnierka
szyje tania szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 14 332

Mogę
stawić 500 zł kaucji; za dana mi posadę samodzielną w kupctwie lub wypożycze to samo za wyrobiona mi posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 14 692

Ogrodnik
samotny, 8 lat praktyki pracował samodzielnie, dobre świadectwa, zna pszczelarstwo poszukuje posady. Miejscowość obojętna. St. Gładki, Brody, pow. Nowy-Tomyśl. zdg 14 188

100 — 300 zł
dam za otrzymanie posady urzędnika gospodarczego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 14 950

Zegarmistrzowski
pomocnik szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 476

Dziewczyna
uczciwy poszukuje posady do 2 osób, młodszej rodziny od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 479

Poszukuje
posady woznego stróża lub podobnej. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 15 522

Stolarz
poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 15 521

Gospodyni
lat 33, która pracowała na probostwie szuka posady na probostwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 518

27. WOLNE MIEJSCA

Poszukuje
dla chłopców 3 i 5-letnich wychowawczyni - freblanki. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 14 027

Przedstawiciele
miasta powiatowe artykuł spżywczy poszukujemy gotówką 50 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 636

Służąca
z dobrym gotowaniem do wszystkiego od zaraz. Grodziska 26, Rotnicki. zdg 15 693

Zaraz
potrzebna służąca do wszystkiego coşkolwiek gotowania 15.- miesięcznie. Zgłosić: Górna Wilda 40 m. 14. zdg 15 703

Służąca
potrzebna od 1 lutego. Przemysłowa 33, m. 13. zdg 15 718

Młoda
dziewczyna ze świadectwami potrzebna zaraz Poznań, Ksawerego Lubeckiego 2. zdg 13 753

W
kiosku poznańskim gwarantowana posada, kto udzieli pożyczki 400 Sztzałowa 3. Przyszłość. zdg 15 753

250 zł
miesięcznie stałego zarobku zapewnione. Gotówka z zbyteczną poczeniem bezpłatnie. Lwów, Centrala, św. Wojciecha. ng 4314

Fryzjerki
kursistki pensja. Maształarska 8, m. 9. zdg 15 848

Podróżującego
tylko rutynowanego branży cukrów przyjmie reprezentacja zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 828

Młoda
panienka do pomocy w biurze i pisania na maszynie zaraz. Kurjer Poznański zdg 15 746

Uczeń
szkoła handlowa pożądana do dużego składu papieru zaraz. Kurjer Poznański zdg 15 745

2 kelnerki
z kaucją 250 zł. potrzebne do nowej restauracji Oferty Kurjer Poznański zdg 15 743

Potrzebna
prasowaczka zaraz. Piotra Wawrzyniaka 3. zdg 15 742

Kucharka
dobrze gotująca zaprawianie, — pranie, prasowanie sztywnej bielizny wylek drobiu potrzebna na probostwo na wieś. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdg 15 740

Panienska
młoda do pomocy przy bufecie potrzebna. Cukiernia Pocztowa 28, zdg 15 739

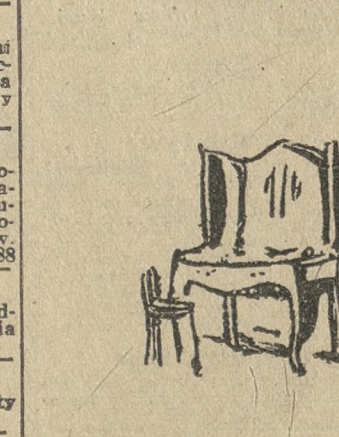
Potrzebny
od zaraz dzielną i energiczny aplikant adwokacki z 1 lub 2 roczną praktyką do biura adwokackiego. Zgłoszenia telefoniczne. Grodzisk Poznański. dg 673

Młodsza
służąca od zaraz. Zagórze 3. — Łecka. zdg 15 822

Za
wypożyczenie 1 000 zł na krótki czas dam stolarzowi stałą pracę. Słowackiego 52, m. 8. zdg 15 819

Fryzjerka
dzielną potrzebną zaraz. Aleje Marcinkowskiego 3. zdg 15 816

Humor zagraniczny

Skromność.
— Wyjdź, kotku, na chwilę, muszę się przebrać.
(New Yorker). S. F.

Przedpłata
na miesiąc luty 1934 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonego numeru lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej 100 gr., na stronie drugiej 120 gr., przed wiadomościami potocznej 200 gr., od 1-lamowej m. m. metra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, większe (duże) według m. znoszą. Drobnie ogłoszenia (najwyżej) 100 słów, w tem 5 nagłówek słowo nagłówek kosztuje 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia odpowiada wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefon do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-78 33-07, 35 24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76 35 24, 40 72, filija Stary Rynek 25 55 — P. K. O. Poznań nr. 200 149